

T.C.
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**SOSYAL BİLGİLER DERSİ KAPSAMINDA OKUL DIŞI ÇEVRELERİN
KULLANIMI: ÇORUM YATILI ARKEOLOJİ MÜZESİNDE BİR GÜN**

EDA YORULMAZ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Osman Kubilay GÜL

SİVAS - 2016

**SOSYAL BİLGİLER DERSİ KAPSAMINDA OKUL DIŞI ÇEVRELERİN
KULLANIMI: ÇORUM YATILI ARKEOLOJİ MÜZESİNDE BİR GÜN**

EDA YORULMAZ

Cumhuriyet Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin İlköğretim
Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı İçin Öngördüğü

Yüksek Lisans Tezi

Olarak Hazırlanmıştır.

Tez Danışmanı

YRD. DOÇ. DR. OSMAN KUBİLAY GÜL

SİVAS

Mart 2016

KABUL VE ONAY

Eda YORULMAZ'ın hazırlamış olduğu “Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Okul Dışı Çevrelerin Kullanımı: Çorum Yatılı Arkeoloji Müzesinde Bir Gün” başlıklı bu çalışma, 12.02.2016 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, “İlköğretim Ana Bilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı”nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Aykut Emre BOZDOĞAN (Jüri Başkanı)

Yrd. Doç. Dr. Osman Kubilay GÜL (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Erkan YEŞİLTAŞ (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../

Prof. Dr. Zafer CİRHİNLİOĞLU

Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu (Yönerge)'nda belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- ✓ Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- ✓ Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- ✓ Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- ✓ Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- ✓ Tezin herhangi bir bölümünü, Cumhuriyet Üniversitesi veya bir başka üniversitede, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

12.02.2016

Eda YORULMAZ

ÖN SÖZ

İnsanlığın dünden geleceğe uzanan değişimini çok yönlü bir şekilde geliştiren ve bireyi insani vasıflarla en iyi şekilde donatmayı, içinde bulunduğu toplumda var olabilmesi için bilmesi gerektiğine inanılan sorumluluklarını ve haklarını öğretmeyi amaçlayan Sosyal Bilgiler dersinde müze kullanımının önemi ve gerekliliği bilinen bir gerçektir.

İnsanlığın bir nevi geçmişi ile bugününü bağdaştıran müzelerin, son yıllarda yepyeni kimliklere bürünerek sağladığı imkânların ve kolaylıkların eğitim adına büyük bir hizmet olduğu ve müzelere karşı olan olumsuz yaklaşımların değiştirilmesinin mümkün olacağı ve eğitimde başarı sürecine katkı sağlanacağı söylenebilir.

Bu çalışmayla hayata geçirilmiş bir yatılı müze uygulamasından hareket edilerek yatılı müze gezisinin; Sosyal Bilgiler öğretimine, Sosyal Bilgiler öğretim programının temelini oluşturan çeşitli öğrenme alanlarına, becerilere ve genel amaçlara olumlu getirileri olabileceği inancından hareketle yatılı müzenin öğrenci başarısına etkisini ifade etmek amaçlanmıştır.

Bu çalışma sürecinin başından itibaren her aşamada, değerli görüşleri ile yol gösteren, yönlendiren, bilgi ve yardımlarını esirgemeyen, kendisinden çok şey öğrendiğim; insani tutum ve hoşgörülü yaklaşımı ile beni destekleyen çok değerli hocam ve yüksek lisans tez danışmanım sayın Yrd. Doç. Dr. Osman Kubilay GÜL' e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışma süresince değerli görüşlerinden ve engin bilgisinden yararlandığım sayın Doç. Dr. Aykut Emre BOZDOĞAN' a; yardımlarını esirgemeyen ve özellikle NViVO programı ve verileri işleme sırasında yaptığı yardımlarından dolayı sayın Yrd. Doç. Dr. Serkan BULDUR'a; Lisans ve yüksek lisans eğitimim süresince kendilerinden birçok bilgi ve deneyim kazandığım sayın Yrd. Doç. Dr. Erkan YEŞİLTAS'a ve Anadolu'da, Hitit Medeniyetinin en önemli eserlerini içinde bulunduran Çorum Müzesi'ndeki araştırmam süresince destek ve ilgilerinden dolayı müze müdürü Dr. Önder İPEK ve müze personeline, tezin uygulama safhasında süreci kolaylaştıran

Çorum Merkez Dumlupınar İlköğretim Okulu yönetimi ve öğretmenlerine, özellikle görüşmelere katılan6, 7, 8. sınıf öğrencilerine içtenlikle teşekkür ederim.

Yaşamımın her aşamasında bana destek olan ve sıkıntılı anlarımda maddi manevi desteklerini esirgemeyen annem, babam, kardeşim, ablam ve enişteme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın, Sosyal Bilgiler Eğitime katkı sağlaması ve bu alandaki çalışmalara öncülük etmesi dileğiyle...

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER DERSİ KAPSAMINDA OKUL DIŞI ÇEVRELERİN KULLANIMI: YATILI ÇORUM ARKEOLOJİ MÜZESİNDE BİR GÜN

Eda YORULMAZ

Bu araştırmanın amacı; ortaokul öğrencilerinin yatılı müze ortamında gerçekleşen öğrenme sürecinin öğrencilerde ne anlam ifade ettiğinin ortaya çıkarılmasıdır. Bu amaç çerçevesinde; nesne merkezli müze etkinlikleri, yaparak yaşayarak öğrenme, öğrencilerin kendi deneyimlerini kazanabilme, müzede yapılan etkinlikler ile sosyal bilgiler öğrenme sürecine yükledikleri anlamın ortaya çıkarılması, soyut konulardan oluşan sosyal bilgiler programının somutlaştırılarak öğrenmenin kalıcılığının artırılması temel alınmıştır.

Bu araştırma nitel araştırma yöntemleriyle yürütülmüştür. Nitel araştırmalarda çok yaygın olarak kullanılan durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan durum çalışması, örnek olay çalışması olarak da bilinir. Araştırmanın uygulama süreci, 2014- 2015 eğitim öğretim döneminde Çorum Merkez Dumlupınar Ortaokulunun 6. 7. ve 8. Sınıflarında öğrenim gören 8 kız 10 erkek öğrenciyle birlikte gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak mülakat (görüşme) formu kullanılmıştır. Nitel verilerin analizi sürecinde, tüm ham veriler bilgisayar ortamına aktarılarak NVİVO 10 paket programı ile kodlama aşamasına geçilmiştir. Toplanan verilerin analizinde rehberlik edecek bir kavramsal yapı olmadığından dolayı, verilerin kodlanması, “verilerden çıkarılan kavramlara göre yapılan kodlamalar” biçiminde yürütülmüştür. Araştırmacı var olan verileri baştan sona iki defa okuyarak bütüncül bir bakış açısı kazanmaya çalışmış daha sonra verileri anlamlı bölümlere ayırmış ve her bölümün kavramsal olarak ne ifade ettiğini belirlemeye çalışmıştır. Araştırmacı kodlardan yola çıkarak, verileri genel düzeyde açıklayabilen ve kodları bir kategori altında toplayabilen temalara ulaşmaya çalışmıştır. Araştırmada elde edilen temalar bulunurken kodlar bir araya getirilmiş ve incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda, kodlar arasındaki ortak ve farklı yönler bulunarak tematik kodlama süreci gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sürecinde belirlenen verilerin analiz edilmesi ile okul dışı etkinliklerden olan müzelerin özellikle sosyal bilgiler dersine fayda sağladığı, yatılı müze gezisinin öğrencilerde geçmiş öğrenme konusunda merak duygularını harekete geçirerek bu durumun sosyal bilgiler dersini öğrenme konusunda motive edici olduğu görülmüştür. Öğrenciler, yatılı müze etkinlikleri ile sosyal bilgiler dersinin müzede eğlendirici ve keyif alarak öğrenebileceklerini vurgulamışlardır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Yatılı müze, Müze eğitimi, Nitel araştırma, Eylem araştırması

ABSTRACT

YORULMAZ, Eda, Usage of Out-of-School Environments within the Scope of Social Studies: One Day in Çorum Archeological Boarding Museum, Post-Graduate Thesis. Sivas 2016

This study aims at determining the meaning of learning process in boarding museum environment for secondary school students. Within the framework of this aim, this study has been based on object-centered museum activities, learning through experience, experiencing by the students themselves, revealing the meaning they impose on learning process of social studies through activities in the museum, materializing social studies programme which is composed of abstract issues and increasing the permanence of learning.

This study has been carried out by using qualitative research methods. Case study which is commonly used in qualitative researches has been used in this study. Being one of the qualitative research methods, case study is also known as a sample study. Application process of the research has been conducted in 2014- 2015 Education Term with 8 female and 10 male students who study in the 6th, 7th and 8th Grades in Çorum Merkez Dumlupınar Secondary School. Interview forms have been used in the study as a data collection tool. In the analysis process of qualitative data, all raw data has been transferred into computer environment and coding has been carried out by using NVİVO 10 package program. Since there is no conceptual structure which will guide the analysis of collected data, data coding has been conducted in the form of “coding in accordance with the concepts which are abstracted from data”. Researcher has read the data thoroughly a few times, tried to get an integrated point of view and then divided this data into meaningful sections and tried to determine what is conceptually meant by each section. Researcher has based on the codes and tried to reach themes which can bring the codes under one single category and explain the data in a general level. Codes have been brought together and analyzed while themes which are obtained in the research have been found. As a result of the analysis, common and different aspects between the codes have been found and then thematic coding has been started.

Through the analysis of data determined in the research process, it has been realized that museums which are out-of-school activities make benefit especially for social studies, boarding museum trips evoke the sense of wonder of the students in terms of learning the history, and finally it is motivating for the students to learn the course of social studies. Students have also highlighted that they can both enjoy themselves and learn the course of social studies through boarding museum activities.

Keywords: Social studies, Boarding Museum, Museum education, Qualitative research, Activity research.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	III
ETİK SÖZÜ	IV
ÖN SÖZ	V
ÖZET	VII
ABSTRACT	IX
TABLolar LİSTESİ	1
ŞEKİLLER LİSTESİ	4
KISALTMALAR	7
I. BÖLÜM	8
GİRİŞ	8
1.1. Problem Durumu	8
1.2. Araştırmanın Amacı	11
1.3. Araştırmanın Önemi	12
1.4. Sınırlılıklar	13
1.5. Varsayımlar	13
1.6. Tanımlar	13
II. BÖLÜM	15
İLGİLİ ALANYAZIN	15
2.1. Sosyal Bilgiler Eğitimi Ve Yapılandırmacılık	15
1.1. Sosyal Bilimler İçerisinde Sosyal Bilgilerin Yeri	15
2.1.2. Sosyal Bilgiler ve Tanımları	17
2.1.3. Sosyal Bilgiler Dersinin Önemi ve Amaçları	19

2.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretimine Farklı Yaklaşımlar	20
2.1.4.1. Vatandaşlık aktarımı olarak Sosyal Bilgiler.....	20
2.1.4.2. Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi	20
2.1.4.3. Yansıtıcı İnceleme Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi.....	20
2.1.5. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Temel İlkeler	20
2.1.5.1. Etkili Vatandaşlık.....	21
2.1.5.2. Kültürleme.....	21
2.1.5.3. Çocuğa Görelik.....	22
2.1.5.4. Bilgi Temeli.....	22
2.1.5.5. Yöntem	23
2.1.5.6. Zaman (Geçmiş – Bugün- Gelecek).....	23
2.1.5.7. Alan ve Ders	24
2.1.6. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yapılandırmacılık Kuramı.....	24
2.1.6.1. Yapılandırmacılık Yaklaşımına Göre Öğrenme- Öğretme Süreci	26
2.1.6.2. Yapılandırmacılık Yaklaşımları	27
2.1.7. Yapılandırmacı 5E Öğrenme Modeli	30
2.2. Müze Tanımları	31
2.2.1. Müzelerin İşlevleri	33
2.2.1.1. Toplama İşlevi.....	33
2.2.1.2. Koruma, Bakım ve Onarım İşlevi	33
2.2.1.3. Belgeleme İşlevi	34
2.2.1.4. Sergileme İşlevi.....	34
2.2.1.5. Eğitim İşlevi	35
2.2.2. Müze Türleri.....	36
2.2.2.1. Koleksiyonlarına Göre Müzeler:	36
2.2.2.2. Bağlı Olduğu İdari Birime Göre Müzeler:	36

2.2.2.3. Hizmet Ettikleri Bölgeye Müzeler	37
2.2.2.4. Hitap Ettikleri Kitleye Göre Müzeler	37
2.2.2.5. Koleksiyonlarını Sergileme Yöntemlerine Göre Müzeler.....	37
2.2.3. Müzeciliğin Tarihi Gelişimi	38
2.2.3.1. Dünya’ da Müzeciliğin Tarihi Gelişimi	38
2.2.3.2. Türkiye’ de Müzeciliğin Tarihi Gelişimi	40
2.2.4. Müze Eğitimi.....	45
2.2.5.Yatılı Müze (Konaklamalı Müze) Eğitimleri	49
2.2.7. Sosyal Bilgiler Müze İlişkisi	55
III. BÖLÜM	64
YÖNTEM.....	64
3.1. Araştırma Modeli	64
3.2. Çalışma Grubu.....	64
3.3 Araştırma Süreci.....	67
3.4. Veri Toplama Araçları.....	70
3.5. Verilerin Toplanması.....	73
3.6. Verilerin Çözümlemesi.....	73
IV BÖLÜM	75
BULGULAR VE YORUM	75
4. 1. Ön Görüşme Ve Son Görüşmeye İlişkin Bulgular	75
4.1.1.Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Denince Aklınıza Neler Geliyor? “ Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum	75
4.1.2. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Müzeler Ne İşe Yarar, İşlevleri nelerdir? “ Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum	79
4.1.3. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Müzelerin Ne Gibi Faydaları Vardır?“ Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum	83

4.1.4. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Gittiğiniz Müzede Aklınızda Neler Kaldı?”, “Neler Öğrendiniz?” Sorularına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum	86
4.1.5. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Müzede Ne Gibi Etkinlikler Yapılabilir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum	90
4.1.6. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Gezilerinin Size Fayda Sağladığını Düşünüyor Musunuz? Sağladıysa Ne Gibi Faydalar? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum	94
4.1.7. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Eğitimi Nedir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum	98
4.1.8. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Eğitimi İle Sosyal Bilgiler Öğrenme Sizin Açınızdan Anlamı Nedir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum	101
4.1.9. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “ Yatılı Müze Denilince Aklınıza Ne Geliyor?” Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum	104
4.1.10. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “ Yatılı Müzede Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenilebilir mi?” Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum	107
4.1.11. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Müze gezilerine Yer Verilmeli mi? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum	110
4.1.12. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Yapılan Müze Gezilerini Hoşlanıp Hoşlanmadığınıza Dair Ne Söylemek İstersiniz? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum	113
4.1.13. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “ Sosyal Bilgiler Dersi İçerisinde Bulunan Hititler İle İlgili Neler Biliyorsun, Neler Hatırlıyorsun?“ Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum.....	117

V. BÖLÜM	122
SONUÇLAR VE ÖNERİLER	122
5.1. Sonuçlar.....	122
5.2.Öneri.....	129
KAYNAKÇA	131
EKLER	140
Ek- 1. Şekiller.....	140
Ek- 2. İzin Yazıları	160
Ek- 3. Müze Gezi Programı.....	163
Ek-4.Görüşme Formu	164
Ek- 5. Uygulama Sürecine Ait Fotoğraflar	165

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanları İle İlişkilendirilen Bazı Müzeleri Gösterir Tablo	56
Tablo 2: Çalışma Grubu Öğrencilerine Ait Bilgiler	66
Tablo 3 : Müze Etkinlik Programı ve Süreci	68
Tablo 4: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu Kapsamında Öğrencilere Sorulan Soruların Dağılımı	72
Tablo 5: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Müze Denilince Aklınıza Neler Geliyor?” Sorusuna Yönelik Görüşleri	76
Tablo 6: Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Denilince Aklınıza Neler Geliyor?” Sorusuna Yönelik Görüşleri	78
Tablo 7: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Müzeler ne İşe Yarar, İşlevleri Nelerdir?” Sorusuna Yönelik Görüşleri	80
Tablo 8: Son Görüşmede Öğrencilerin Müzeler Ne İşe Yarar, İşlevleri Nelerdir? Sorusuna Yönelik Görüşleri	81
Tablo 9: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Müzelerin Ne Gibi Faydaları Vardır?” Sorusuna Yönelik Görüşleri	83
Tablo 10: Son Görüşmede Öğrencilerin “Müzelerin Ne Gibi Faydaları Vardır?” Sorusuna Yönelik Görüşleri	85
Tablo 11: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Gittiğiniz Müzede Aklınızda Kalanlar Nelerdir, Neler Öğrendiniz?” Sorusuna Yönelik Görüşleri	87
Tablo 12: Son Görüşmede Öğrencilerin “Gittiğiniz Müzede Aklınızda Kalanlar Nelerdir? Neler Öğrendiniz?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....	88
Tablo 13: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Müzede Ne Gibi Etkinlikler Yapılabilir? Sorusuna” Yönelik Görüşleri	91
Tablo 14: Son Görüşmede Öğrencilerin “Müzede Ne Gibi Etkinlikler Yapılabilir?” Sorusuna Yönelik Görüşleri	92

Tablo 15: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Müze Gezilerinin Size Fayda Sağladığını Düşünüyor musunuz? Sağladıysa Ne Gibi Faydalar Sağlıyor?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....	95
Tablo 16: Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Gezilerinin Size Fayda Sağladığını Düşünüyor musunuz? Sağladıysa Ne Gibi Faydalar Sağlıyor?” Sorularına Yönelik Görüşleri.....	96
Tablo 17: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Müze Eğitimi Nedir?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....	98
Tablo 18: Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Eğitimi Nedir?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....	99
Tablo 19: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Müze Eğitimi İle Sosyal Bilgiler Öğrenme Sizin Açınızdan anlamı Nedir?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....	101
Tablo 20: Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Eğitimi İle Sosyal Bilgiler Öğrenme Sizin Açınızdan Anlamı Nedir?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....	102
Tablo 21: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Yatılı Müze Denilince Aklınıza Neler Geliyor?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....	104
Tablo 22: Son Görüşmede Öğrencilerin “Yatılı Müze Denilince Aklınıza Gelenler Nelerdir?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....	105
Tablo 23: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Yatılı Müzede Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenilebilir mi?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....	107
Tablo 24: Son Görüşmede Öğrencilerin “Yatılı Müzede Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenilebilir mi?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....	108
Tablo 25: Ön görüşmede öğrencilerin “Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Müze Gezilerine Yer Verilmeli mi?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....	110
Tablo 26: Son Görüşmede Öğrencilerin “Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Müze Gezilerine Yer Verilmeli mi?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....	112
Tablo 27: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Yapılan Müze Gezilerinden Hoşlanıp Hoşlanmadığınıza Dair ne söylemek istersiniz?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....	114
Tablo 28: Son Görüşmede Öğrencilerin “Yapılan Müze Gezilerinden Hoşlanıp Hoşlanmadığınıza Dair Ne söylemek istersiniz?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....	115

Tablo 29: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Sosyal Bilgiler Dersi İçerisinde Bulunan Hititler İle İlgili Neler Biliyorsunuz, Neler Hatırlıyorsunuz?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....118

Tablo 30: Son Görüşmede Öğrencilerin “Sosyal Bilgiler Dersi İçerisinde Bulunan Hititler İle İlgili Neler Biliyorsunuz, Neler Hatırlıyorsunuz?” Sorusuna Yönelik Görüşleri.....120

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Sosyal bilgilerin içeriğini aldığı belli başlı bilimler.....	16
Şekil 2: Ön Görüşmede Öğrencilerin Müze Denilince Aklınıza Neler Geliyor Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	140
Şekil 3: Son Görüşmede Öğrencilerin Müze Denilince Aklınıza Neler Geliyor Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	141
Şekil 4: Ön Görüşmede Öğrencilerin Müzeler Ne İşe Yarar, İşlevi Nelerdir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model	142
Şekil 5: Son Görüşmede Öğrencilerin Müzeler Ne İşe Yarar, İşlevi Nelerdir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model	143
Şekil 6: Ön Görüşmede Öğrencilerin Müzelerin Ne Gibi Faydaları Vardır? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model	144
Şekil 7: Son Görüşmede Öğrencilerin Müzelerin Ne Gibi Faydaları Vardır? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model	145
Şekil 8: Ön Görüşmede Öğrencilerin Gittiğiniz Müzede Aklınızda Neler Kaldı, Neler Öğrendiniz? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model.....	146
Şekil 9: Son Görüşmede Öğrencilerin Gittiğiniz Müzede Aklınızda Neler Kaldı, Neler Öğrendiniz? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model.....	147
Şekil 10: Ön Görüşmede Öğrencilerin Müzede Ne Gibi Etkinlikler Yapılabilir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model.....	148
Şekil 11: Son Görüşmede Öğrencilerin Müzede Ne Gibi Etkinlikler Yapılabilir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model.....	149
Şekil 12: Ön Görüşmede Öğrencilerin Müze Gezilerinin Size Fayda Sağladığını Düşünüyor musunuz? Sağladıysa Ne Gibi Faydalar Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model	150
Şekil 13: Son Görüşmede Öğrencilerin Müze Gezilerinin Size Fayda Sağladığını Düşünüyor musunuz? Sağladıysa Ne Gibi Faydalar Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model	151

Şekil 14: Ön Görüşmede Öğrencilerin Müze Eğitimi Nedir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model	152
Şekil 15: Son Görüşmede Öğrencilerin Müze Eğitimi Nedir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model	152
.....	153
Şekil 16: Ön Görüşmede Öğrencilerin Müze Eğitimi İle Sosyal Bilgiler Öğrenme Sizin Açınızdan Anlamı Nedir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model	153
Şekil 17: Son Görüşmede Öğrencilerin Müze Eğitimi İle Sosyal Bilgiler Öğrenme Sizin Açınızdan Anlamı Nedir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model	153
Şekil 18: Ön Görüşmede Öğrencilerin Yatılı Müze Denilince Aklınıza Neler Geliyor? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model.....	154
Şekil 19: Son Görüşmede Öğrencilerin Yatılı Müze Denilince Aklınıza Neler Geliyor? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model.....	154
Şekil 20: Ön Görüşmede Öğrencilerin Yatılı Müzede Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenilebilir mi? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model.....	155
Şekil 21: Son Görüşmede Öğrencilerin Yatılı Müzede Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenilebilir mi? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model.....	155
Şekil 22: Ön Görüşmede Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Müze Gezilerine Yer Verilmeli mi? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model.....	156
Şekil 23: Son Görüşmede Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Müze Gezilerine Yer Verilmeli mi? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model.....	156
Şekil 24: Ön Görüşmede Öğrencilerin Yapılan Müze Gezilerinden Hoşlanıp Hoşlanmadığınıza Dair Ne Söylemek İstersiniz? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model	157
Şekil 25: Son Görüşmede Öğrencilerin Yapılan Müze Gezilerinden Hoşlanıp Hoşlanmadığınıza Dair Ne Söylemek İstersiniz? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model	157
Şekil 26: Ön Görüşmede Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi İçerisinde Bulunan Hititler İle İlgili Neler Biliyorsunuz, Neler Hatırlıyorsunuz? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model	158

Şekil 27: Son Görüşmede Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi İçerisinde Bulunan Hititler İle İlgili Neler Biliyorsunuz, Neler Hatırlıyorsunuz? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model 159

KISALTMALAR

AAM: Amerikan Müzeler Birliği

Akt: Aktaran

f: Frekans

ICOM: Uluslararası Müzeler Birliği (International Council of Museums)

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

NCSS: Sosyal Bilimler Ulusal Konseyi (National Council for the Social Studies)

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın kuramsal temelini oluşturan kavramların ele alındığı problem durumuyla başlamak üzere, araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, sınırlılıkları, varsayımları ile konu alanıyla ilgili terimlere yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Dünyada son yüzyıl içerisinde yaşanan yenilik ve gelişmeler neticesinde eğitim anlayışı ve eğitime bakış açısı da değişmiştir. Artık önemli olan bilgiyi doğrudan alma değil, bilgiye doğru yoldan, etkili bir şekilde ulaşma ve aktarımdır. Türkiye’de de son yüzyıllarda eğitim programlarında buna yönelik çalışmalar yapılmış ve uygulamaya geçilmiştir. Güncellenen ve farklı bir yaklaşımla ele alınan eğitim programları, daha çok bilgi ve öğrenmeye dayalı olup, öğrenenin bilgiyi yapılandırması ve uygulamaya koyması olarak tanımlanmıştır (Akdağ & Çoklar,2009: 2).

Öğretimin sınıflarla sınırlı kalması ve öğretimin gerçekleştirildiği sınıflarda öğretmenlerin genellikle geleneksel yöntemleri kullanmaları eğitimin en önemli sorunlarından birisini oluşturmaktadır. Bu durum eğitim kalitesini düşürmekte, öğrenci tarafından öğrenilen bilgilerin kısa sürede unutulmasına neden olmaktadır (Çerkez, 2011: 1).

Öğrenme bireyin bilgisinde geçirmiş olduğu yaşantılara bağlı olarak ortaya çıkan uzun süreli kalıcı değişiklik gösteren bir süreçtir. Öğrenme sürecinin nasıl gerçekleştiğini inceleyen eğitimciler, onun üç temel boyutu üzerinde durmaktadırlar: Öğrenme kişisel bir süreçtir, sosyal ilişkilerle birlikte ortaya çıkar ve mekâna bağlı olarak gerçekleşir. Öğrenmenin fiziksel boyutunu oluşturan mekânları ya da öğrenme ortamlarını sınıf ile sınırlandırmak eksik bir yaklaşım olarak görülmektedir (Kısa, 2012: 1).

Hızla değişen ekonomik, sosyal ve kültürel yapıya göre eğitim hedeflerinin değişmesi, eğitim programlarının geliştirilmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Bu doğrultu da Milli Eğitim Bakanlığı 2004-2005 yılında ilköğretim 1-5 Türkçe, Hayat Bilgisi, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler ve Matematik ders programlarını yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlayarak, pilot uygulamasını yapmış ve 2005-2006 yılından itibaren de uygulamaya koymuştur. Yapılandırmacı yaklaşıma dayanan bu programla öğrenci merkezli öğretim anlayışı temele

alınarak, öğrencilere bilgi aktarımı yerine, öğrencilerin bilgiyi zihinsel ya da sosyal olarak yapılandırması amaçlanmıştır (Ocak, 2010: 837).

Yapılandırmacı yaklaşım; bireyin kendi deneyimleri ve düşünmesi sonucunda, kendi bilgi, beceri ve yeterliliklerini oluşturduğu bir öğrenme yaklaşımıdır. Bu yaklaşımda birey; öğrenme sürecine aktif olarak katılır, sorgular, araştırır ve elde edeceği bilgileri geçmiş yaşantıları ile ilişkilendirerek, kendine özgü bir yapı kazandırır (Shunk, 1996;akt: Taştan, 2009: 9). Bu beceriler, sosyal yaşayış, insan ilişkileri, sosyal kurumlar, insan davranışlarını etkileyen değişimlerin neden ve sonuçlarının saptanması, araştırılması, anlaşılması ve yorumlanması gibi konular üzerinde duran Sosyal Bilimler için çok önemlidir.

Yapılandırmacı yaklaşım, sosyal bilgilerde öğrenme öğretme süreci öğrencilere sosyal anlaşmayı, çoklu bakış açılarına değer vermeyi, öğrenmenin çoklu türlerini, öğrenmede sorumluluk almayı ve bilgiyi yapılandırmada bireyin kendinin farkında olmasını sağlayacak fırsatlar sunmalıdır. Öğrenenlerin bilgi ve becerileriyle gerçek yaşam durumları arasında benzerlik kurulmalı; öğrenenlerin bilgi ve becerilerini problem çözme sırasında kullanabilecekleri bir süreçte yer almaları sağlanmalıdır (Yurdakul, 2008: 44). Bu nedenle yapılandırmacı sosyal bilgiler öğrenme öğretme süreci bireylerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunmalarına, yaşantılar geçirmelerine olanak sağlayacak biçimde düzenlenmesi gerekir. Böylece öğrenenler, zihinlerinde daha önce yapılandıkları bilgilerin doğruluğunu sınama, yanlışlarını düzeltme ve hatta önceki bilgilerinden vazgeçerek yerine yenilerini koyma fırsatı elde ederler (Yaşar, 1998: 70).

Yapılandırmacı anlayışı temele alan sosyal bilgiler programında eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme, girişimci olma, gözlem yapabilme, zamanı ve mekanı algılama, değişimi ve sürekliliği kavrayabilme, etkili iletişim ve empati kurabilme, bilgi teknolojilerini etkili olarak kullanma gibi beceriler ve bu becerilerin elde edilmesinden çok öneme sahip Türkçeyi etkili kullanabilme becerisinin geliştirilmesi öğrencilere kazandırılacak beceriler olarak programda yer almıştır (MEB, 2005).

Yeni ilköğretim Sosyal Bilgiler programının yapısı; beceriler, kavramlar, değerler ve genel amaçlar gibi dört temel öge üzerine inşa edilmiştir. Beceri öğretimi önemle vurgulanmıştır. Beceri ise, öğrencilerde öğrenme süreci içerisinde kazanılması, geliştirilmesi ve yaşama aktarılması tasarlanan kabiliyetler olarak ifade edilmiştir. Sosyal Bilgiler programı ilköğretim 4–8. sınıf düzeyinde diğer derslerle birlikte ilk dokuz beceriyi kazandırmanın

yanında, kendine özgü altı beceri kazandırmayı hedeflemiştir (MEB, 2005). Programda disiplinler arası, dersler arası, ara disiplinler, üniteler arası ilişkilendirmeler yer almaktadır. Etkinlikler çerçevesinde işlenen derslerde sınıf/ okul içi etkinlikler okul dışı etkinlikler, inceleme gezileri de yer almaktadır. Bu geziler, fabrikalara, müzelere, resmi dairelere, sergilere, arkeolojik kazı yerlerine, atölyelere, tarihi mekânlara yapılabilir. Eğitimi okul duvarlarının dışına taşıyan bu yeni programla öğrenciler çevresindeki kurumlara yabancı kalmamakta, çevresini daha iyi tanımaktadırlar (Çerkez, 2011: 2).

Müzeler kuruluşlarından itibaren eğitim amacını taşımışlardır. Fakat eğitim 20. yüzyıl ortalarından başlayarak müzelerin temel işlevlerinden biri olmuş, eğitim aracılığıyla izleyicilerin müze koleksiyonlarına ulaşmalarını sağlamak en önemli görevleri arasında kabul edilmiştir. Böylece müzecilikte “müze eğitimi” olarak adlandırılan ayrı bir alan ortaya çıkmıştır (Akmehmet&Ödekan, 2006: 49). Amerika Sanat Müzeleri Birliği’ne göre müzeler “Eğitsel ya da estetik amaçla, profesyonel uzman kadro ile nesnelere toplayan, yorumlayan ve topluma düzenli bir programla sergileyen kurumlar” olarak tanımlanmaktadır. Amerikan Müzeler Birliği (AAM) de “eğitimin müzelerin halka hizmet görevinin içinde bulunduğunu” artık kabul edildiğini belirtmektedir (Ören, 1998, Boyer,1996; akt: Güleç&Alkış, 2003: 65). Eğitim ve öğretimde müzelerin rolü, 1857 yılında John Ruskin’in İngiltere Parlamentosu’na müzeleri; çalışan sınıfların eğitiminde kullanılmasını önermesiyle başlamıştır. Yirminci yüzyılın başından beri müze eğitimi bir uzmanlık alanı olmuştur. Metropolitan Sanat Müzesi’nden Henry Watson Kent, değişik kesimlere ulaşmak ilkesini savunmuş; John Cotton Dana ise, müzelerin; eğitimde toplumsal sorumluluğu olduğuna ve bunun öncelikli misyonu olması gerektiğine inanmıştır (Karakuş, 2012: 133).

Yapılandırıcılığın ve sosyal bilgiler programının ilkelerine uygun olarak sosyal bilgiler öğretimi, öğrencilerin kendi deneyimlerini kazanacakları farklı eğitim ortamlarının ve buna dayalı yöntem ve stratejilerin birlikte kullanılması ile mümkündür. Yapararak ve yasayarak öğrenmeye olanak veren yöntemlerden birisi olarak müzede uygulanan nesne merkezli çalışmalar, öğrencilerin anlamlı öğrenmeler gerçekleştirebilmesine, bilginin anlaşılır ve kalıcı olmasına, öğrenme sürecinin kolay yürütülmesine yardımcı olacaktır (Filiz, 2010:2).

Müzelerin eğitim ortamı olarak kullanılması ile ilgili yapılan araştırmaların doğrultusunda doğrudan ilişkilendirilmiş etkinlikler ortaya koyulamadığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu araştırmada ilk olarak Türkiye’de tek olma özelliği bulunan yatılı müzenin birer eğitim ortamı olarak kullanılmasına, sosyal bilgiler öğretimi ile ilişkilendirilmesine ve

yatılı müze etkinlikleri geliştirilmiş ve bu alandaki boşluğun doldurulması hedeflenmiştir. Ayrıca yatılı müzede uygulamaya katılan öğrencilerin öğrenme tecrübelerine yükledikleri anlam betimlenmiş ve öğrenme sürecinin nasıl gerçekleştiği ortaya çıkarılmıştır. Bu açıdan yatılı müzede öğrenme sürecinin tanımlanması ve gelişiminin tespit edilmesinin alan yazına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Günümüzde öğretim faaliyetinin, sınıflarda yalnızca öğretmen anlatımına dayalı bir şekilde gerçekleştirilmesinin öğrenme için yetersiz olduğu bu şekilde gerçekleştirilen bir öğretimin, öğrenme ortamında öğrenciyi pasif hale getirdiği, öğrencilerin soru sorma ve düşüncelerini açıklama fırsatının olmadığı, öğrenme faaliyeti, öğrenenin daha az duyu organına hitap ederek öğrenilenlerin kalıcılığının azalmasına neden olduğu bilinmektedir. Oysa öğretim sürecinde mümkün olduğunca daha fazla duyu organına hitap edilmeli ve böylece eğitim-öğretim süreci zenginleştirilmelidir.

İnsanların okuduklarının %10' unu, işittiklerinin %20' sini, gördüklerinin %30' unu, görüp işittiklerinin %50'sini, söylediklerinin %70'ini, yapıp söylediklerinin de %90' ını hatırladıkları (Taşpınar, 2010:75) dikkate alınırsa eğitim-öğretim ortamının zenginleştirilmesinin ve daha fazla duyu organının işe koşularak öğrenmenin gerçekleştirilmesinin önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Yapılandırmacı programda etkinlikler çerçevesinde işlenen derslerde sınıf/ okul içi etkinlikler okul dışı etkinlikler, inceleme gezileri de yer almaktadır. Gezi-gözlem ve gösteri, deney, gösteri vb. yöntemleri içerisinde barındırdığından öğrencilerin kavramları daha iyi öğrenmesi ve öğrencilerde birçok becerinin gelişimine, hayal güçleri gelişmesine katkı sağlayacağı açıktır.

Yaptığımız bu çalışmanın amacı; ortaokul öğrencilerinin yatılı müze ortamında gerçekleşen öğrenme sürecinin öğrencilerde ne anlam ifade ettiğinin ortaya çıkarılmasıdır. Bu amaç çerçevesinde; nesne merkezli müze etkinlikleri, yaparak yaşayarak öğrenme, öğrencilerin kendi deneyimlerini kazanabilme, müzede yapılan etkinlikler ile sosyal bilgiler öğrenme sürecine yükledikleri anlamın ortaya çıkarılması, soyut konulardan oluşan sosyal bilgiler programının somutlaştırılarak öğrenmenin kalıcılığının artırılması temel alınmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Ortaokul öğrencilerinin müze hakkında bilgi durumları nelerdir?
2. Ortaokul öğrencilerinin müzelerin işlevleri hakkında bilgi durumları nelerdir?
3. Ortaokul öğrencileri müze ve müzelerin faydaları hakkında bilgiye sahipler midir?
4. Ortaokul öğrencilerinin daha önce müzelere ziyaret gerçekleştirme durumları nelerdir?
5. Ortaokul öğrencilerinin müzelerde etkinlik yapabilme ile ilgili düşünceleri nelerdir?
6. Ortaokul öğrencileri müze gezilerinin fayda sağlama durumuyla ilgili düşünceleri nelerdir?
7. Ortaokul öğrencileri müze eğitimi hakkında bilgiye sahipler midir?
8. Öğrencilerin müze eğitimi ile Sosyal Bilgiler dersi öğrenme durumu bakımından aralarında bir ilişki var mıdır?
9. Ortaokul öğrencileri yatılı müze hakkında bilgiye sahipler midir?
10. Öğrencilerin yatılı müzede Sosyal Bilgiler dersi öğrenme durumları açısından aralarında anlamlı bir ilişki var mıdır?
11. Ortaokul öğrencileri Sosyal Bilgiler dersi kapsamında müze gezilerinden yararlanma durumu hakkında düşünceleri nelerdir?
12. Ortaokul öğrencilerinin müze gezilerine ilgi duyma durumları nedir?
13. Ortaokul öğrencileri Sosyal Bilgiler dersi içerisinde bulunan Hititler hakkında bilgiye sahipler midir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim her an ve her mekânda gerçekleşen bir süreçtir ve sadece okul ile sınırlı olmayıp okul dışı kurumlarda da devam eden bir etkinlik olarak düşünülebilir. 2005 yılından itibaren sosyal bilgiler öğretim programında yapılandırmacı yaklaşım uygulanmaya başlanmış ve yapılandırmacı yaklaşım esas alınmıştır. Yapılandırmacı yaklaşımın ilkelerine göre öğretmen, öğrenciye öğretme-öğrenme sürecinde deneme, uygulama ve keşfetme fırsatı vererek öğrenme ortamlarını tasarlamalı, öğrenciler gerçek durumlar ve nesnelere birlikte çalışacağı öğrenme alanlarından üst düzeyde yararlanmalıdır. Bu bağlamda öğrencilere somut tecrübeler edinebilme imkânı veren müzelerin, gözlem gezisi yöntemiyle sosyal bilgiler derslerinde kullanılması gerekmektedir.

Okul dışında öğrenmeye yardımcı ortamlardan biri olan müzeler, öğrencilere eğlenerek öğrenme olanağı sunmakta ve eğitim alanı olarak etkin bir şekilde kullanılması ülkemiz de oldukça yeni bir alandır. Yapılan araştırmalara göre müzeler gözlem gezileri kapsamında ziyaret edilmesine rağmen, müzelerin öğretim etkinlikleri ile nasıl ilişkilendirilmesi gerektiği konusunda herhangi bir çalışmanın olmaması ve yapılan ziyaretlerin eğlenme amacından öteye geçilmediğini ortaya koyulmuştur.

2005 yılı itibariyle Milli Eğitim Bakanlığı'nın yapılandırmacı yaklaşıma göre tasarlanmış bir sosyal bilgiler öğretim programını benimsemesi, müzelerin eğitim ortamı olarak yaygınlaşmasına ve öğretim etkinliklerinin müzelerde yürütülmesine zemin hazırlamıştır. Türkiye'de bir ilk olma özelliği taşıyan Çorum Arkeoloji (Yatılı) Müzesinde, sosyal bilgiler öğretiminin müze ortamında gerçekleşebileceği, amaca uygun etkinliklerin oluşturulması ve uygulama sonucunda ortaya çıkan öğrenme sürecinin belirlenmesi önemli görülmekte ve araştırmanın bu anlamda alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2014-2015 eğitim-öğretim yılı Çorum ilinde bulunan Dumlupınar Orta Okulu öğrencilerinin uygulamaya yönelik görüşleri ile sınırlıdır.
2. Uygulama kapsamında ziyaret edilen Çorum Arkeoloji (Yatılı) Müzesi ile sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin uygulama sürecine ilişkin gerçek düşüncelerini ifade ettikleri varsayılmıştır.
2. Araştırma sürecinde uygulanacak veri toplama araçları ve etkinliklere ilişkin uzman görüşlerinin yeterli olduğu varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı: Yapılandırmacı öğrenme, öğrencilerin aktif şekilde bilgiyi oluşturması, yorumlaması ve ön bilgilerine göre yeniden organize etmesi inancı üzerine temellenmiştir. Bu akıcı zihinsel dönüşümler, öğrencilerin eğitim yaşantıları ile mevcut bilgiler, kültürel ve sosyal durumları bağdaştığında oluşmaktadır. Böylece öğrenci aktif olmaktadır ve bilgi bireysel oluşumlara bağlı olarak büyümektedir. Öğrenme öğretme

sürecinde, öğrenciler bu öğrenme yollarını bağdaştıracak yaşantılara katılmalarını önermektedir.

Sosyal Bilgiler: *“Sosyal bilgiler, vatandaşlık yeterlikleri kazandırmak için sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde sosyal bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyasal bilimler, psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat, matematik ve doğa bilimlerinden uygun ve ilgili içeriklerden süzülen sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma alanı sağlar. Sosyal bilgilerin temel amacı, birbirlerine bağımlı, global bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak, kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır.”*

Eğitim: Eğitim, yaşamın her alanında insanlığın karşısına çıkan bir kelimedir. Eğitimin tanımını farklı bireyler değişik biçimlerde yaparak eğitimle ilgili düşüncelerini ifade etmişlerdir. Ancak eğitimin gerçekte ne anlama geldiği toplumsal yaşamlara göre farklılık arz etmektedir.

Müze: Sanatsal, bilimsel, geleneğe ait, tarihi, teknoloji ve doğaya ait alanlarda; geçmişin, bugünün ve geleceğin izlerini bünyesinde barındıran; görerek, işiterek, uygulama yaparak hatta yaşayarak öğrenmenin gerçekleştiği; halka açık heyecan verici öğrenme mekanlardır.

Müze Eğitimi: “Yorum, açıklama ve programlar sunarak ya da anılar, duygular ve düşünceler yaratma yoluyla, izleyenlerin yaşantılarıyla ilişkili anlam çıkarmalarını sağlayarak, koleksiyonlardan öğrenmelerini sağlama süreci” olarak tanımlanabilir.

Yatılı Müze: Yaşam boyu öğrenme anlayışı ile müzeleri eğitimin bir parçası haline getirmek, çocuklarda, toplum ve tarih bilinci oluşturmak, sanatsal yetenek ve yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmak amacıyla Çorum Valiliği ve Orta Karadeniz Kalkınma Ajansınca desteklenen "Herkes Müzeye" projesi kapsamında Çorum Müzesinin bir bölümünde ki "Çocuk Eğitim ve Uygulama Merkezi".

II. BÖLÜM

2. İLGİLİ ALANYAZIN

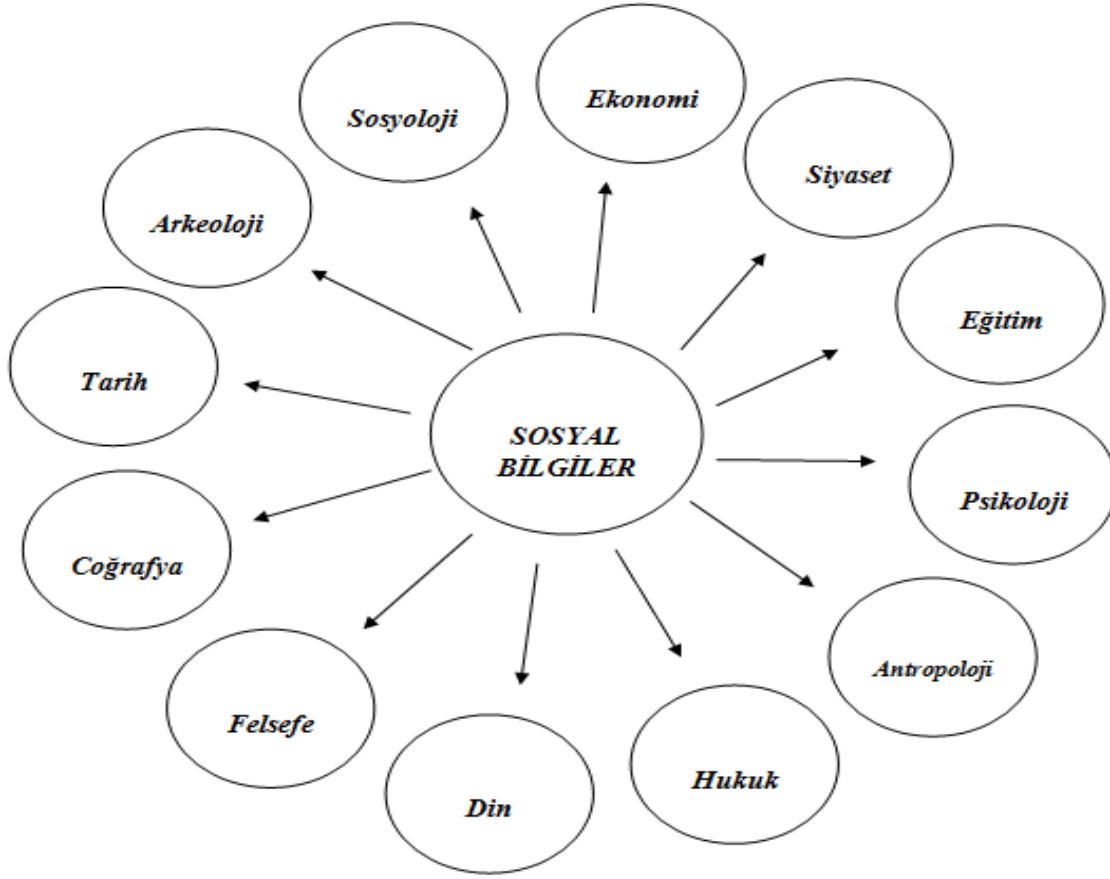
2.1. Sosyal Bilgiler Eğitimi Ve Yapılandırmacılık

1.1. Sosyal Bilimler İçerisinde Sosyal Bilgilerin Yeri

Sosyal bilimler ifadesi ondokuzuncu yüzyılda kullanılmaya başlanmıştır. Sosyal bilimler içindeki bölünmeler de ondokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında netleşme eğilimine girmiş 1850 ve 1945 yılları arasında ortaya çıkan bu bölünmelerle birlikte bu yeni alana sosyal bilimler adı verilmiştir. Bir başka ifade ile insan tarafından üretilen gerçekle kanıtlanmaya dayalı bağ kurma süreci ve bu süreç sonunda elde edilen dirik bilgiler bütünü (Gulbenkian Komisyonu, 2005; akt:Turan&Ulusoy, 2013: 3).

Sosyal bilimler (social science), toplumla ilgili disiplinlerin belirli kurallarla bilimsel bir çerçevede incelenmesidir. İnsanın olduğu her yerde sosyal bilim olarak incelenebilecek konu toplulukları vardır. Bu kapsamda sosyal bilimler içerisinde sayılabilecek disiplinlerden bazıları: antropoloji, iletişim bilimleri, ekonomi, eğitim, coğrafya, tarih, dil bilimi, siyaset bilimleri, sosyoloji, psikoloji, hukuk, uluslar arası ilişkilerdir (Safran, 2014: 2).

Kişilerin ihtiyaçları ile toplumun beklentileri arasındaki dengeyi sağlamada insanlara gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırma açısından sosyal bilimlere önemli sorumluluklar düşmektedir. Çağdaş anlayışa göre sosyal bilimler, bu sorumlulukları yerine getirmede çok yönlü, disiplinler arası bir yaklaşım izlemektedir (Çerkez, 2011: 12).

Şekil 1. Sosyal Bilgilerin İçeriğini Aldığı Belli Başlı Bilimler

İnsan ile ilgili boyutları düşünüldüğünde sosyal bilimlerin ürettiği bilgilerin geniş kapsamlı ve insan yararına üretilen bilgiler olduğu görülür. Bu bilgilerin birçok yolla insanlara ulaştırılması söz konusudur. Eğitim bu yollardan birisidir. Eğitimle sosyal bilimlere ait bilgi, beceri, değer ve tutumların kazandırılması, sosyal bilimlerin tek tek disiplinler halinde okutulması ya da çok disiplinli ve disiplinler arası yaklaşımlarla sosyal bilgiler dersi aracılığıyla yapılmaktadır (Tay, 2013: 4).

Sosyal bilimlere ait akademik disiplinler, sosyal bilgilerin yapı taşlarıdır. Sosyal bilimlere ait olgular, bilgiler, kavramlar, genellemeler, büyük ölçüde onun içeriğini meydana getirmektedir. Özellikle “sosyal bilim” ve “yansıtıcı araştırma- inceleme” yaklaşımlarına dayalı sosyal bilgiler öğretme- öğrenme süreçlerinde sosyal bilimlere özgü yöntem ve teknikler kullanılmaktadır (Evans ve Brueckner, 1990; Bart, 1991; Michaelis ve Garcia, 1996; Welton ve Mallan, 1999. akt: Öztürk, 2009: 18). Sonuç olarak da Sosyal bilimler, insan ilişkilerini ve insanlar tarafından oluşturulmuş yapılarla ilgilenen bir bilim dalı iken, Sosyal Bilgiler sosyal bilimlerin içerisinde bulunan okul programı olma özelliğine sahiptir.

2.1.2. Sosyal Bilgiler ve Tanımları

On sekizinci yüzyıl sonlarında reformist eğitimciler, şehirleşmiş bir endüstri dönemi için, yeni bir eğitim programı geliştirdiler. Bu gelişmelerin nedenleri, göçmenlerin Amerikanlaştırılması için gerekli bir ortam, okul programlarında bulunan tarih dersinin güncel olaylar ve sorunlardan kopuk, geçmişle ilgili bilgilerin kronolojik olarak sunulmasını sağlıyordu. 1916'da Ulusal Eğitim Birliği tarafından *Orta Öğretimde Sosyal Bilgiler* raporunun yayınlanmasından sonra sosyal İlerlemeci felsefi akımın önde gelen temsilcilerinden John Dewey ve James Harvey Robinson'un düşüncelerinden oldukça etkilenen sosyal bilgiler kavramı, demokratik bir toplum için vatandaşlık eğitimi işlevini üstlenmiştir (Miller, 1993: 10)

Sosyal bilimlerin içinde yer alan sosyal bilgilerin farklı disiplinlerden oluşması ve sosyal bilgiler öğretimine dair mevcut olan yaklaşımlar birçok sosyal bilgiler tanımının ortaya çıkmasına neden olmuştur. “*Sosyal bilgiler nedir?*” XX. yüzyıl boyunca bu soruya birbirinden farklı pek çok yanıt verilmiştir. Sosyal bilgiler öğretiminin amaç, içerik ve yönteminin ne olduğu ya da olması gerektiği konusunda uzun süre uzlaşma sağlanamamıştır. İlk kez 1970 yılında Barth ve Shermis üzerine geniş mütabakat sağlanan bir tanım yapmayı başarmış ise de, sosyal bilgiler eğitimcileri Soğuk Savaş'ın sona erişine kadar farklı yeni tanımlar getirmeye devam etmişlerdi (Öztürk,2009: 3).

Amerika Birleşik Devletlerinde ilk ve ortaöğretim düzeyinde sosyal bilgiler eğitimi ile ilgili çalışmalar yürüten bir kurum olan Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (*The National Council For The Social Studies*, NCSS), sosyal bilgilerin tanımını şu şekilde yapmıştır:

“*Sosyal bilgiler, vatandaşlık yeterlikleri kazandırmak için sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde sosyal bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyasal bilimler, psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat, matematik ve doğa bilimlerinden uygun ve ilgili içeriklerden süzülen sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma alanı sağlar. Sosyal bilgilerin temel amacı, birbirlerine bağımlı, global bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak, kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır.*” (NCSS, 1993:3; akt: Filiz, 2010: 10).

XX. yüzyılın ikinci yarısında sosyal bilgiler nedir sorusuna cevaplardan bazıları ise şu şekildedir:

Sosyal bilgiler vatandaşlık eğitimi amacıyla sosyal bilimler ve beşeri bilimlerin kaynaştırılmasıdır.

Sosyal bilgiler özellikle vatandaşlık eğitimi ile ilgilidir.

Kritik sosyal konularda vatandaşlık becerilerinin uygulanması amacıyla, sosyal ve beşeri bilimler kavramlarının disiplinler arası bir yaklaşımla kaynaştırılmasıdır (Barr ve diğ.,1987; Doğanay, 2005; Barth, 1991; akt: Öztürk, 2011: 3).

Bireyin kişilik gelişiminde, ilköğretim yılları özel bir öneme sahiptir. Bu yönüyle ilköğretimde bir ders olarak yer alan ve “toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonunda elde edilen dirik bilgiler” (Sönmez, 1999; akt: Aykaç, 2007: 47).

Sosyal bilgiler, vatandaşlıkla ilgili yeterlikleri kazandırmak için sosyal bilimler ve beşeri bilimlerin bütünleştirilmesinden oluşan bir çalışma alanıdır. Bu alanın temel amacı, genç insanların bağımsız bir dünyada, demokratik toplumda, kültürel farklılıkların farkında, mantıklı kararlar veren iyi bir vatandaş olmalarına yardım etmektir (NCSS, 1994; akt: Taş, 2004: 31).

Sosyal bilgiler, bütün çeşitliliğiyle yeryüzüne bağlı olayları tanıtan, bunların oluş sebeplerini açıklayan, vatandaşlık hak ve ödevlerinin, sorumluluklarının neler olduğunu belirten, kısaca insan ve onun sosyal ve fiziki çevresiyle geçmişte, günümüzde ve gelecekteki etkileşimini ortaya koyan bilgilerdir (Çakıroğlu, 1987; akt: Oruç&Ulusoy, 2008:123).

Bütün bu yapılan tanımlar içerisinde en kapsamlı tanımı ise 2005 yılında değiştirilen sosyal bilgiler programını hazırlayan komisyon tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre sosyal bilgiler; bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir (MEB, 2005).

2.1.3. Sosyal Bilgiler Dersinin Önemi ve Amaçları

Eğitim kurumlarının temel işlevi XXI. Yüzyıl dünyasında etkili ve etkin vatandaş olabilmek için gerekli olan bilgi, beceri ve değerlerin öğrenciye kazandırılmasıdır. Bu bilgi, beceri ve değerlerin önemli bir bölümü ilköğretim kurumlarında özellikle Sosyal Bilgiler derslerinde kazandırılmaya çalışılır (Uslu, 2011: 14).

NCSS 1970 yılında yayınladığı öğretim kılavuzunda sosyal bilgiler öğretimi için şu dört amacı önermiştir: (a) insanın geçmiş, bugün ve gelecekteki durumu hakkında bilgi edinme becerisini geliştirme; (b) bilgiyi işleme için gerekli becerileri kazandırma; (c) inanç ve değerleri yorumlama becerisini geliştirme; (d) vatandaş olarak aktif sosyal katılım için bilgiyi uygulama (Barth, 1991; akt: Öztürk, 2011: 8).

İlköğretimdeki, "Sosyal Bilgiler" dersinin öğretiminde en önemli amaç, öğrenciye "toplumsal kişilik" kazandırmak, "iyi bir yurttaş" olmaktır. Burada, iyi bir yurttaş olmaktan amaç, kişinin görev ve sorumluluklarını bilmesi, çevresine ve çevresindeki olaylara karşı bilinçli olmasıdır. Sosyal bilgiler dersi, bireyin gerek kendisine, gerekse ailesine, çevresindeki diğer insanlara, yasalara ve devlete karşı görev ve sorumluluklarının neler olduğunu ve özellikle toplumsal çevresine etkili bir biçimde nasıl uyum yapılacağını öğretir (Sözer, 2005: 18-19)

Çocuğun elde edeceği kazanç bakımından Sosyal Bilgiler öğretiminin amaçlarını (kapsamlı olmakla birlikte) her biri davranışa dönüştürülecek biçimde, dört ana kümede belirleyebiliriz:

1. Sosyal Bilgiler derslerinde çocuğun eleştirci, yapıcı ve yaratıcı düşünme ve yetenekleri gelişir; sorun çözme ile ilgili becerileri kazanması sağlanır;
2. Sosyal Bilgiler öğretimiyle çocuk bireylerarası ilişkilerini geliştirir; işbirliği yapmasını öğrenir; sorumluluk bilinci kazanarak yetişir;
3. Sosyal Bilgiler derslerinde çocuk temel yurttaşlık hak ve sorumluluklarını kavrar; anayasa ve yasalar karşısında görev ve sorumluluklarını bilir;
4. Sosyal Bilgiler öğretimiyle çocuk ekonomik olma konusunda görüş kazanır; gereksinimlerini iyi belirleme ve doğru tercihler yapma alışkanlığını elde eder (Sözer, 2005: 19).

2.1.4. Sosyal Bilgiler Öğretimine Farklı Yaklaşımlar

Sosyal bilgiler öğretiminin asıl amacının vatandaşlık eğitimi olduğu konusunda birçok uzman hem fikir olsa da uygulamada farklı yaklaşımlar kabul görmüşse de sosyal bilgiler de üç gelenek en kabul görmüş olanlardır.

2.1.4.1. Vatandaşlık aktarımı olarak Sosyal Bilgiler

En eski Sosyal Bilgiler yaklaşımıdır. Öğretmen merkezli olan yaklaşım klasik felsefi anlayışı yansıtır. Bu yaklaşımla hazırlanmış programların amacı kültürün temel değerlerini genç kuşağa aktarmaktır. Geçmiş öğrenme, geçmişle ve geleneklerle gurur duyma, sorumluluk alma, uygun davranışlar sergileme ve otoriteye bağlılık programın en önemli hedefleridir. Öğrencilerden değer ve inanışları sorgulamadan benimsemesi beklenir (Polat, 2012: 5).

2.1.4.2. Sosyal Bilim Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi

Sosyal bilim olarak sosyal bilgiler öğretimi, sosyal bilimlere ait bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılmasının etkili vatandaşlık için en iyi yöntem olduğu görüşüne dayanmaktadır. Bu anlayışa göre öğrenciler insan davranışlarını ve vatandaşlığı, sosyal bilimlerin temel ilke ve kavramlarını inceleyerek öğrenirler (Gürgil, 2011: 24).

2.1.4.3. Yansıtıcı İnceleme Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi

Yansıtıcı inceleme olarak sosyal bilgiler, öğrencilerin bireysel ve toplumsal problemleri tanımlama, analiz etme ve karar verme becerilerini geliştirmeyi amaçlar. Bunu gerçekleştirirken, içerik olarak, öğrencileri kişisel olarak etkileyen konular ve sorunlar ele alınır (Özeren, 2011: 13- 14).

2.1.5. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Temel İlkeler

Sosyal bilgilerin insanın yaşadığı topluma uyumlu bireyler haline getirme ve egemen gücün (devlet) istediği vatandaş tipini yetiştirme gibi önemli fonksiyonları vardır. Bu kadar önemli olan sosyal bilgiler dersi, önceki tanımlarda da vurgu yapıldığı gibi, bazı vazgeçilmez özelliklere sahiptir. Bu özellikler sosyal bilgiler eğitiminin temel prensipleridir (Safran, 2014: 5). Bu bağlamda sosyal bilgiler eğitiminin temel prensipleri;

- Etkili vatandaş yetiştirme,
- Kültürleme,
- Çocuğa görelilik,

- Bilgi temeli,
- Yöntem,
- Zaman (geçmiş, bugün, gelecek),
- Alan ve ders boyutudur (Tay, 2013: 7).

2.1.5.1. Etkili Vatandaşlık

Etkili vatandaş şöyle açıklanabilir NCSS, (2002a):

- Demokratik değerleri benimser ve bu değerler doğrultusunda yaşamaya özen gösterir.
- Toplum yararı için sorumluluk almayı kabul eder.
- Yerel, ulusal ve küresel düzeyde, tarih, gelenekler ve insanlık ile ilgili konularda yeterli bilgiye sahiptir.
- Ulusunun kuruluşuyla ilgili olaylar konusunda yeterli düzeyde bilgiye sahiptir.
- Vatandaşlıkla ilgili kurumlar ve siyasal süreçler ile ilgili bilgiye sahiptir.
- Yerel, ulusal ve küresel düzeyde insanlığı etkileyen olay ve sorunların farkındadır.
- Yaratıcı çözümler bulmak ve bilgisini geliştirebilmek için çeşitli kaynaklardan bilgiler arar ve çeşitli bakış açılarını değerlendirir.
- Çevresinde gelişen sosyal olaylarla ilgili anlamlı sorular sorar, farklı bilgileri ve görüşleri çözümler ve değerlendirir.
- Çevresinde gelişen sosyal olaylarla ilgili karar verme ve problem çözme becerilerini etkili biçimde kullanır.
- Grup içinde etkili olarak işbirliği yapabilme becerisine sahiptir (Ersoy, 2007:5).

2.1.5.2. Kültürleme

İnsanlar yaşamları boyunca belirli bir grup insanın ya da kültürün inanç sistemlerini ve davranışlarını kendilerine uyarlamaya çalışırlar. Bu durum şu şekilde açıklanabilir: Bir insan yeni bir işe, sosyal gruba ya da mahalleye girdiğinde o kültüre ait uygun inançları, jargonu, üslupları sergiler ve o kültürün normlarına göre hareket etmeye başlar (Ataizi&Şimşek 2000:3). Sosyal Bilgiler dersi, bireyin sosyalleşmesi ve hayata hazırlanması açısından çok önemlidir. Sosyal Bilgiler Eğitimi sayesinde birey toplumun bir parçası olmayı öğrenir.

Toplum farklı bireylerin ortak değerler çatısı altında bir araya gelmesi ile oluşmaktadır (Parmaksız&Yanpar, 2006: 160).

2.1.5.3. Çocuğa Görelilik

Dilidüzgün (1996), çocuğa göreliği, çocuk gerçekliğini ele alma ve onun dünyasına koştur bir dünya kurgulama olarak tanımlamaktadır (Küçükavşar&Hasırcı, 2013:58). Özdemir'e göre ise "çocuğa görelik" ilkesi, çocuğun ilgi ve beklentilerini, gereksinimlerini, dil evrenini göz önünde tutmayı zorunlu kılar Çocuğa görelik, biçimsel ve anlamsal düzlemde düşünölmelidir İnsan yaşamının sonuna kadar devam eden gelişim sürecinde, çocukların aileden sonra en çok vakit geçirdikleri yer okullardır. Bu noktada gün geçtikçe hızla değışen ve gelişen dünyada nitelikli ve çağdaş bir eğitimin verilmesi önemli bir yere sahiptir (Çakır, 2013: 1173).

Çocukların yaş, gelişim düzeyi, ilgi ve ihtiyaçları, bireysel ayrıcalıkları ve çevresel faktörler dikkate alınarak onların gelişimlerini destekleyen "çocuk merkezli" eğitim programları hazırlanması ve uygulanmalıdır. Çocuk merkezli hazırlanan eğitim programı yeniliklere açık, yaratıcı düşünceyi, problem çözme becerilerini, neden-sonuç ilişkisi kurabilme yeteneklerini, karar verme becerilerini vb. geliştiren hedefleri ve hedef davranışları kapsamalıdır. Sosyal bilgiler dersinin de soyut kavramlar içermesi öğrencilerin yaş grubu özelliklerine göre hareket edilmesi gerektirmektedir.

2.1.5.4. Bilgi Temeli

Sosyal bilgiler temellerini genel olarak sosyal bilimlerden aldığı söylenebilir. Sosyal bilgiler eğitim programının çağdaş sosyal bilgiler kavramında eğitim programının standartları belirtmeye çalışılmıştır. Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS) 1994 yılında sosyal bilgiler için eğitim programı standartlarını üç ana bölümde belirtmişlerdir. Bunlar: tematik standart, her bir standart için performans beklentileri ve bunları gerçekleştirmek için öğrenme etkinlikleri. Belirlenen bu standartlar programda amaç oluşturma, içerik seçme ve düzenleme ile sosyal bilgilerin kapsamını oluşturmakta ve programa kılavuzluk etmektedir. Belirlenen 10 tematik standart şunlardır.

- Kültür
- Zaman- süreklilik ve değışim
- İnsanlar- yerler ve çevre

- Bireysel gelişim ve kimlik
- Bireyler- gruplar ve kurumlar
- Güç otorite ve yönetim
- Üretim- tüketim ve dağıtım
- Bilim- teknoloji ve toplum
- Küresel bağlar
- Vatandaşlık idealleri ve uygulamaları (Doğanay, 2008: 83).

2.1.5.5. Yöntem

Sosyal bilgiler tanımlarında etkili vatandaş yetiştirmek için gerekli olan bilgilerin kanıtlanmış, bilimsel yöntemle elde edilmiş ve dirik bilgiler olması gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda sosyal bilgilerin yönteminin bilimsel yöntem olduğu söylenebilir. Sosyal bilgilerin ağırlıklı olarak sosyal bilimlerden oluşması yönteminin buluş yoluyla öğretim, gözlem ve araştırma soruşturma yönteminin olması anlamına gelebilir (Tay, 2013: 10).

2.1.5.6. Zaman (Geçmiş – Bugün- Gelecek)

Sosyal olayların, insanların, nesnelerin ve mekânların geçmişten günümüze nasıl bir değişme ve gelişme gösterdiğinin anlaşılabilmesi için, sosyal bilgiler derslerinde öğretilmesi gereken temel kavramların başında zaman, kronoloji, değişim ve süreklilik gelmektedir (Özen&Sağlam, 2010: 1). Eğitimin amaçlarından biri de toplumun değer yargılarını bir sonraki kuşağa aktarmaktır. Sosyal bilgiler dersinin de en genel amacının etkili vatandaş yetiştirmesi olduğu bilindiğine göre toplumun kültürünü bilmesi ve onu yaşatma isteği bu ders kapsamında sağlanmaktadır. Tüm bunların yanı sıra kültür aktarımı milli kültürü benimsetmenin yanında farklı kültürleri tanıma, saygı duyma gibi çağdaşlık ilkelerini de yeni nesillere aktarma konusunda hassas olmalıdır. Çünkü toplumlar ancak kültürlerini korumakla ayakta durabilmekte ve hayatlarına devam edebilmektedirler (Ünlü, 2012: 78).

2.1.5.7. Alan ve Ders

Sosyal bilgiler bir disiplin olarak ifade edilememektedir. Bir başka ifade ile sosyal bilgiler bir bilim dalı değil bir çalışma alanı oluşturmaktadır. Bu bakımdan da sosyal bilgiler tanımlarında bilim ya da disiplin ifadesi yer almamaktadır. Bunun yerine bir çalışma alanı olduğu ve bunun bir müfredat programı yani ders olduğu ifade edilmektedir (Tay, 2013: 11)

2.1.6.Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yapılandırmacılık Kuramı

Yapılandırmacılık kavramı dilimizde İngilizceden çevrilen “constructivism” sözcüğünün anlamı olarak kullanılmaktadır. Günümüzde “constructivism” ifadesinin Türkçe karşılığı olarak uzmanlar inşacılık, yapılandırmacılık gibi değişik ifadeler kullanmaktadırlar. Ancak kuram olarak “yapılandırmacılık” ifadesi daha çok kullanılmıştır. Demirel (2003)‘e göre yapılandırmacılık, öğretimle ilgili bir kuram değil; bilgi ve öğrenme ile ilgili bir kuramdır ve bu kuram, bilgiyi temelden kurmaya dayanır (Yanpar, 2011: 54).

Yapılandırmacı yaklaşımın temel felsefesi; keşfederek öğrenme, anlamlandırarak öğrenme, bilgiyi yeniden yapılandırarak öğrenme, yaratıcı düşünme ve problem çözme gibi belli başlı kavramlarla iç içe olan süreçleri kapsamaktadır. Yapılandırmacı Yaklaşım özünde, bireylerin ne öğrendiği değil, nasıl öğrendiği üzerinde durmakta ve bilginin doğası üzerinde çalışmalarını yoğunlaştırmaktadır. Bu açıdan öğrenen bireyler edindikleri yeni bilgileri eski bilgileri ile kaynaştırmakta ve geçmiş- bugün – gelecek bağlamında bilgiyi etkili ve kalıcı olarak kullanabilmektedir (Tural, 2011: 18-19) .

Yapılandırmacı yaklaşımın öne çıkan özelliği, öğrenenin bilgiyi yapılandırmasına, oluşturmasına, yorumlamasına ve geliştirmesine imkân sağlamasıdır. Geleneksel yöntemde öğretmen bilgiyi verir veya öğrenenler bilgiyi değişik kaynaklardan edinebilirler. Ancak bilgiyi algılamakla, bilgiyi yapılandırmak aynı şeyler değildir. Öğrenen, yeni bir bilgi ile karşılaştığında, dünyayı tanımlama ve açıklama için önceden oluşturduğu kurallarını kullanır veya algıladığı bilgiyi açıklamak için yeni kurallar oluşturur. Başka bir ifade ile yapılandırmacılık çevre ile insan beyni arasında güçlü bir bağ kurmadır (Aslan, 2009: 25).

Yapılandırmacı Yaklaşımın temel ilkeleri ise:

1. Yapılandırmacı Yaklaşımına dayalı olarak, öğrenme aktif ve dinamik bir süreçtir.
2. Öğrenen bireyler, öğrenme aktiviteleri içerisinde nasıl düşündükleri ve nasıl daha iyi öğrenebildiklerini kavramaktadırlar.
3. Bilgiyi yapılandırma ve yeniden anlamlandırma sürecinde zihinsel faaliyetler önemli yer tutmaktadır.
4. Öğrenme sürecinde, öğrenme kavramı ve dil yani iletişim etkinlikleri iç içe yer almaktadır.
5. Öğrenme süreci, bireyler için hem bireysel gelişim hem de toplumla olan sosyal ilişkilerin geliştirildiği, sosyal bir süreçtir.
6. Öğrenme süreci, bireyin tüm yaşamı boyunca edindiği yaşantı ve deneyimleri ile şekillenen bağlamsal ve ilişkisel bir süreçtir.
7. Öğrenme zamanla oluşan, merak ve ilgi ile beslenen bir süreçtir.
8. Öğrenme için öğrenen bireylerin, motivasyon düzeylerinin geliştirilmesi önemlidir.
9. Öğrenme öznel süreçlerle yapılandırılan, bireysel bir süreçtir.
10. Öğrenme, bilgiye ve yeni şeyler öğrenmeye duyulan ihtiyaç ve istekten hareketle doğan, duygusal ve öğrenen merkezli bir özellik taşıyan dinamik ve yaşantısal bir süreçtir (Tural, 2011: 20).

Sosyal Bilgiler dersi yaşamla iç içe olan bir derstir. Sosyal Bilgilerin dersinin temelinde nitelikli vatandaş yetiştirmek olduğu için ve öğrenciler en iyi yaparak ve yaşayarak öğrendiği için yapılandırmacılık yaklaşımı kalıcı öğrenmeleri sağlayabilir (Yanpar, 2011: 55). 2005 Sosyal Bilgiler Programı'nın yapılandırmacı anlayışa göre, bir öğrenme konusu üzerinde problem çözme, düşünme ve öğrencilerin öğrenmeye aktif katılımı üzerine program temellendirilmiş ve sosyal bilgiler programı yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile öğrenciler, önceki bilgi ve yaşantıları üzerine yeni bir durumu uygulama ve anlama düzeyi oluştururlar, yeni bilgi ile önceden var olan zihinsel oluşumlar birleştirirler.

2.1.6.1.Yapılandırıcılık Yaklaşımına Göre Öğrenme- Öğretme Süreci

Yapılandırıcı öğrenme, öğrencilerin aktif şekilde bilgiyi oluşturması, yorumlaması ve ön bilgilerine göre yeniden organize etmesi inancı üzerine temellenmiştir. Bu akıcı zihinsel dönüşümler, öğrencilerin eğitim yaşantıları ile mevcut bilgiler, kültürel ve sosyal durumları bağdaştığında oluşmaktadır. Böylece öğrenci aktif olmaktadır ve bilgi bireysel oluşumlara bağlı olarak büyümektedir. Öğrenme öğretme sürecinde, öğrenciler bu öğrenme yollarını bağdaştıracak yaşantılara katılmalarını önermektedir (Yanpar, 2011: 55).

Yapılandırıcılık kuramında öğrenme etkin, sosyal, yaratıcı ve işbirliğine yönelik bir süreçtir. Öğretmenler aktif bir yapıda, öğrencilere kendi düşünme şemalarını oluşturmak için önceki bilgi ve deneyimlerini kullanmaya iten, tartışan araştıran ve yeni fikirler üretebilen aktiviteleri uyguladıklarında öğrenmeyi anlamlı kılar. Ayrıca zaman sorunu diye bir problem öğretmenler tarafından hissedilmemeli, nitelik ön plana çıkarılmalıdır (Yanpar, 2011: 55- 60).

Öğrenen birey, dışarıda hazır olmaksızın keşfedilerek, her birey tarafından öznel olarak yapılandırılarak kazanılan bilgiyi kendine has yaratıcı süreçlerden geçirerek kazanmaktadır. Bu temel noktalardan hareketle, Yapılandırıcı Yaklaşımın özellikleri şöyle sıralanmaktadır:

Bir öğrenme yaklaşımı olarak, Yapılandırıcı Yaklaşım:

- Eğitim öğretim süreci içerisinde öğretmeyi değil, öğrenmeyi temel almaktadır.
- Öğrenen bireylerin bireysel çabalarını ve isteklerini görmekte ve desteklemektedir.
- Öğrenen bireyler arasındaki farklılıkları, zenginlik olarak görmekte ve olumlu yönde desteklemektedir.
- Öğrenen bireylerin sorumluluk sahibi olduklarını vurgulamaktadır.
- Öğrenme sürecini dinamik bir yapı olarak görmektedir.
- Öğrenen bireyleri, bilgiyi araştırmaya, keşfetmeye, anlamlandırarak yorumlamaya doğru yönlendirmekte ve desteklemektedir (Brooks&Brooks, 1993; akt: Tural,2009: 15)

Öğrenciyi merkeze alan bu kuram, geleneksel bilgi kuramlarından tamamen farklıdır. Davranış ve biliş kuramlarının felsefi temeline yani bilgi bilenden bağımsız bulunur görüşüne dayanır. Bu yüzden objektif ve bireyden bireye değişmez bir yapıda değerlendirilir.

Yapılandırmacı yaklaşımda ise, öğrenenin var olan gerçek bilgi, değer yargıları ve yaşantıları tarafından üretildiği ayrıca bireyin yaşantısından bağımsız olmadığı düşünülür.

Geleneksel sınıflar genellikle öğretmen odaklı ve bir ders kitabına dayalıdır. Bu sınıflarda öğrencilerin mutlaka öğrenmesi gereken sabit, değişmeyen bilgi bulunmaktadır. Öğrencilerin öğretmene yönelik soruları ve öğrencilerin hem öğretmen hem akranları arasındaki etkileşim azdır. Yapılandırmacı sınıflarda ise öğretmen, öğrenci ilgisini çekmek için problemler, sorular ve kavramlar etrafında bilgiyi organize eder, öğrenen ise okumak ve dinlemek yerine tartışma, fikirleri savunma, hipotez kurma, fikirlerini paylaşma gibi öğrenme sürecine etkin bir şekilde dahil olur. Bu sayede kazanılan her bilgi bir sonra ki yapılandırılacak bilgi için zemin oluşturur.

2.1.6.2.Yapılandırmacılık Yaklaşımları

Yapılandırmacı yaklaşımlar kendi içerisinde genel olarak üç kısımda ele alınabilir:

- a- Bilişsel Yapılandırmacılık
- b- Sosyal Yapılandırmacılık
- c- Radikal Yapılandırmacılık

a- Bilişsel Yapılandırmacılık

Piaget'in 'Zihinsel Gelişim Kuramı' çerçevesinde şekillenen bilişsel yapılandırmacılık öğrenen bireylerin eğitim amaçları temele alınarak, bireyin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda bireysel gelişim ve öğrenme aktivitelerini destekleyen kasıtlı bir süreç olarak açılır.

Piaget'e göre bilişsel gelişim, çocuklukta yaşanan gelişim ilkelerine ve evrelerine dayanmaktadır. Piaget'e göre çocukların tamamen kendisine özgü bir zihinsel işleyişleri ve bakış açıları vardır. Bir çocuğun olayları açıklamasında içinde bulunduğu gelişim döneminin etkin rol oynadığı ortaya koymuştur. Piaget'e göre çocuk, dünyanın pasif alıcısı değildir. Bilgiyi kazanmada aktif role sahiptir (Yanpar, 2011: 57).

Piaget'e göre öğrenme süreci dinamik ve aktif bir yapıda seyretmekte olup, bu aktif ve sürekli gelişen süreçte bireylerin içinde buldukları gelişim dönemleri oldukça önemli görülmektedir. Buna bağlı olarak, Piaget: Duyuşsal devinim(0-2 Yaş), İşlem öncesi dönem (2-7 Yaş), Somut işlemler dönemi (7-11 Yaş), Soyut işlemler dönemi (11 yaş ve üzeri) olmak

üzere çeşitli gelişim dönemlerine vurgu yapmaktadır. Bu dönemlerde eğitim ortamlarında bireylerin gelişimleri, ön bilgi ve öğrenme ortamlarına taşıdıkları yaşantılarından gelen deneyimler dikkate alınmalıdır anlayışı önemlidir (Tural, 2011: 30).

Aydın (2007) 'e göre bilişsel yapılandırmacı öğrenme kuramının temel sayıltıları ise;

1. İnsan zihni ve biyolojik organizmalar benzer biçimde işler. Çünkü her ikisi de sürekli çevreyle etkileşim içerisinde organize olmuş sistemlerdir.

2- Bilgi, bireyin çevreyle etkileşiminden doğar ve birey tarafından, bilişsel yapıları aracılığıyla yapılandırılır.

3- Bilişsel gelişim, özde düşünsel- mantıksal gelişimi ifade eder ve çocukluktan erişkinliğe doğru gidildikçe mantıksal düşünme ağır basar.

4- Mantıksal düşünme yeteneği, akran ve öğretmen ile etkileşimle desteklenerek fiziksel nesnelere deneyimlenmesini sağlar.

5- Öğrenme, bireyin zihninde gerçekleşen bireysel- bilişsel yapılardan etkilenen bir süreçtir ve öğrenmede, özümleme uyumlulaştırma ve dengeleme önemli bir rol oynar (Dilaver&Tay, 2014: 102).

b- Sosyal Yapılandırmacılık

Sosyal yapılandırmacılar teorilerini açıklamada Vygotsky'nin fikirlerini temele almaktadırlar. Vygotsky' e göre birey öğrenme sürecinde yetişkinlerle olan ilişkilerinden diğer bir deyişle sosyal etkileşim sürecinden faydalanarak öğrenir. Bu öğrenme süreci iki şekilde olmaktadır. İlk olarak birey yetişkinlerle ilişki içine girer ve ikinci olarak da öğrendiklerini zihninde oluşturur ve geliştirir. Vygotsky'nin teorisindeki sosyal çevre anne-baba, öğretmen, okul ve oyun arkadaşları ile ev içindeki diğer bireyleri kapsamaktadır (Yanpar, 2011: 58).

Vygotsky öğrenme süreci içerisinde sadece öğretim değil, bunun yanında sosyal etkileşim ve de en önemlisi iletişim yani dili vurgulamaktadır. Vygotsky'nin görüşleri: anlamlandırma, bilişsel gelişim araçları ve yakınsal gelişim alanı olmak üzere 3 temel noktadan doğmaktadır. Bu noktalardan en çok dikkat çekenini ise, bireyin sosyal gelişim ve etkileşimini ve sosyal çevrenin önemini vurgulayan Yakınsal Gelişim alanıdır (Tural, 2011: 31).

Yakınsal Gelişim Alanı (The Zone of Proximal Devolment); Vygotsky'e göre öğrencilerin iki tür öğrenme sınırları vardır. Bunlardan ilki öğrencilerin kendi kendilerine baş edemediği, fakat bunun dışında kalan yardımlarla ve rehberliklerle başarabileceği sınırdır. Birinci sınırın ikinci sınırdan farkına yakınsal gelişim alanı denir (Dilaver& Tay, 2014: 103).

Sosyal yapılandırmacı öğrenme kuramının temel sayıtlıları şunlardır;

1- İnsanın bilişsel etkinlikleri şu temeller üzerinde yapılır:

a. İnsan zihninin doğası

b. İnsanın biyolojik yapısı, kültürel, tarihsel ve psikolojik gelişimi

c. İnsanda ortaya çıkan psikolojik süreçler

d. İnsanda ortaya çıkan dinamik psikolojik süreçlerin deneysel yöntemlerle araştırılması

2- Bilgi, toplumsal- kültürel bir bağlamda inşa edilir.

3- Dilsel- sembol sistemleri, eylemsel olarak çevreye uyum sürecinde insanlar tarafından geliştirilmiştir

4- Dil ve kültür, bireylerin nesnel dünyasını anlamlandırmasını etkiler (Dilaver& Tay, 2014: 104).

c- Radikal Yapılandırmacılık

Radikal yapılandırmacılığın savunucularından olan Von Glasersfeld bilgiyi kavramsal kavramsal yapıları inşa etmek olarak ele almaktadır. Von Glasersfeld'e göre radikal oluşturmacılık var olan bilgi ve gerçek arasında yeni ve daha elle tutulur ilişki sunar (Yanpar, 2011: 59).

Radikal yapılandırmacılıkta sınıfta bir öğrenci sayısız benzersiz yaşantılar geçirebilir. Öğrencinin kendi kültürü ve sosyal geçmişine göre yaşantıları oluşur. Her öğrenci olayları kendi anlamasına göre yorumlar ve öğrenci kendi kişisel bilgisinin yaratıcısı olarak aktiftir (Phillips, 1995; akt: Yanpar, 2011: 59).

Her üç yaklaşıma göre de bilgi pasif bir şekilde dışarıdan alınmaz. Bilginin ortaya çıkabilmesi için bireyin bilgiyi kendisinin oluşturması gerekir. Yani bu yaklaşımlarda ortak olan şey, bilgilerin hafıza içinde oluşturulmasıdır (Yanpar, 2011: 59)

2.1.7. Yapılandırmacı 5E Öğrenme Modeli

5E Modeli, yeni bir kavramı öğrenmeyi ya da derinlemesine bir şekilde bilinen bir kavramı anlamaya çalışmayı sağlar. Öğrencilerin araştırma merakını artırıp, öğrenci beklentilerini tatmin eden, bilgi ve anlama için aktif bir araştırmaya odaklandıran beceri ve aktiviteleri içerir. Kavramların anlam kazanması için öğrenciler, önceki bilgilerini yeni kavramları keşfederken kullanırlar (Ergin&Diğ., 2006:4).

5E öğrenme modeli olarak isimlendirilen beş aşamalı döngü;

1. Girme (Engage) Aşaması: Bu aşama, öğretmen tarafından öğrencinin ilgisinin ve dikkatinin çekildiği evredir. Ayrıca öğrencinin önceki bilgilerini fark etmesini sağlayıcı sorular sorulur. Bu aşamada önemli olan öğrenci doğru cevabı bulması değil, öğrencinin değişik fikirler öne sürmesini ve soru sormasını sağlamaktır.

2. Keşfetme (Explore) Aşaması: Bu aşamada öğrenciler grup çalışması yaparak, öğretmenin yönlendirebileceği bilgisayar, video ya da kütüphane ortamında çalışarak soruyu çözmek için düşünce üretirler. Öğretmen bu aşamada rehber gibi davranır ancak öğrencilere çözülmesi beklenen sorunun yanıtını bulmalarına, ilk elden deneyim kazanmalarına ve keşfetmelerine izin verir.

3. Açıklama (Explain) Aşaması: Bu aşamada ilk olarak gruplar elde ettikleri sonuçları tartışacakları bir sınıf tartışması yaparlar. Öğretmen öğrencilerin öğrenmekte oldukları konularla önceden bildikleri konular arasında bağlantı kurmalarını sağlar. Ayrıca öğretmen öğrencilerin bilimsel kavramları yapılandırması için sorular sorar ve kavramla ilgili bilgisini öğrencilerle paylaşır. Modelin en öğretmen merkezli evresi olan bu aşamada, gerekli durumlarda öğrencilere temel bilgi düzeyinde açıklamalarda bulunulur.

4. Derinleştirme (Elaborate) Aşaması: Öğrenciler kazandıkları bilgi ve problem çözme yaklaşımını yeni olaylara ve problemlere uyarlarlar. Bu yolla zihinlerinde daha önce var olmayan yeni kavramları öğrenmiş olurlar. Öğrenciler yeni öğrendikleri bilgileri, terimleri ve tanımları kullanmaları, yeni durumlarda ve günlük yaşantılarında sergilemeleri yönünde teşvik edilir.

5. Değerlendirme (Evaluate) Aşaması: Döngünün sonunda öğrencinin öğrendiği konuyla ilgili yansıtma yapmasını sağlayan bir aşamadır. Aynı zamanda, yeni kavram ve becerileri öğrenmede öğrencinin kendi gelişimin değerlendirdiği bir aşamadır. Bu aşamada öğretmen, öğrencilerini problem çözerken izleyebilir ve onlara açık uçlu sorular sorabilir (Çepni, 2005; King, 2005; Lawson, 1995; Türkmen&Usta, 2007; akt:Feyzioğlu& Ergin, 2012:29).

Bu model sayesinde öğrenci aktif bir şekilde derse katılabilir ve bilgiyi kendisi keşfedebilir; böylelikle daha kalıcı öğrenme meydana gelir. Ayrıca öğrenciye araştırma, keşfetme ve sorgulama becerileri kazandırır. 5E modeli öğrenciler arası işbirliğini, öğrencinin özgüveninin artmasını, düşüncelerini özgür bir biçimde dile getirmesini ve öğrendiklerini günlük yaşamda kullanma olanağı verir. 5E modeli, ders plan ve programlarının öğrencilerin ön bilgilerinden hareketle biçimlenmesini esas alır. Bu da öğrencileri merkeze alan etkinliklerin düzenlenmesini sağlar (Tural, 2011: 21). Günümüzde müze eğitim ders planları bu model çerçevesinde düzenlenmiştir.

2.2. Müze Tanımları

Doğal varlıkların veya değerli nesnelerin, geçmişte yaşamış insan toplulukları tarafından meydana getirilen kültürel eserlerin toplanması, korunması, sergilenmesi ve bünyelerinde barındırma görevlerini üstlenen müzelerin çeşitli tanımları bulunmaktadır. Bu tanımlardan bazıları incelenecek olursa:

Batı dillerinde müze sözcüğü, Latince “museum” ve Yunanca “mouseion” sözcüklerinden temel alınmış ve özellikle Klasik Dönemde güzel sanatlara olan bağlılığın ve yaratıcılığın sembolü olmuş ilham perileri Musaların adlarından esinlenilerek türetilmiş bir sözcüktür. “Müze” sözcüğünün temeli olan Latince “museum” ve Yunanca “mouseion” sözcüklerinin pek çok anlamı bulunmaktadır. En bilinen anlamıyla “mouseion” Yunan mitolojisinde ilham perileri olarak bilinen ve “Musa” adı verilen tanrıçalara adanan tapınaktır (Karadeniz, 2009: 23).

Müze özel olarak korunmak ve ziyaretçilerin görmesi için tahsisi edilen bir kapalı mekanda sergilenen, geniş bir kullanım alanı içinden seçilmiş doğal ya da yapay nesnelere kısaca uzak geleceği hedefleyen bir kamu koleksiyonu olarak tanımlanabilir (Pomian, 2000: 15).

Tarihsel veriler doğrultusunda üretilen görsel öğeler ve bunların topluma görsel olarak aktarılan geniş paylaşımlı vitrinlerinin en önemlilerinden biri olan müzeler içerikleri, birikimleri, mekansal konumlarıyla toplumsal belleğin bir gösterimidir (Madran& Önal, 2000: 172).

Çağdaş anlamda yapılan müze tanımları ise:

ICOM'un 5 Eylül 1989 yılında Hollanda'da toplanan 16. Genel Kurulu'nda benimsenen ve 7 Temmuz 1995'te Norveç'te toplanmış olan 18. Genel Kurul'da yeniden düzenlenerek kabul edilen çağdaş anlamıyla müzeler: Toplumun ve gelişiminin hizmetinde olan, halka açık, insana ve yaşadığı çevresine tanıklık etmiş malzemelerin üzerinde araştırma yapan, toplayan, koruyan, bilgiyi paylaşan ve sonunda inceleme, eğitim ve zevk alma doğrultusunda sergileyen, kar düşüncesinden bağımsız, devamlılığı olan kurumlar, olarak tanımlanmaktadır (Madran, 1999: 6).

Kültür Ve Tabiat Varlıkları Mevzuatının "Müzeler İç Hizmetler Yönetmeliği" nin 4. maddesinde müzenin tanımı şöyle yapılmaktadır: Müze," Kültür varlıklarını tespit eden, ilmi metotlarla açığa çıkaran, inceleyen, değerlendiren, koruyan, tanıtan, sürekli ve geçici olarak sergileyen, halkın kültür ve tabiat varlıkları konusundaki eğitimini, bedii zevkini yükselten, dünya görüşünü geliştirmede tesirli olan daimi kuruluştur (Karakaş, 1997: 555).

G. D Lord (2007) çağdaş müzeyi "kültürel hızlandırıcı" kavramıyla tanımlamıştır. Müzelerin teknolojik ve toplumsal değişim konusundaki farkındalığımızın artırmasıdır. Lord' a göre müzeler kültürel farkındalığımızı üç yolla hızlandırmaktadır:

- Değişimi gösteren nesnelere toplamak
- Değişimi onu anlamamızı sağlayacak yollarla yorumlamak
- Sanat eserlerini, çevremizdeki değişimleri öven, eleştiren, uyaran kültürel hızlandırıcılar olarak değerlendiren çalışmalar olarak sergilemek (Onur, 2012: 35).

Yukarıdaki tanımlar incelendiğinde müzelerin görsel sergilemeyle gerçek zamanda karşılaşma arasında denge kurmak, nesnelere sergilemek, gelecek için korumak, nesnelere gerçek ortamdan öğrenmek, kültür kimliğini araştırmak, geleneksel işlevi korumak, insanlar arasında bilgiyi artırmak, geniş kapsamlı öğrenme alanlarına sahip olmak v.s. müzelerin farklı yönlerini de içeren tanımlar yapılmış birbirinden farklı işlevleri olduğu belirtilmiştir.

2.2.1. Müzelerin İşlevleri

Geçmişte olduğu gibi müzelerin işlevleri sınırlı değildir. Müzelerin hedeflerine, kaynağına ve yönetimine bağlı amaçlar olarak genel bir sınıflandırma olabilir. Nitekim müzeler böyle farklı bir sınıflamada olsalar bile hepsinin ortak amacı; toplama, koruma (bakım- onarım), belgeleme, sergileme ve eğitim olarak beş maddede sıralanabilir (Mercin, 2002: 44).

2.2.1.1. Toplama İşlevi

Günümüzde gelişmiş toplumlarda sanata, özellikle çağdaş sanata olan ilginin artması, büyük koleksiyonların oluşması ve bu koleksiyonların toplu olarak gösterilmesi ya da müzelere bağışlanması eserlerin toplanmasını sağlamıştır. Müzeler, kültürel birikimi korumakla başlayan temel amaçlarının, toplumun eğitim ve öğretiminin artırılması, geçmişin, bulunduğumuz anın ve giderek geleceğin açıklanması, yorumlanması, belgelenmesi ile günümüzde kültürel alt yapının gelişmesinde etken kurumlar olarak yaygınlaşmıştır (Atagök, 1999: 72-73). Her müze kendi politikaları ve programları doğrultusunda toplama işlevlerini uzman personeli aracılığıyla yapmaktadır.

Müzelerin eserleri bir çatı altında toplama isteği, onların zaman ve mekânda dağınık bir takım objeleri kolaylıkla izlenmesini sağlama amacından kaynaklanmaktadır. Müzeler toplama işlevlerini, satın alma, kazılar sonucu elde etme, bağış yapma (hibe) ve değiş- tokuş yoluyla yerine getirmektedirler (Abacı,1996; 11). Bir müze temelde koleksiyonu ile var olur, koleksiyonu ile müze özelliğini kazanır. Toplumla bütünleşebilmesi ise kendi koleksiyonun, sunulduğu sergi ile olur (Atagök, 1999: 144).

2.2.1.2. Koruma, Bakım ve Onarım İşlevi

Koruma işlevi şüphesiz ki müzelerin en zor işlevlerinden biridir. Koruma, sergileme ve depolama sırasında doğal ve dış etkenlerden olumsuz etkilenmelere karşı alınan önlemlerdir.

Müzelerdeki koruma işlevini üç kısımda ele almalıdır: Bunlardan birincisi konservasyon, ikincisi restorasyon (onarım) ve üçüncüsü de depolamadır. Müzeler, eğitim fonksiyonuyla sadece eserler yoluyla bilgi aktarma değil, bireylere koruma ve muhafaza bilincini kazandırması bakımından da önemli bir kurumdur (Mercin, 2002: 47).

2.2.1.3. Belgeleme İşlevi

Müzenin esere ulaştıktan sonraki görevi, sahip olduğu her eserin ne olduğunu tam ve doğru bir şekilde belirlemek ve belgelemektir (Buyurgan&Buyurgan, 2012:88). Belgeleme işlemi neticesinde müzelerin koleksiyonlarındaki eserlerin hem kolayca bulunabilmeleri, hem de kaybolmaları engellenebilmektedir.

Belgelemede farklı yöntemler kullanılabilir. Yapılacak belgelemeler, eserlerin kronolojik sıralaması ve kronolojik sıraya göre belli dönemler ciltler hâlinde saptanabilir.

Hatta 21. yüzyılda teknolojik araç-gereçlerden (slâyt, video kamera, CD, bant kayıtları vb.) yararlanılarak, belgelemenin daha kalıcı ve işlevsel olması sağlanabilir.

2.2.1.4. Sergileme İşlevi

Sergileme, müzedeki eserlerin insanlarla buluştuğu bölümü oluşturur. Müzelerin yaşaması ve varlığını sürdürebilmesi fonksiyonlarını yerine getirebilmesine ve ziyaretçisinin çokluğuna bağlıdır. Müzelerin çok farklı yapıları, farklı işlevler içeren hizmetleri içinde sergilemeler yalnızca bir bölüm oluşturmaktadır. Bir anlamıyla sergiler müzelerin vitrinidir. Koleksiyonlar, dolayısıyla toplama, koruma ve onarım, araştırma ve tüm bu çalışmaların yönetilmesi, geliştirilmesi üzerine kurulu çok geniş bir sistem, müzelerin temel varlıklarını tanımlamakla birlikte, “dış dünyayla” kurulan bağ tüm arka plan oluşumlarının anlamlandırılarak sergilenmesinden geçer (Madran, 2002: 71).

Uluslararası Müzeler Konseyi'nin (ICOM-International Council of Museums) müzelerin sunumları, sergileri ve özel etkinlikleri maddesi şöyledir: “öncelikle görevi koleksiyonlarını oluşturan belirleyici malzemenin gelecek için eksiksiz olarak korunması olmakla birlikte, bu koleksiyonların yeni bilgiler yaratılması ve paylaşılması, araştırma için ortam oluşturulması, eğitim çalışmaları, sabit ve geçici sergilerle diğer özel etkinliklerde kullanılması müzenin sorumluluğudur. Bu etkinlikler ulusal politikalar ve müzenin eğitim hedefleriyle bağlantılı olmalı, koleksiyonların koruma şartları ve kalitesiyle çelişmemelidir. Müze gösterimlerinin ve sergilemelerinin dürüst, yansız olması, efsanelere ve basmakalıp anlatımlara dayanmamasını garanti eder” (Madran, 2002: 71).

Müzelerde ziyaretçinin sergilenen eserlerin tümünü görmesi olanaksız olduğundan, müzeler yeni ve çeşitli sergilemeler aracılığıyla halka hizmet götürmeye başladılar. Yapılan çalışmalar da sahip oldukları koleksiyonların çok azını sergileyen müzelerde yeni gösterim tekniklerinin; daha çok eserin halkla buluşturulması, daha etkili öğrenme, obje hakkında limitsiz bilgi ve zaman gibi konularda geleneksel sergileme tekniklerinin önüne geçtiğini göstermektedir (Atasoy, 1997, Atasoy, 1999; akt: Ustaoglu, 2012: 13).

2.2.1.5. Eğitim İşlevi

Sınıfta başarmanın çok zor olduğu nitelikleri müzenin verebileceği oldukça açıktır. Bu niteliklerden biri de empatidir. Okul, öncelikli ve birinci olarak çocukların zihinsel kavrayışını sağlarken, müze içgörü gücünü arttıran duyguları ve atmosferi sağlayabilir. “Okuldaki öğretim kolayca soyut hale gelir. Öğretmen, öğrencilerin hiç rastlamadığı ya da duyularıyla hiç tecrübe etmediği olgular hakkında konuşur. Müzede ise, çocuklar görür, dokunur, koklar, aletleri tutabilir ve araçları kullanabilir (Seidel&Hudson; çev: Ata, 2009: 15- 16). Müzelerdeki eğitimin amacı, sadece bilgi vermek değildir. Yaratıcılığı, düş gücünü, soru sormayı, ipuçlarından yeni bilgiler üretmeyi sentez yapmayı özendirilen bir etkiye sahiptir.

Müzeler var olan sorumluluklarının yanı sıra, eğitim görevini de üstlenmişlerdir. Yapılan araştırmalar göstermiştir ki öğrenme, kitapla veya okulla sınırlı değildir bu nokta da müzelerin eğitimdeki önemi ortaya çıkmaktadır. Bireylerin duyuşsal, devinişsel, ve de bilişsel yönden eğitilebilmeleri için müzelerin uygun mekanlar olduğu bu noktada kabul edilmektedir.

21. yüzyıla geldiğimizde müzelerin ne olduğu, işlevinin tartışılmasından çok, müze eğitimi nasıl ve hangi yöntemlerle verilmesi gerektiği üzerinde durulmaktadır. Müze eğitiminin birçok alanda kullanılabileceği hatta bireyin yaşantısına ömür boyu var olabileceği kabul edilmektedir.

21. yüzyılın başlarında, müzelerin sayısında ve çeşidinde artış ve gelişme, toplumların tarihe, kültüre ve sanata olan ihtiyacını ve ilgisini yansıtır. Bu anlamda müzeler arkeolojik, etnografik, kültürel, sanatsal ve tarihsel değerleri olan eserleri ve buluntuları barındırma ve gelecek kuşaklara aktarma işlevini de üstlenmişlerdir. Bu işlevi yerine getirebilmenin en iyi yolu, bir eğitim kurumu gibi çalışmaktır.

Müzeler son yıllarda ülkemizde de eğitim alanında önem kazanmaya başlamıştır. Öğrencilere ve öğretmenlere yeni, etkili ve alternatif öğretim imkanları sunabilen eğitim kurumları haline gelen müzelerin günümüzdeki en yaygın tanımını Uluslararası Müzeler Birliği

(ICOM)'nin koymuş olduğu tanımdır. Bu tanıma göre müzeler “Toplumun ve gelişiminin hizmetinde çalışma, eğitim ve eğlenme amaçlarıyla insanlığın ve çevrelerinin maddi kanıtlarını elde eden, sergileyen, araştıran, aktaran ve kar amacı gütmeye halka açık sürekli kuruluşlardır.” (Bozdoğan, 2007: 15- 16).

2.2.2. Müze Türleri

21. yüzyılın başlarında, toplumların tarihe, kültüre ve sanata olan ihtiyacını ve ilgisini artmasıyla müzelerin sayısında ve çeşidinde artış ve gelişme meydana gelmiştir. Bu çeşitlenmeye bağlı olarak araştırmacılar tarafından müzeler kendi içlerinde çeşitli sınıflara ayrılmıştır. Müzeleri sanat, bilim ve tarih müzeleri daha dar bir çerçeve ile sınırlayabilirken, sergilenen eserlerin farklılıklarına ve sergileme şekillerine bakarak da sıralayabiliriz.

2.2.2.1. Koleksiyonlarına Göre Müzeler:

Müze türlerinin gruplandırılmasında en etkili ayırım koleksiyonun türlerine göre yapılandır Bu gruba dahil olan müzeler şöyledir (Madran, 1999: 7):

- Genel Müzeler
- Arkeoloji Müzeleri
- Sanat Müzeleri
- Tarih Müzeleri
- Etnografya Müzeleri
- Doğa Tarihi Müzeleri
- Jeoloji Müzeleri
- Bilim Müzeleri
- Askeri Müzeler
- Endüstri Müzeleri vb.

2.2.2.2. Bağlı Olduğu İdari Birime Göre Müzeler:

ICOM' un 15. Genel Kurul toplantısında saptanan “Mesleki Etik Bildirgesi” nin (1.4) maddesine göre idari birim; müzenin sorumlu olduğu üst düzey yönetim otoritesini kastetmektedir (Madran, 1999:8). Bu müzeler şöyle sıralanabilir:

- Devlet müzeleri
- Yerel Yönetim Müzeleri
- Üniversite Müzeleri

- Askeri Müzeler
- Bağımsız veya Özel Müzeler
- Ticari Amaçlı Kuruluş Müzeleri

2.2.2.3. Hizmet Ettikleri Bölgeye Müzeler

Coğrafi alanlar baz alınarak yapılan müze gruplamasıdır. Bu grubun içinde yer alan müzeler şöyle sıralanabilir (Madran, 1999: 8):

- Ulusal Müzeler
- Bölgesel Müzeler
- Yerel Müzeler

2.2.2.4. Hitap Ettikleri Kitleye Göre Müzeler

Müzelerin toplumla olan ilişkilerinden hareketle ICOM tarafından yapılan tanımların müze kapsamına aldığı kütüphane, arşiv merkezleri gibi yapıları içine alacak yorumlara gidilebilir. Toplumun belirli kesimlerini (çocuklar, gençler, öğrenciler, akademisyenler, özel koleksiyonerler gibi) hedef alan müzelerin ilk iki şıkka dahil olduğu, genel ilgi alanları ile geniş kitlelere hitap eden müzelerin ise son şıkla tanımlandığını söylemek mümkündür. (Madran, 1999:8).

- Eğitici Müzeler
- Uzmanlaşmış Müzeler
- Genel Toplum Müzeleri

2.2.2.5. Koleksiyonlarını Sergileme Yöntemlerine Göre Müzeler

Buradaki gruplamaların yorumu daha çok mekânsal bağlantılılıkla ilgilidir (Madran, 1999:8). Bu müzeler şöyle sıralanabilir:

- Geleneksel Müzeler
- Açık Hava Müzeleri
- Anıt Müzeler

2.2.3. Müzeciliğin Tarihi Gelişimi

2.2.3.1. Dünya' da Müzeciliğin Tarihi Gelişimi

İnsanlar, unutmaya ve unutulmaya karşı tarih boyunca bir direniş içinde olmuşlardır. Bu direniş önce koleksiyonculuğa, daha sonra da tarihin laboratuvarı ve kütüphaneleri olan müzelere dönüşmüştür (Yıldızdoğan, 2007: 27).

İlk defa müzeye ege havzasında toplanıp bir Akdeniz medeniyet ve kültürü doğuran Aka Türkleri medeniyet zümresinde görmekteyiz. Sonra Yunan medeniyeti adıyla anılan Ege havzası medeniyeti güzel sanatlar sahasında sanat zevkinin üstüne çıkmıştı. İşte bu nedenle müzeciliğin tarihini Yunan medeniyeti içinde aramak lazımdır (Şapolyo, 1936: 8). Dünyada bilinen ilk müze ise Mısır' da İskenderiye şehrinde kurulmuştur. İskender' in ölümünden sonra ülke generalleri arasında paylaşılmıştır. Mısır' da hüküm süren Ptolemaios sülalesinden Ptoleme Filadelf 24 yaşında kral olmuştur. Bu kral savaştan hoşlanmaz, edebiyat ve tarihten ve diğer ilimlerden zevk alırdı. İşte bu kral İskenderiye şehrinde Muzeum adlı bir müze ile müzeye bağlı bir kütüphane kurmuştur. Nesne koleksiyonu, bitki ve hayvan parkı da bulunan bu müzenin ilk işlevi felsefi öğrenme merkezi olmasıdır. Dünyada belli olan ilk müze binası burasıdır (Şapolyo, 1936:11-12). Özkesici' e (2009: 15) göre aslında bu müze ilk üniversitedir. Müze şekil olarak dini görünmekle birlikte, esasında hem araştırma yapan hem de eğitim yapan bir kurumdu. Bunun yanında 1. Ptolemy anıt konumunda Büyük Kütüphaneyi kurdu. Bu kütüphane devlet kütüphanesi olmakla birlikte, devlet yayınlarını da bulundurmaktaydı. Eğer bir kişi, yeni bir kitapla Mısır'a gelirse, onun bir kopyasını kütüphaneye vermek zorundaydı. Kütüphanede birçok insan kitap kopyalamakla meşguldü. Aynı zamanda kütüphanede kitapta satılıyordu.

Atina, İskenderiye ve Bergama'da ilk müzelerin kurulmasından sonra, Orta çağ'da müze fikri insanların ihtiyaçları doğrultusunda ortaya çıkmıştır. Fakat bu dönemde ki müzeler şahıslara ait olmuştur. Bu nedenle müzelerle halkın bağlantısı olmamış, bu dönem insanların kendinden önce yaşamış insanların tarihine, zevkine ve sanatçıları tanıma fırsatı bulamamışlardır (Varol, 2001: 8).Nesneleri sergileme düşüncesi bulunmayan Orta Çağ Avrupa'sında sadece kilise ve manastırlarda dinsel eşyalardan oluşmuş ve zamanla koleksiyonun artması sanatsal değere olan ilgiyi artırmıştır. Ayrıca bu dönem de feodal beyleri ve aristokrat aileleri tarihi eserleri birtakım salonlarda toplamışlar ve bu eserleri

özenle korumuşlardır. Bu dönemde zenginler ve bilginler arasında “toplama” ayrıcalık sayılmıştır. Hemen her kral sarayında mutlaka birer kıymetli eserler salonu bulundurmıştır.

Rönesans döneminde klasik nesnelere toplama ve merakı yeniden canlanmıştır. Bu dönemde müze-sanat-bilim ilişkisi gelişmeye başlamış büyük koleksiyonlara ilgi daha da hız kazanmıştır. Zengin Avrupalılar sanat koleksiyonları yaptılar ve hatta ücret karşılığında halka açtılar. Bavyera Dükü V. Albrecht’in kurduğu resim tablo galerisi belki de doğrudan müze amacıyla kurulmuş olabilir. 16. yüzyılda koleksiyonların bilinçli olarak halka açılması ile müzeciliğe doğru adım atılmıştır (Onur 2012: 21). Böylece gelecekte kurulacak olan Avrupa müzelerinin temeli atılmıştır. XVII, XVIII. yüzyıldan itibaren bazı özel müzeler oluşmaya başlamıştır. XVIII. yüzyılın ortalarında itibaren, çoğu zaman kralların himayesine konmuş olan müzelerle sanat galerilerinin sayısı Avrupa başkentlerinde çoğaldı ve memleketler sanat ve arkeoloji alanındaki hazinelerini barındırmaya yarayacak muhteşem binalar meydana getirmekte yarıştılar. Büyük şehirler de başkentleri taklit etmekte gecikmediler, müzeler ve sanat galeriler inşa ederek koleksiyonlarını topladılar (Allan, 1959: 6). Avrupalı kralların tarihi eserleri sakladıkları salonları olduğu gibi eski Türk hakanlarının da saraylarında kıymetli sanat eserlerinin toplandığı salonlar vardır. Gazneli Mahmut Han Hindistan’ dan aldığı değerli sanat eşyaları sarayında bir müze yaparak topladı. Selçuklular da kıymetli eserleri Konya’ da toplamışlardır. Osmanlı padişahları da antikaları saraylarında toplamışlardı. 17. yy’ da Türkiye’ den birçok tarihi eser Fransa’ ya gönderilmeye daha sonra da gizlice kaçırılmaya başlanmıştır (Şapolyo, 1936: 15-19).

Genel bir müze oluşturulması fikri Avrupa’ da önce 1746’ da Fransa’ da doğmuştur. Kralların saraylarında toplanmış olan tarihi sanat eserlerinin genel bir müze yapılarak halka gösterilmesi fikri ortaya atılmış ve bu fikir olumlu karşılanmıştır. Sonuçta Avrupa’ nın ilk genel müzesi Paris’te 1750 yılında Lüksenburg Müzesi adıyla kurulmuştur. Bu müze dünyanın ilk resmi müzesi olma özelliğini kazanmıştır (Şapolyo, 1936: 20).

İngiltere’de ilk kamu müzesi Oxford Üniversitesinin, Tradescant’ların ve Ashmole’un koleksiyonlarına dayanan Ashmoelan Müzesi (1683) idi. Ardından İngiliz soyluları Hans Sloane, Robert Cotton ve Robert Harley ‘in koleksiyonlarını içeren British Museum (1759) geliştir. Avrupa’da genellikle kraliyet koleksiyonları (Avusturya, Fransa, İspanya, Almanya ve Rusya’ da) ilk kamu müzelerinin temelini oluşturmuştur (Onur, 2012: 22).

Paris'te de 1750 yılında Lüksemburg Müzesi adı ile dünyanın ilk resmi müzesi kurulur (Şapolyo, 1936: 20). Buyurgan & Buyurgan 'a (2012; 98) göre 1793 yılında 16. Lui'nin sarayında ve diğer kralların saraylarındaki krallara ait eşyalar ve tarihi sanat eserleri toplanır. Halkın malı olarak düşünülen bu eserler Paris'teki Louvre Sarayı'nda düzenlenerek sergilenir. Bu sarayda genel bir müze oluşturulur. Daha sonra Avrupa'da halka açık birçok müze kurulmuştur.

Bu gelişmelerle; 1865 yılında Viyana'da Avusturya Müzesi, 1866-1889 yıllarında Atina'da Milli Müze, 1878 yılında Akropolis Müzesi, 1866 yılında Palermo Müzesi, 1870 yılında Boston'da Museum of FineArts, 1879 yılında Syrakuza Müzesi, yine 1879 yılında Kopenhag'da Glyptothek, 1880-1906 yıllarında New York'ta Metropolitan Müzesi kuruldu. Yine A.B.D'nin New York kentindeki Amerikan Tabiat Tarihi Müzesi (American Museum of Natural History) 1874 yılında kuruldu. Dünyanın en büyük müzesi kabul edilen bu müze 9 hektarlık, yani 90.000 m2.lik bir alanda, birbiriyle bağlantılı 19 binadan oluşmaktaydı (Gerçek, 1999:9).

1926 tarihinde Uluslar Arası Müzeler Dairesi ve 1947 yılında UNESCO'nun yardım ve teşvikiyle ABD Buffalo Bilim Müzesi Başkanı Chauncey J. Hamlin ve Fransa Müzeler Müdürü Georges Salles'in önderliğinde Meksika'da toplanan uzmanlar "Uluslararası Müzeler Konseyi" ICOM (İnternational Council of Museum) ni kurar. Unesco'ya bağlı olarak kurulan bu konseye 67 ülke ile birlikte Türkiye'de aynı yıl katılmıştır (Buyurgan&Buyurgan, 2012:102) Bu konsey gerek Türkiye' de gerekse de diğer ülkelerde icra ettiği çalışmalar ve toplantılarda çağdaş müzeciliğin temellerini atmaya çalışmış ve günümüzde de bu çabalarını sürdürmektedir.

2.2.3.2. Türkiye' de Müzeciliğin Tarihi Gelişimi

Türkiye' de müzeciliğin ilk yılları batıdaki müze eğitiminden uzak bir boyutta, daha çok klasik bir müze oluşumu şeklinde geliştiği görülmektedir. Eğer koleksiyonculuğun bir müze olarak kabul edildiğini varsayarsak müzeciliğimizin temellerinin, birtakım kıymetli eşyaların saraylarda saklandığı ve belirli yerlerde korunduğu da göz önüne alınırsa, Hun Devletleri' ne kadar uzandığını söylemek mümkündür. Bu müzecilik anlayışı, günümüz müzelerinin işlevlerinden sadece "toplama" rolünden ibarettir. Bu anlayış ise çağdaş müzecilik yaklaşımlarına göre oldukça eksik bir olgudur. Bu nedenle Türk müzeciliğinin tarihini günümüz müzecilik yaklaşımlarına göre değerlendirmek daha doğru olacaktır (Buyurgan&Mercin, 2010: 82). Ülkemizde de koleksiyonculukla başlayan müzeciliğin ilk

izlerine 13. Yüzyılda Selçuklu Dönemi'nde rastlıyoruz. Selçuklular Eski Konya'nın bulunduğu höyüğü çevreleyen ve günümüzde hiçbir izi kalmayan sur duvarlarının etrafına ellerine geçen her döneme ait kabartmalı eserleri bir nizam çerçevesinde dizmişlerdir. Osmanlı Dönemi'nde ise saraylarda bulunan hazine dairelerinde ata yadigarı kıymetli eserler, hediyeler ve savaşlarda elde edilen ganimetler korunmaktaydı (Yıldızın, 2007: 29).

16'ncı asırda (Yavuz Selim) zamanında Osmanlı İmparatorları saraylarının hazinelerinde sanat eserleri biriktirmekte ve saklamaktaydı. Atik eserler 17'nci asır (üçüncü Murat) a kadar Yedikule'deki hisarda saklanıyordu. Üçüncü Murat eserleri Yedikule'den alarak Topkapı Sarayına naklettirdi (Şapolyo, 1936: 32).

19. yüzyıla gelindiğinde Türk müzeciliğinin temelleri atılmaya başlanmış, 1846 yılında Tophane-i Amire Müşiri Fethi Ahmet Paşa tarafından kurulmuştur. Topkapı Sarayı meydanlığında Sarayı denilen yerde "Harbiye Anbarı" isminde bir bina vardı, bu bina Bizanslılardan kalma "Sent İren" [Aya İrini de denmektedir] kilisesidir. İşte Fethi Ahmet Paşa ilk genel müzeyi 1846 yılında bu binada kurmuştur (Şapolyo, 1936, s. 32-33). Burada ki eserler Eski Silahlar Koleksiyonu (Mecmua-i Esliha-i Atika) ve Eski Eserler Koleksiyonu (Mecmua-i Asar-ı Atika) olarak iki bölümde toplanmıştır. Bu iki koleksiyon, 1800 dolaylarında ayrı mekanlara taşındı. Aslında bu koleksiyonların başlıca izleyicileri padişah ve seçkin konuklarıydı (Shaw, 2004: 45-46).

Sadrazam Ali Paşa (1815- 1871) daha sonra yeniden düzenlediği müzeye Müze-i Hümayun (imparatorluk Müzesi) adını verir. Bu durum hem kurumun örgütlenişini hem de koleksiyonlara ilgili hukuki düzelmemeyi getirecekti. Müze müdürlüğü'ne ise 1869 yılında İrlandalı Edward Goold, 1872'de ise Alman Dr. P.A. Dethier getirilir. Dethier' in müdürlüğü döneminde, 1874' te Asar-ı Atika Nizamnamesi yürürlüğe girer ve müze Çinili Köşk' e taşınır.

Asar-ı Atika Nizamnamesi oldukça karışık maddeler içermekteydi. İlk bakışta her ne kadar Osmanlıları koruyor görünse de özünde, uzun yıllar geliş güzel uygulamalarla ve ancak zaman zaman engelenebilmiş olan, tarihi eserlerin ülke dışına götürülmesi olayları yasallaştırılır (Shaw, 2004: 110).

1877'de müze yönetimi bir komisyon kurar, görevleri ise şunlardır: Müzeye dönüştürülmekte olan Çinili Köşk'ün onarımının tamamlanması, tarihi eserlerin zarar görmeden köşke taşınmasının yönetim ve denetimi, müze dışındaki tarihi eserlerin

buldukları yerde korunması, kazı araştırmaları için uygun ortamın hazırlanması, müzenin herkesin ilgisini çekecek mekan haline getirilmesidir. Bu belgede müzeden ilk kez kamusal bir gösteri mekanı olarak söz edilir (Shaw, 2004: 115).

Müze-i Hümayun'un, Osmanlı'nın kendine yönelik kültürel algısındaki değişimleri kaydeden bir gösterge olarak serpilip gelişmesi, büyük ölçüde tek bir kişinin çabaları sayesinde oluşur. Çağının entelektüel idealini temsil eden bir aydın olan Osman Hamdi, küçük bir koleksiyondan, imparatorluk çapında bağlantıları olan bir kurum oluşturmayı başarır ve çalışmaları, müzeoloji projesi aracılığıyla imparatorluğun kendi imgesi için bir çerçeve ve rehber oluşturur (Shaw, 2004: 122).

İlk Türk müze müdürü olarak sadrazam Edhem Paşa'nın oğlu Osman Hamdi Bey, 11 Eylül 1881'de Osmanlı İmparatorluk Müzesi'nin (Müze-i Hümayun) başına getirilmiş, böylece Türk müzeciliğın de yeni bir dönem ve çığır açılmıştır (Pasinli, 1996: 100). Osman Hamdi müdürlük görevini kullanarak müzeyi geliştirir, tarihi eserler nizamnamesini yeniden hazırlar, giderleri devletçe karşılanan arkeoloji araştırmaları organize eder ve bir güzel sanatlar okulu kurar (Shaw: 2004: 125).

1822de kurduğu Sanayi-i Nefise Mektebi'nin müdürü olur ve bu okul ile Osmanlılara yurtdışına gitmeksizin estetik ve sanat teknikleri alanlarında eğitim alma imkanı verir (Shaw,2004; 126). 1884 yılında hazırlanan Asar-ı Atika Nizamnamesi ile eski eserlerin yurt dışına çıkarılması yasaklanmıştır. Bu nizamname ile eski nizamnamenin boşlukları giderilmeye çalışılmıştır. Onun döneminde, 1902'de Konya'da, 1904'te Bursa'da müze kurulmuştur (Yıldızturnan, 2007: 29).

Osman Hamdi Bey müzeyi zenginleştirmek amacıyla 1883-1895 yılları arasında Nemrut, Kyme, LaginaHekate Tapınağı ve Aiolia'daki diğer bazı merkezlerde kazılar yaparak eserleri çoğaltmaya başladı. Bu kazıda çıkartılan ve aralarında İskender Lahti, Ağlayan Kadınlar Lahti, Tabnit, Lykia ve Satrap Lahitlerinin de yer aldığı 21 lahit o dönemde arkeoloji dünyasının en büyük keşfi olarak kabul edilmiştir. Bu lahitler İstanbul' daki müzeye getirilmiş, fakat mevcut müze binası küçük ve yetersiz olması nedeniyle yeni ve o günün koşullarına uygun modern bir müze binası yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır (Pasinli, 1997:100-101).

Bu zorunluluk sonucu Osman Hamdi Bey Çinili Köşk' ün karşısına, mimar Alexandre Vallaur'y e yeni bir müze binası yaptırmıştır (Pasinli, 1997: 101).

Yeni bina “Lahitler Müzesi” ismiyle 13 Haziran 1891’ de açılmış, 1903 ve 1908 yıllarında yapılan ilavelerle bugünkü haline kavuşmuştur (Pasinli, 1997: 101).

Osman Hamdi Bey 1910 yılında ölümü üzerine kendisinin yolundan giden kardeşi Halil Edhem müdürlük görevini yürütür. Daha sonra, Osmanlı İmparatorluğu’na ait kültür kurumlarının Türkiye Cumhuriyeti’ne aktarılmasına ilişkin düzenlemelerde rol oynar (Shaw, 2004: 123-124).

Cumhuriyet kurulmadan önce Atatürk müzeciliğe değinmiş, her alanda olduğu gibi arkeoloji biliminde de dünyanın uygar ülkeleri düzeyinde olmayı hedef göstermiş ve hangi dönemde oluşturulmuş olursa olsun, tüm kültür varlıklarına birer tapu senedi gibi sahip çıkılmasının gerekli olduğunu her fırsatta anlatmıştır (Yıldızturnan, 2007: 30). Mustafa Kemal Paşa önderliğinde Anadolu Medeniyetler Müzesi’nin temelleri, Kurtuluş Savaşı devam ederken atılmış olması Atatürk’ün müzecilik konusuna verdiği önemin göstergesidir.

Cumhuriyetle birlikte Atatürk’ün yeni Türkiye Devleti’ni sosyal, kültürel, ekonomik reformlarla çağdaştırmaya çalışmış ve Türk Müzeciliği’nde yeni bir dönem başlamıştır. 5 Kasım 1922 tarihli “Müzeler ve Asar-ı Atika Hakkında Talimat” adıyla yayımlanan genelgede: Arkeoloji ve etnoğrafya ile ilgili eserlerin derlenmesi, müzeler kurulması ve envanterlerinin yapılması istenmiştir. 14 Ağustos 1923’de TBMM’de okunan hükümet programında: Milli müzelerin kurulacağı bildirilmiştir. Yine 1923’de Atatürk’ün emri ile kurulan “Heyet-i İlmiyye’nin” görevleri arasında: Eski eserler tüzüğünün yenilenmesi, okul müzelerinin açılması ve Ankara’da bir müze kurulması olmuştur (Kılıç, 1998: 30). 9 Mayıs 1920’de göreve başlayan ilk hükümetin yapacağı işler arasında eski eserlerin derlenmesini ve yeni müzelerin kurulmasını istemesinden anlaşılmaktadır. Bu amaçla Maarif Vekaleti’ne bağlı Eski Eserler Müdürlüğü (Asar- 1 Atika Müdürlüğü) kurulur. 5 Kasım 1922’de bir genelge ile Arkeolojik ve Etnografik eserlerin toplanması, envanterlenmesi, yeni müzelerin kurulması istenmiş, müzecilik 14 Ağustos 1923 tarihli hükümet programında kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır (Yıldızturnan, 2007: 31).

1924 yılında Topkapı Sarayı onarılarak mevcut eşyası ile ziyarete açılması kararlaştırılır. Süleymaniye’deki Evkaf-ı İslamiye Müzesi, Vakıflarından alınarak Müzeler Müdürlüğüne bağlanır ve 1927 yılında Türk İslam Eserleri Müzesi adıyla yeniden düzenlenerek ziyarete açılır. Ayasofya, 1934’te Bakanlar Kurulu kararıyla müze olur. Ankara’da Etnografya Müzesi binası tamamlanarak 1928 yılında hizmete girer

(Buyurgan&Buyurgan, 2012: 102). 1925 yılında tekke ve zaviyelerin kapatılması ve buradaki eşyaların kurulacak müzelere verilmesi kararı alınır. Atatürk'ün 1931 yılında yurt gezisi sırasında Konya'dan İsmet İnönü'ye çektiği telgrafta: eski eserlerin korunması, tasnifi ile müzelerde ve kazılarda çalışacak uzmanların yetiştirilmesini istemiştir. Bir yıl sonra kurulan "Halk Evleri'nin" Türk müzeciliğinin gelişimine önemli katkıları olmuştur (Kılıç, 1998: 30). Türk Tarih Kurumu ve Ankara'da Dil Tarih- Coğrafya Fakültesi'nin açılması ile müzelere uzman personel yetiştirilerek Türk müzeciliğine bilimsel yön verilir, Ankara'da Roma Hamamı arkeolojik kazıları, Ahlatlıbel, Alacahöyük, Alishar ve Boğazköy kazıları bu dönemin ilk milli kazıları olur. Bu kazılardan çıkarılan eserler Ankara Mahmur Paşa Bedesteni'nde toplanarak Hitit müzesi kurulur. Bugün bu müze Anadolu Medeniyetler Müzesi adıyla Türkiye'nin ve dünyanın sayılı müzeleri arasında yer alır (Önder, 1999; akt: Buyurgan&Buyurgan, 2012: 102). Ayrıca yurdun çeşitli yörelerinde arkeolojik kazılara başlanılmış ve Cumhuriyetin ilk 15 yılında 30'a yakın müze açılmıştır. Ayrıca bu dönemde Prof. Remzi Oğuz Arık Atatürk'ün emriyle kazılar yapmıştır.

Cumhuriyetin 10. Yıldönümünde Atatürk 'ün talimatı ile müzelerin eser kaynağı olan milli kazılar başlamıştır. Atatürk özellikle Hitit Uygarlığı'nın araştırılmasını istemiştir. Ankara yakınlarında, Gavurkale (1930), Karalar (1933), Çankırıkapı (Roma Hamamı), Etiyokuşu (1937), Alacahöyük (1934), Pazarlı ve Büyük Güllücek (1934) kazıları, 1930 yılında başlayan Trakya Bölgesi Araştırmaları ile 1932 yılında başlayan Hasankeyf yüzey araştırması Atatürk direktifleri başlatılan çalışmalardan bazılarıdır (Yıldızturnan, 2007: 33).

Son yıllarda çağdaş müzecilik anlayışı ve gösterilen gayretler sonucunda Türk müzeciliği dünya müzeleri ile boy ölçüşecek duruma gelmiştir. Avrupa Müze Forumu'nun (The European Museum Forum) her yıl düzenlediği yarışmada Anadolu Medeniyetler Müzesi'nin 1997 yılında "Avrupa'da Yılın Müzesi" ile ödüllendirilmesinin yanı sıra, İstanbul Türk İslam Eseleri Müzesi- Mansiyon (1984), İstanbul Arkeoloji Müzeleri- Avrupa Konseyi Ödülü (1993), Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi- Mansiyon (1995), Antalya Müzesi-Mansiyon (1988) ile ödüllendirilmişlerdir (Yıldızturnan, 2007: 33).

2.2.4. Müze Eğitimi

İnsanlar yaşam mücadelesini verirken hayattan zevk almak içinde birçok eser meydana getirmişlerdir. İşte insanoğlunun tarih öncesi çağlardan günümüze kadar meydana getirdikleri, kültür değerine sahip eserlerin toplandığı, korunduğu, incelendiği bilimsel olarak değerlendirildiği, bilhassa halkın sanat zevkinin yükselmesi ve eğitimin için sergilendiği kurumlar müzelerdir (Aydın, 1989: 22). Eskiden müzecilerin görevi, yeni eserler elde etmek, koleksiyonların korunmasını sağlamak, bazı araştırmalar yapmak ve bazı sergiler tertip etmek olduğu halde, modern çağımızın müzecilerinin görevi çok daha geniştir. Bunlar, büyük halk yığınlarında, sergiledikleri eserlerin anlam ve değerini öğretmektir (Harrison, 1963: 109). Bugün artık eşyayı toplamak, bunların ne olduğunu meydana çıkarmak, muhafaza etmek ve hoş bir şekilde sermekle yetinmiyorlar. Halka karşı ödevleri olduğunu kabul ediyorlar: bu ödev, bildikleri ölçüde hakikati yaymak ve tek olsunlar grup halinde olsunlar, tesadüfen yahut belirli bir sebeple gelmiş olsunlar ziyaretçilere yeni kavramlar öğretmektir (Allan, 1963: 17).

Her yaş grubundaki bireylerin öğrenmesi için birincil kaynaklardan faydalanmasına imkân veren; görerek, inceleyerek, hatta dokunarak öğrenmeyi sağlayan; eğlendirerek, heyecanlandırarak öğrenmeye istekliliği arttıran; duygusal yaşantılar sağlayan; geçmiş ve gelecek arasında köprü kuran; sadece müze içerisinde değil aynı zamanda müze dışında da eğitsel amaçlı birçok etkinlik imkanı sunan bir eğitim olgusudur (Mercin, 2006: 17).

Müzedeki yapılan her şey, eğitici bir değer taşır. Eşyayı takdim ediş, şekli, onların düzenlenmesini yöneten zeka, halkın hizmetindeki personelin sevimliliği ve inancı, malzeme ve tesislere hakim olan estetik güzellik, tipografik takdim ve yayınların metinleri, işte bütün bunlar, görevleri halkı aydınlatmak olan hizmetler kadar etkili olabilir ve eğitime yardım edebilirler (Harrison, 1963: 110). Günümüzde sadece arkeolojik buluntuların ve sanat eserlerinin yabancılar, yerel halk ve okula giden çocuklar tarafından gezildiği sergilemeler olmaktan çıktığını, müzelerin eğitim görevini giderek artan bir yoğunlukta üstlenen kurumlar olduğunu ortaya sermektedir (Shabbar, 2001: 68).

Müzeler; tarihi gelişimi sergileyen kurumlardır. Eğitim kurumları olarak okullar, kolej ve üniversiteler ise, eğitimsel anlamda tarihin gelişimini öğrencilere aktaran kurumlardır. Bu anlamda müzeler ve eğitim kurumları; amaçları arasında paralellik vardır. İkisi de gelişen ve

değişen kurumlar olarak, topluma hizmet eder, gelişmeyi göstermeyi ve gelecek kuşaklara aktarımı amaçlar. Eğitim kurumları; müze kurarak, müzecilik alanında eğitim vererek ve müzelerle ortak çalışmalar yürüterek müzelerin kurumlaşmasında rol oynar (Erbay, 1998: 47). Ayrıca müzeler bilginin biçimlendirilmesinde, koleksiyonlarını kullanarak geçmişe ve bugüne yönelik görsel kültürel anlatılar oluştururlar. Müzeler, sergileme ve yorumlama etkinlikleri aracılığıyla bir görüş oluştururlar, bir öykü anlatırlar ve öğrenme için yeni kaynaklar yaratırlar. Anlam yüklemeyi de içeren bu yorumsal süreçler müzelerin çalışmalarının çoğunu oluşturur ve adeta müzenin” müfredat”ını ortaya koyar (Onur, 2012: 37).

Çağdaş yaklaşım ve yüklenen yeni fonksiyonlar nedeni ile müzeler günümüzde kamu yararına çalışan birer eğitim kurumu, araştırma enstitüsü niteliği kazanmıştır. Bunu sonucunda çağdaş modern müzelerde personelinden mimarisine yeniden bir yapılanma başlamış klasik sınıflama yıkılmış, mevcut obje sayısınca sonsuz diyebileceğimiz müze çeşitleri ortaya çıkmıştır (Erden, 1989: 8). Müzeler, okulların aksine geçmiş kültürle ve insanların birikimleriyle daha yoğun duygusal bağlar kurabilir. Bir müzenin gücü, tarihi daha dokunulabilir ve canlı kılmasındadır (Adıgüzel, 2008: 94).

Geride bıraktığımız yüzyılda eğitim anlayışının farklılaşması, teknik eğitim ve bilgi donanımı veren geleneksel eğitimden, var olan bilgilerin özgün bir şekilde ilişkilendirilmesi, sentezlenebilmesi, metaforik düşüncüyü geliştirebilmesini gerektiren çağdaş eğitime geçilmesi, eğitim ortamlarının zenginleştirmiştir. Bu durum müzelerin önemini daha da artırmıştır. Eğitim anlayışındaki değişime ayak uyduran müzeler, bünyelerinde oluşturdukları eğitim bölümleri aracılığıyla eğitim kurumları ile ortak programlar düzenleyerek kurumsal eğitime destek veren en önemli kurum özelliğini kazanmışlardır (Abacı, 2003:107). Ve müzeler bu özelliklerini giderek artan yoğunlukta sürdürmektedir. Bu gün dünyanın tüm ülkelerinde müzelerde eğitim bölümleri kurularak toplumu eğitmek amacıyla, hızla gelişen programlar uygulanmaya başlanmasıyla birlikte kurslar, konferanslar düzenlenmektedir (Masaracı, 2002: 85).

Müzelerin eğitim işlevi birçok kavramı bir araya getirmekte ve özgül bir alan oluşturmaktadır. Müze, iletişim, eğitim, öğrenme ve diğer kavramlarıyla günümüzde müzelerin iletişim özellikleri vurgulanmakta ve geliştirilmeye çalışılmaktadır (Onur, 1998; akt: Adıgüzel, 2009: 94). Çağdaş müzecilik anlayışına koşut olarak müzelerin, klasik görevleri olan kültürel değerleri toplumun yararına korumak ve değerlendirmenin yanı sıra, toplumun kültürel gelişimine de katkı da bulunmak amacıyla programlar geliştiren müzeler,

birer araştırma merkezi, birer açık üniversite, öğrenmenin zevk olabileceği eğitim ve kültür kurumlarıdır (Masaracı, 2002: 85). Tran'a göre müzeler öğrenme ve öğretme çevreleridir; bu çevrelerin özgür seçime ve değerlendirme yapmaya dayanan doğası öğrenmeyi desteklemekte ve geliştirmektedir. İnsanlar ve özellikle çocuklar doğuştan öğrenme isteğine sahiptirler, müze gibi informal çevreleri belirleyen özellikler öğrenmeye yönelik içsel güdüyü beslerler. Araştırmaların müzedeki deneyimlerin değerine gösterdikleri ilginin özellikle öğrenmenin süreçlerine ve ürünlerine yönelik olması ve buna bağlı olarak ziyaretçiyi vurgulaması şaşırtıcı değildir (Onur, 2012: 169).

Çağdaş eğitim düşüncesi bilgiyi oluşturma ve aktarmada öğrenen insana, onun yaşantılarıyla elde ettiği, geliştirdiği yetilere odaklanır. Bu düşüncede, öğrenmenin daha aktif katılımlarla, yapmaya ve yaşamaya dayanması, duyuları harekete geçirecek kalıcı alışkanlıklar oluşturmaya söz konusudur. Okuldaki öğrenme, çoğunlukla, kuramsal bilgilerin aktarımına yönelik ve daha çok not almaya odaklanan bir öğrenme biçimine yakındır. Öğrenme, günümüzde artık her yerde olabilmektedir. Müzeler, galeriler, parklar, sanat ve kültür merkezleri gibi farklı ortamlar, okulun sahip olduğu işlevleri çeşitli eğitsel etkinliklerle yerine getirebilirler (Adıgüzel, 2009: 93).

Müzedeki öğrenme, okulöncesi, ilköğretim ya da yükseköğretim gibi belirli öğrenim kademeleri ile sınırlı değildir. Müzeler, katılımcılarına ya da ziyaretçilerine, belli bir belgeyi ya da not almayı gerektirmediği ve katılımı çoğu zaman gönüllülük esas olduğu için, geleneksel okulun dışında geniş bir mekan da özgür bir öğrenen ortamı sunar. Beş duyuyu kullanarak, keşfederek, araştırarak bizzat uygulamalara katılarak daha etkili ve kalıcı yaşantılar elde edilmesini sağlayabilirler (Adıgüzel, 2009: 94).

B. Lord (2007) müzede öğrenmenin üç temel özelliğini şöyle açıklamaktadır:

- Müzede öğrenme formal akademik derslerden farklı olarak informal bir öğrenmedir
- Müzede öğrenme öğrenci (ya da okul grubu, tur grubu lideri) tarafından seçilen istemli bir öğrenmedir
- Müzede öğrenme kısmen bilişsel olmakla birlikte öncelikli olarak duygusal bir öğrenmedir (böylece kütüphanede ya da internette oluşan öğrenmeden farklılaşır) (Onur, 2012: 194).

Bir eğitim faaliyetinde iki esas vardır. İlki bu faaliyetler kendi başlarına bir amaç değil fakat çocuğu, müzenin zenginliklerini daha iyi anlaması ve takdir etmesini sağlayan bir yoldur. Çocuğun alıcılığını kuvvetlendirerek, hassasiyetini uyararak öğretmenin öğrettiklerini anlayacak kabiliyet vermektir. İkincisi ise bu faaliyetler sözlü soru çerçevesinden ne kadar uzaklaşırsa eğitici değerleri o kadar artar (Harrison, 1963: 118).

Müzenin eğitimin mütehassısları, pedagojik teori ve tekniklerde ki yeni eğilimleri günü gününe takip etmelidir. Onlar, öğrencinin mutlaka ve çoğu zaman, kendisine bir öğretmen tarafından “ders verildiğinde” bir şeyi daha iyi öğrenmediğini anladıkları zaman daha çok başarılı olacaklardır. Onların rolü, ne konferanslar vermek ne de bir konuda bütün bildiklerini sayıp dökmek olmayıp, düşüneyi kamçulamak, soruları ortaya atmak, en kabiliyetsiz kişinin zihninde bile bir kıvılcım çıkmasını sağlamak, ilgi uyandırmak ve o zamana kadar bilinmeyen ufuklar açmaktır (Harrison, 1963: 110).

Müze eğitimi, insanlar arası iletişimi ve etkileşimi geliştirici bir alan olarak, müze ve galerilerin her yaş insan için ideal bir öğrenme ortamı olmasını amaçlamaktadır. Müze eğitimi, kendi kültürünü ve farklı kültürleri çok yönlü ve hoşgörülü bir yaklaşımla tanıma, benzerlik ve farklılıkları anlama ve kültürler arası anlayış ve empati geliştirme, insan eğitiminin niteliğini araştırma, çevreyi ve kültürel varlıkları koruma bilincini etkili bir biçimde geliştirme, müzelerin fen bilimleri, sosyal bilimler, arkeoloji, sanat tarihi vb. alanlarda yetişmiş elemanlarını nitelikli hizmet verecek biçimde işlevsel olarak kullanma ve istihdam olanakları yaratma gibi ihtiyaç alanlarından ortaya çıkmıştır (Paykoç, 2008: 115). Müze eğitimi kişiye şunları kazandıracaktır: zaman ve mekan içinde kendini ve insanları anlamak; kültürel mirası devam ettirebilmek; geçmişini bugünü ve geleceği anlamlı bir biçimde ilişkilendirebilmek; kültürel varlıkları ve eski eserleri anlamak, korumak ve yaşatmak; kendi kültürünü ve farklı kültürleri çok yönlü ve hoşgörülü bir yaklaşımla tanımak ve anlamak (İlhan, 2008: 28).

Hooper&Greenhill (1992), müze eğitiminin müzenin koleksiyonları ile ziyaretçilerin ilgileri arasında ilişki kurma süreci olarak tanımlanabileceğini belirtmektedir. “Müzelerdeki eğitim yaşam boyu, aktif, canlı, katılımcı ve yenilikçidir” (Onur, 2012: 30).

Müze eğitimi öğrencilerin sessiz bir şekilde dolaştığı, geçmiş dönemlerin hazinesine sahip, kültür mirasın korunduğu salonlar olarak görülmemeli ve okullardaki ders gibi olmamalıdır. Ziyaretçilerde kalıcı bilgi, davranış sağlamak ve geçmiş dönem kültür

etkileşimlerinin gerçekleştiği ziyaretçilerde sentez basamağının uyarıldığı ve özdeşim kurduğu ayrıca yeni fikir ve görüşlerin olduğu alanlar olmalıdır. Günümüzde müze eğitimi, müzelerde ki nesnelere özelliklerine göre ziyaretçilerin yetenek ve becerileri doğrultusunda hedefini, amacını gerçekleştirmektedir.

Müze eğitimi, müze türü ne olursa olsun müze koleksiyonları ile etkileşimli ve zevkli ve aktif öğrenmenin sağlandığı, çağın gereksinimlerine ayak uydurabilecek nitelikte olmalıdır. Ezberciliğe karşı olan yapılandırılmış eğitim anlayışı; çocuklar da hayal gücünü kullanma, yaratıcı olma, eleştirel düşünme vb. becerilerini geliştirmeyi amaçlar. Bu beceriler sayesinde nesnelere etkileşim, nesnelere okuma ve anlamlandırma, gözlem, hayal gücünü kullanma, günümüzde ki yaşam ile eski yaşam arasında bağ kurma, kültürel değerleri kavrama gibi boyutları kapsar. Bu boyutların becerilerini kazana öğrenciler daha başarılı olur, yeni fikir ve görüşlere daha açık, eğitime daha aktif katılmak için istekli olur. Müze eğitiminde müzeler hedef kitleye göre kavramları somut bir biçimde sunmalı, nesne temelli bilgi ve nesnelere dokunmalı eğitim sergilemelidir. Günümüzde müze eğitiminin; nesnelere insanlar arasında köprü kurmak, insan yaşamının somut belgesi olarak algılanması, siyasi, kültürel, sosyal, ekonomik ve ekolojik ilişkileri anlamalarını sağlamak, araştırmacı yönlerini ve yaratıcılıklarını geliştirmek gibi amaçları ve görevleri vardır

2.2.5.Yatılı Müze (Konaklamalı Müze) Eğitimleri

Müzeler çağdaş bir toplumda bulunması gereken önemli kurumlardan biri olarak kabul edilmektedir. Günümüzde artık müzeler sadece nesne koleksiyonlarını koruyup, sergileyen kurumlar değildir. Ziyaretçilerin sergilenen nesnelere bakmakla yetinmeyip onlarla iletişime geçen, eğitim veren, bireysel gelişim ve toplumların kalkınmasında etkili olan bir yapıya bürünmüştür. Süreç içerisinde bir kurum olarak müzelerin toplumların ekonomik, sosyal ve siyasal değişimler ile eğitimde yaşanan değişimler müzeleri eğitim anlamında önemli kılmıştır.

Türkiye’de müzenin geçmişi 19. yüzyıla dayanmasına rağmen çağdaş bir müzecilik ve müze eğitiminden ancak 20. yüzyılın sonlarına gelindiğinde ilerlemeler kaydedilmiştir. Batı ülkeleri ile kıyaslandığında ise bu ilerlemelerin çok da iyi olmadığı açıktır. Ayrıca bu dönemde tam anlamıyla müzelerin eğitim amacı taşımadığı, müzelerde uzman ve müze eğitimcilerinin bulunmadığı, okul ile müzeler arasında ilişki ve koordinasyon olmadığı söylenebilir. Bu dönemde müze eğitiminin istenilen düzeyde olmamasının idari yapı ve müze eğitimciliğinin kurumlaşmamasından kaynaklandığı görülür.

21. yüzyıl başlarına gelindiğinde eğitim müzelerin temel işlevlerinden biri haline gelmiştir. Eğitim aracılığıyla ziyaretçilerin müze koleksiyonlarına ulaşmalarını sağlamak müzelerin en önemli görevleri arasında kabul edilmiş ve böylece müzecilikte “müze eğitimi” olarak adlandırılan bir alan ortaya çıkmıştır. Bu durum da müzeleri toplumsal ve eğitim açısından müzeleri daha değerli kılmıştır. Uzunca bir süredir ziyaretçilerin, belirli bir plan ve kasıt olmaksızın kişilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda müzelerde gerçekleştirdikleri informal öğrenme, yerini öğretmenler ve müze eğitim uzmanlarının programlanmış bir müze gezisi ile formal bir öğrenme durumuna bırakmıştır. Müzelerin zaman içerisinde meydana gelen bu değişimi toplumsal ve eğitim anlayışında müzeleri daha değerli kılmıştır. Bilgi aktarımının temel alındığı ezberci bir sistemden, öğrencinin araştırarak bulduğu, analiz ve sentez basamaklarını kullanarak yaratıcı bir sonuca ulaştığı eğitim sistemlerine geçiş, kütüphaneler ve laboratuvarların yanında öğrencilerin müzelere de gitmesini sağlamıştır. Müzeler bu değişime dayanarak hedef kitleye göre koleksiyon geliştirip farklı yaş gruplarına göre eğitim programları hazırlamışlardır. Ayrıca bu değişimler müze eğitimi için ayrı bir uzmanlık ve eğitim gerektiren bir alan olmuştur. Bu nedenle pek çok ülke ve üniversitelerde müzecilik ve müze eğitimi veren bölümler açılmış, müze eğitimi almış uzmanlar müzelerde görev yapmaya başlamıştır. Bu gelişmeler sayesinde müzede gerçekleştirilen etkinliklerin eğitsel boyutu düşünölmeye başlandı. Günümüzde artık müzede etkinlikler eğitim yaşantısı olarak görölmekte ve bu doğrultuda eğitim programları planlanıp uygulanmaktadır. Müzede eğitimi müzede ki eğitim hedeflerini belirleme, eğitimde kullanılacak malzemeleri saptama, eğitim süreci içerisinde yöntem ve teknikleri oluşturma, programlama aşamaları kullanılır.

Günümüzde artık müzeler hizmetlerini müze içerisinde gerçekleştirilen kamplar şeklinde sunuyorlar. Bu kamplar genellikle konaklamalı değildir. Ancak bazı teknoloji ya da çocuk müzelerinin konaklama şeklinde oldukları da görölmektedir. Bunlardan bazıları; Kanada’daki London Bölgesel Çocuk Müzesi (London Regional Children’s Museum) müzede oyun gücü ile merakın sağlanması, çocuk merkezli bir ortamda öğrenme, yaratıcılığı, yenilikçiliği ve keşfi teşvik eden bir ortamda öğrenme deneyimleri sağlanmaktadır (<http://www.londonchildrensmuseum.ca/>,2015). Hampshire’daki Çocuk Müzesi (TheChildren’s Museum of New Hampshire) öğrenci yeteneklerini geliştirmeyi hedefe alan, deneyimlerini zenginleştirmek, çocukların yaratıcılık potansiyelini geliştirmek, iş birliği yoluyla eğitim hizmeti sunmaktadır (<https://www.childrens-museum.org/>,2015). American Museum of National History (Amerikan Doğa Tarihi Müzesi)Müzede Bir Gece olarak isimlendirilen ve uyku tulumlarınızın içerisinde uyuyarak geçireceğiniz bir gecelik müze

konaklaması imkanı sağlayan uygulama başlatmıştır. Bu uygulamaya 6- 13 yaşındaki çocuklar velileri ile kabul ediliyor. Ziyaret saati bitiminde sonra başlayan birçok aktivite Cuma ve cumartesi akşamları gerçekleştiriyor (<http://www.amnh.org/>, 2015).

Türkiye’de ise, bu tür müzelere örnek olarak Sakıp Sabancı Müzesi, İstanbul Modern Sanatlar Müzesi, Uzay Kampı İzmir gibi özel müzelerde konaklama imkanı olmadan müze eğitim kampları sunulmaktadır. Sabancı müzesinde öğrenciler yaz tatili boyunca resim, müzik, doğa ve edebiyat gibi farklı alanlarda yaz okulu eğitimleri çocuklara sağlanmakta bu kamplar sayesinde hem yaratıcılığını geliştirme hem de farkındalıklarını artırma imkanı sunulmaktadır (<http://www.egitimpedia.com/egitim>, 2015). İstanbul Modern Sanatlar Müzesi de, Cumartesi ve pazar günleri 4-12 yaş aralığındaki çocuklar müze sergilerine, yaş gruplarına göre tasarlanmış heykeller, video, mimarlık gibi çeşitli alanlarda sanat deneyimi kazanma imkanı sağlıyor. Aynı zamanda pazartesi hariç her gün 1 saat süren etkinliklerle ilköğretim ve ortaokul öğrencilerine eğlenceli ve nitelikli programlar sunuluyor. Ayrıca bedensel ve zihin engelli çocuk ve gençler için programlar, sosyal projeler ve eğitim atölye vb çeşitli etkinlikler sunulmaktadır (<http://www.istanbulmodern.org/tr/>,2015). Santral İstanbul da Türkiye’nin ilk endüstriyel arkeoloji müzesidir. Okul öncesi yaş grubundan lise düzeyine kadar öğrenci grupları için hazırlanmış enerji kaynakları, enerji verimliliği, enerji tasarrufu temalı Enerji Eğitim Programları gerçekleştirilmektedir. Ayrıca sanat ve teknoloji atölyelerinde resim, video, animasyon,dans vb. etkinliklerine de yer verilmektedir (<http://www.santralistanbul..>, 2015).

Bunların haricinde Rahmi Koç Müzesinde de ilköğretim okulları, anasınıfı projeleri, fen teknoloji atölyeleri, enerji, matbaa atölyeleri, hafta sonu eğitim projeleri ve gezici müze-müzebus vb. çok yönlü sosyal ve kültürel gelişme etki eden etkinlik ve projeleri hayata geçirmektedir (<http://www.rmkmuseum..>, 2015).

Türkiye’ de yatılı bir müze eğitim uygulamaları ilk kez Uzay Kampı İzmir’de 7-15 yaş grubundaki öğrencileri konaklamalı eğitim imkanı veren bilim, teknoloji ve uzay alanında uygulamalı eğitim olanaklarının sunulduğu, takım çalışmaları, etkileşimli eğitimlerin ve bireysel gelişmelerini geliştirmeyi amaçlayan merkezdir. Türkiye’nin uzay, astronomi bilimleri ve teknolojileri alanında eğitim veren ilk ve tek eğitim merkezidir. Çocuk ve yetişkinler için oluşturulan programlarda uzay simülasyonlarının kullanıldığı bir ortamda uzay teknolojilerinin anlaşılması sağlanmaktadır. Takım çalışmasını ve liderlik yetilerinin gelişimini teşvik eden, takım çalışmaları, ve liderlik alanlarında eğitim sağlayan Uzay Kampı

İzmir 2, 5, 6 günlük konaklamalı programlarla uzayda yaşama ve çalışma macerası sunulmaktadır. Uzay Kampı etkinlikleri içerisinde aile ve çocuk konaklamalı kamplar da etkinlikler arasındadır (<http://www.spacecamptonurkey.com/tr-TR/>, 2015).

Türkiye’de yatılı müze eğitimi imkanı sunan ilk devlet müzesi ise Çorum Arkeoloji Müzesi olmuştur. Çorum il merkezinde yer alan müze 1968 yılında açılmış, 200 yılında yeni binasına taşınmış ve 2003 yılında ziyarete açılmıştır. Müzenin koleksiyonları içerisinde Helenistik, Roma, Bizans, Hitit, Frig, Kalkolitik ve Eski Tunç dönemlerini kapsayan nesnelere bulunmaktadır. Müze binasında Arkeolojik ve Etnografik salonlar bulunmaktadır. Arkeolojik kazılarda çıkartılan Hitit dönemi eserler özellikle özel bir yere sahip kabartmalı vazolar ziyaretçilere interaktif bir şekilde ekran ile bilgi sunumu sağlıyor. Ayrıca Hitit başkenti Hattuşa kenti sanal olarak gezilebilmekte.

2.2.6. Çorum Yatılı (Konaklamalı) Müze

Günümüzde müzecilik anlayışına uygun olarak müzeleri eğitimin bir parçası haline getirmek, öğrencilerde, toplum ve tarih bilinci oluşturmak ve yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmak amacıyla Çorum Valiliği ve Orta Karadeniz Kalkınma Ajansınca desteklenen "Herkes Müzeye" projesi kapsamında Çorum Müzesinin bir bölümünde "Çocuk Eğitim ve Uygulama Merkezi" kurulmuştur. 2011 yılında Çağdaş anlamda müzecilik tanımına uygun çalışmalar ve etkinlikler yapılmaya başlanan bu müzeyi diğer müzelerden ayırt eden özelliği ise müzede öğrencilerin gece konaklamasına imkan vermesidir. Bu nedenle de Çorum Müzesi ülkemizde önemli müzelerden biridir.

Çorum Müze binası içerisinde bulunan lojman ve misafirhaneler "Herkes Müzeye" projesi ile müzelerin birer eğitim kurumu olduğunu, ziyaretçi odaklı yaklaşıma sahip, müze ve içeriğini erişilebilir ve toplumun her kesimini kapsayan faaliyetler proje kapsamında "Eğitim ve Uygulama Merkezine" dönüştürülmüştür. Bu dönüşüm ile müze ziyaretlerin de sürekliliğinin sağlanması ve kültürler arası iletişimin canlı tutulabilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca Müzenin eğitimin bir parçası olduğu ve iki kavramın bütünleştirilmesi gerekliliğinin farkındalığı ile İlköğretim öğrencilerine yönelik olarak Hitit yaşam kültürü ile ilgili uygulamalı eğitim çalışmalarının yapılması amaçlanmıştır.

Müze içerisinde ki teşhir salonlarında Hitit dönemine ait kabartmalı vazolara yeni vitrin yapılmış ve bu yapı dokunmatik ekran ile görselleştirilmiş ve böylece yenilikçi, çağdaş yapılar müzede gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Hatti dönemine ait ölü gömme töreninin

İnteraktif animasyonu, simülatörlü Hitit at arabası ile Boğazköy-Hattuşa ören yerinde sanal gezi ve Roma dönemi güneş saati sergi alanı uygulamaları da müze ziyaretçilerine sunulmuştur.

Müze içerisinde; Hitit evi, eğitim atölyesi, sergi salonu, drama salonu ve müze bahçesinde bulunan kazı havuzu, seramik çarkları ve yatakhane bölümlerinde öğrencilerin hem konaklayıp hem de öğrenmesi alanında uzman eğitmenler tarafından sağlanmaktadır. Kitaplarda okuduğu Hitit yaşamını ve tarihini, müzede 1 gece yatılı kalan öğrenciler burada hem tarihe tanıklık etme hem de bir günde olsa Hititli gibi yaşama imkanlarına sahip olurlar. Hitit Evinde öğrenciler buğday öğütme, yün eğerme, Hititler döneminde kullanılan yazılardan mühürler ve gündelik yaşamın içerisinde yer alan tüm objeler, eğitmenler tarafından verilerek drama eğitimleri çerçevesinde çocuklara anlatılmakta. Eğitim atölyelerinde eğitim uzmanları; Hitit çiviyazılı tablet etkinliği, kil çalışmaları, pano çalışmaları, cam boyama, seramik boyama, kumaş boyama, afiş çalışmaları, takı tasarımı, donuk imge, arabul etkinliklerine yer vererek müzede hem eğlenceli hem kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmektedirler. Hitit çivi yazılı tablet etkinliğinde; müzede konaklayan öğrenciler alanında uzman kişiler tarafından tablet üzerine çivi yazısı ile Hititçe isimlerini yazmaktadırlar ve Anadolu'nun en eski yazılı belgeleri konusundaki bilgiler öğrenciler tarafında pekiştirilmesi sağlanmıştır. Sonuç olarak da o dönem belgeleme konusundaki kararlılık ve başarıları anlatılmaya çalışılmaktadır. Kil çalışmalarında; insanoğlunun gereksinimleri çerçevesinde yapmış oldukları malzemeleri nasıl yaptıklarını anlamak, yaratıcı düşünmeyi ve el becerilerini geliştirmek için çocuklara kilden kaplar yapmaları sağlanmaktadır. Kazı havuzu çalışmalarında; çocuklara kültürel mirasımızı tanıtmak ve korumak amacıyla arkeolojik kazılar yaptırılmakta ve kazılardan çıkan eserlerin, müzelerde teşhir edilmesine kadar geçen süreci anlatılması hedeflenmiştir. Hitit yaşam alanında ise o dönemin izlerinden yapılmış alet, öğütme taşı gibi sergileme amacından çok çocukların kullandığı nesnelere yer verilmiş, Hitit yaşam biçimi takı tasarımı, tarımla geçimini sağlayan dolayısıyla buğday öğütmenin nasıl yapıldığı v.s. gösterilip öğrencilere yaptırılmaktadır. Böylece erken çağlardan günümüze kadar yaşam alanımızdaki değişime bir örnek olarak sunulmuştur. Müze teşhir salonunda gezen çocuklar Hitit yaşam alanı ile öğrendiklerini ya da gördüklerini uygulama imkanına sahip olmuştur.

Eğitim atölyelerinde yapılan bu etkinliklerin temel amacı, öğrencilerin ya da gençlerin müzeye gelmeyi sevdirmek, müzeyi daha eğlenceli yer haline getirmek, yaparak yaşıyarak öğrenme, hayal gücünü ve yaratıcıklarını geliştirme, ayrıca yaşıyan mekanlar olarak görmelerini sağlayan uygulamalı eğitim ortamı olarak sunmaktır.

Gerçekleştirilen müze eğitimi sonucunda öğrencilerin geçmiş uygarlıkları tanıma ve bugün ile bağlantı kurabilme, planlama yapabilme, sosyal, kültürel ve sanatsal katılımın gerçekleştirilmesi, yaratıcı düşünme ve takım halinde, iş birlikli çalışma becerilerine sahip bireyler olarak hayata hazırlanmalarına katkıda bulunmaktadır. Ayrıca müze bilinç algısının gelişmesine, tarihsel ve kültürel değerlere yönelik farkındalık bilinci oluşturulmaktadır.

Müzedede gerçekleştirilen bu eğitimler sayesinde yaşayarak öğrenme gerçekleştirilmekte eğitim atölyelerinde gerçekleştirilen uygulamalar ile öğrencilerde gözlem yolu ile öğrenme yeteneğinin gelişmesine ve bu sayede kalıcı öğrenme gerçekleşmektedir. Ayrıca geçmişteki tarihi kişilikler ve olaylar drama yolu ile öğrencilere sunulmakta bu yolla da öğrencilerin tarihsel empati kurma ve kanıt kullanma becerilerinin gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

Yaklaşık 4 yıl önce başlayan yatılı müze uygulaması kapsamında Türkiye 'nin birçok il ve ilçelerinden 1000'in üzerinde öğrenci konaklayarak eğitim aldı. Müzedede öğrenci grupları ile gerçekleştirilen projelerden bazıları ise şunlardır;

- Faylardan Gelen Kültür Elçileri (Vanlı Depremzede Çocuklar)
- Müzeden Yansıyan Işık (TEGV Çocuk Şenliği)
- Bugün Servis Müzeden Kalkacak(Çorum Anadolu Öğretmen Lisesi)
- Toprağa Hayat Ver (Hitit Üniversitesi Arkeoloji Bölümü)
- Haydi Kazıya(Hitit Üniversitesi Arkeoloji Bölümü)
- Toprağımın Kültürü Benim Mirasımdır(Çorum Bilim Sanat Merkezi)
- Çekül Vakfı Kültür Elçileri
- Komşularla Müzede Bir Gün'(Komşularımız)
- Bin Tanrılı Ülkeye Yolculuk(Çorum Hitit Dernekleri Federasyonu)
- Türkiye'nin Başkentinden Hititlerin Başkentine Yolculuk
- LÖSEV
- Bu Gece Müzede Misafiriz
- Hitit Güneşine Yolculuk

2.2.7. Sosyal Bilgiler Müze İlişkisi

Sosyal Bilgiler dersinin kapsamındaki disiplinlerden birisi de tarihtir. Geçmiş ile bugün arasında diyalog kurmanın ve öğrencilerde bu şekilde tarih anlayışı geliştirmenin en iyi yollarından birisi tarihî yerlerin kullanılmasından geçer. Tarihî yerler öğrencilerin dokunabilecekleri ve görebilecekleri, teneffüs edebilecekleri ve duyabilecekleri kadar somut ve gerçektir. Hiçbir kelimenin yapamayacağı kadar eğitim ve öğretimde etkilidir. Tarihî yerler geçmişin aynasıdır ve öğrencilerde tarih bilinci oluşturmada en önemli araçlardan birisidir (Gökkaya&Yeşilbursa, 2009: 484).

Sosyal Bilgiler dersini ezber bir ders olmaktan çıkarmak için yapılabilecek en önemli çalışmalardan biri konuları yaşamla ilişkilendirerek, öğretim sürecinde çeşitli yöntem ve teknikler kullanmaktır. Herhangi bir konu üzerinde laboratuvar çalışması gibi, müzeler ve tarihi mekanlar da sosyal bilgiler öğretiminde kavramların ve olayların öğretimi açısından başka bir yerde toplayamayacağı bilgileri ve elde edemeyeceği deneyimleri sağlama yeridir (Meydan&Akkuş, 2014: 404).

Sosyal bilgiler öğretiminde, özellikle tarih konularının öğretiminde, geçmiş zamanlara veya tarihi olaylara ilişkin bilgilerin öğrencilere “aktarılması veya ezberletilmesi” değil “tarihsel anlama” ve “tarihsel düşünme becerilerinin” geliştirilmesi hedeflenir. Hedeflenen bu amaçların gerçekleşmesine katkıda bulunacak alternatif öğrenme ortamlarından birisi müzelerdir. Müzeler, içinde bulundukları somut nesnelere, tarihi ve kültürel varlıkları ile geleneksel sınıf ortamları dışında alternatif bir öğrenme ortamı sunarak yapılandırmacı yaklaşımın uygulanmasına uygun bir zemin hazırlar (Yılmaz&Şeker, 2011: 22).

Tarihî yerler ulusal olaylarla bağlantı kurmaya çocuklara yardım eder. Bu yerler çocukların basit ve daha yüksek düşünme becerilerini etkiler. Çocuklar; gözlemleme, veri toplama, benzetme ve karşılaştırma, analiz ve sentez yapma, delil kaynaklarını değerlendirme, hipotez kurma ve sonuca varma gibi düşüncelerini geliştirir. Bu yerler bilginin yanında beceriyi de öğrettiği için tarih, coğrafya ve sosyal bilgiler derslerinde müfredat programlarını gerçekleştirmeye yardımcı olur (Gökkaya&Yeşilbursa, 2009: 484).

Bir öğrenme kaynağı ve ortamı olan müzeler sosyal bilgiler eğitiminde önemli bir yeri vardır. İletişim süreci açısından müzeler belirli bir durumdan hareketle mesajını türlü yollar vasıtasıyla alıcılara (ziyaretçilerine) ileten kaynaklardır. Müzeler öğretmene, ders kitabına ve daha birçok kaynağa alternatif ve onları tamamlayıcı bir kaynak olma özelliği taşır.

Müzelerdeki somut nesnelere ile sosyal bilgiler dersi ünitelerindeki pek çok kazanıma daha kolay bir şekilde ulaşılması mümkündür (Ata, 2013: 342).

Sosyal bilgiler eğitiminde kullanılan müzeler, öğrencilerin geçmiş zamanlardan kalan tarihi eser ve kültürel varlıkların değerini anlamalarını, kültürel mirasa sahip çıkarak korumalarını ve farklı kültürlerle hoşgörülü yaklaşarak çok kültürlülüğü özümsemelerini sağlar. Müzelerde sergilenen koleksiyonlar öğrencilerin geçmişin nasıl yorumladığını görmelerini sağlayarak geçmiş ve tarih disiplini hakkında eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesine katkıda bulunur (Sheppard, 2001, Marcus, 2007; akt: Yılmaz ve Şeker, 2011: 23).

Sosyal Bilgiler öğretim programının uygulanması ile ilgili açıklamaların yer aldığı İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Kılavuzu incelendiğinde müzelerin eğitim amaçlı kullanımına değinilen iki maddenin varlığı göze çarpmaktadır.

Madde 13'te (MEB, 2005: 9) öğretmenlerin inceleme gezilerine önem vermeleri ve bu gezileri pazaryerine, resmi dairelere, fabrikalara, sergilere, arkeolojik kazılara, atölyelere, müzeler ve tarihi mekânlara (tarihi yapılar, müze-kentler, savaş alanları) yönelik yapmaları belirtilmiştir.

Madde 15'te (MEB,2005: 10) ise öğretmenlerin telekomünikasyon hizmetlerini (internet gibi) imkânları ölçüsünde Sosyal Bilgiler dersinin bir parçası yapmaları ve gezi düzenleyemediği mekânlara internet yardımıyla sınıf içinde sanal geziler düzenlemeleri beklenmektedir.

2005 Sosyal Bilgiler öğretim programı “öğrenme alanı” adıyla literatüre yeni bir kavram getirmiş, programda insan etkinlikleri dokuz öğrenme alanına bölünmüş ve iki ya da üç disiplin bir öğrenme alanının içinde kaynaştırılmaya çalışılmıştır. Sosyal Bilgiler öğrenme alanları ile müzelerin ilişkilendirilmesi verilmiştir (Ata, 2013: 345-346-347).

Tablo 1: Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanları İle İlişkilendirilen Bazı Müzeleri Gösterir
Tablo

Sosyal Bilgiler Bazı Öğrenme Alanları ve Disiplinler	Bazı Müzeler
BİREY VE TOPLUM	Basın Müzesi (İstanbul)

<p>(İnsan İlişkileri ve İletişim vb.) (Psikoloji, Sosyoloji, Tarih)</p>	<p>TRT Müzesi (Ankara) Telekom Müzesi (Ankara) PTT Müzesi (İstanbul) Karikatür ve Mizah Müzesi (İstanbul)</p>
<p>KÜLTÜR VE MİRAS (Antropoloji, Tarih, Arkeoloji, Sosyoloji ve Halkbilimi)</p>	<p>Etnografya Müzesi (Ankara) İstanbul Arkeoloji Müzesi (İstanbul) Anadolu Medeniyetleri Müzesi (Ankara) Topkapı Sarayı Müzesi (İstanbul) Gazi Üniversitesi Halk Bilim Müzesi (Ankara) Türk ve İslam Eserleri Müzesi (İstanbul) Panorama 1453 Tarih Müzesi (İstanbul) Vakıf Eserleri Müzesi (Ankara) Tahtakuşlar Müzesi (Balıkesir) Sakıp Sabancı Müzesi (İstanbul) Cumhuriyet Tarihi Müzesi (Eskişehir) Mevlana Müzesi (Konya) Karagöz Müzesi (Bursa)</p>
<p>İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER (Coğrafya, Tarih, Antropoloji ve Halkbilimi)</p>	<p>Zihni Derin Çay Müzesi (Rize) Meteoroloji Müzesi (Ankara) MTA Tabiat Tarihi Müzesi (Ankara) Türkiye Ormancılık Müzesi (Ankara) Harita Genel Komutanlığı Müzesi (Ankara) Denizcilik ve Su Ürünleri Müzesi (İstanbul)</p>

Zooloji Müzesi (İstanbul)
İstanbul Üniversitesi Jeoloji
Müzesi (İstanbul)

**ÜRETİM, DAĞITIM VE
TÜKETİM**

(Ekonomi, tarih ve
Coğrafya)

Bursa Kent Müzesi (Bursa)
Ziraat Bankası Müzesi (Ankara)
Osmanlı Bankası Müzesi
(İstanbul)
Türkiye İş Bankası Müzesi
İstanbul)
Ankara Halk Ekmek Fabrikası
Ekmek Müzesi (Ankara)

**BİLİM, TEKNOLOJİ VE
TOPLUM**

(Tarih, Coğrafya, Doğa
ve Fen Bilimleri)

Ankara Üniversitesi Rasathanesi
Müzesi (Ankara)
Tofaş Otomobil Müzesi (Bursa)
ODTÜ Bilim ve Teknoloji
Müzesi (Ankara)
Telekomünikasyon Müzesi
(Ankara)
Rahmi M. Koç Müzesi
(İstanbul)
İslam Bilim ve Teknoloji
Müzesi (İstanbul)
İstanbul Oyuncak Müzesi
(İstanbul)
Hava Kuvvetleri Müzesi
(Ankara)
TCDD Açık Hava Buharlı
Lokomotif Müzesi (Ankara)
Askeri Müze (İstanbul)
İtfaiye Müzesi (İstanbul)
Tıp Tarihi Müzesi (İstanbul)

**GRUPLAR, KURUMLAR
VE SOSYAL VE SOSYAL**

Türkiye Çocuk Esirgeme
Kurumu Müzesi (Ankara)

ÖRGÜTLER

Türk Hava Kurumu Müzesi
(Ankara)

Kızılay Müzesi (İzmir)

Jandarma Müzesi (Ankara)

Polis Müzesi (Nevşehir)

Cumhuriyet Eğitim Müzesi
(İstanbul)

Galatasaray Müzesi (İstanbul)

Fenerbahçe Spor Kulübü
Müzesi (İstanbul)

Beşiktaş Jimnastik Kulübü
Müzesi (İstanbul)

Kandilli Rasathanesi Müzesi
(İstanbul)

Hukuk Müzesi (Ankara)

KÜRESEL BAĞLANTILAR

(Coğrafya, Antropoloji,
Ekonomi, Beşeri Bilimler)

British Müzesi (İngiltere)-
Ulusal Müze

Louvre Müzesi (Fransa)- Sanat
ve Sanat Tarihi

Kanada Bilim ve Teknoloji
Müzesi (Kanada)-Endüstri ve
Teknoloji

Alman Tarih Müzesi
(Almanya)- Tarih Müzesi

Kahire Mısır Müzesi (Mısır)-
Tarih Öncesi ve Arkeoloji

Ulusal Bilim Müzesi (Japonya)-
Doğa ve Doğa Bilimleri

Dünya müzeleri için bkz.
<http://icom.museum/vlmp/world.htm>

**Sosyal Bilgiler Bazı Öğrenme Bazı Müzeler
ları ve Disiplinler**

BİREY VE TOPLUM

Basın Müzesi (İstanbul)

(İnsan İlişkileri ve İletişim TRT Müzesi (Ankara)

	Telekom Müzesi (Ankara)
(Psikoloji, Sosyoloji, Tarih)	PTT Müzesi (İstanbul)
	Karikatür ve Mizah Müzesi (İstanbul)
KÜLTÜR VE MİRAS	Etnografya Müzesi (Ankara)
(Antropoloji, Tarih, Arkeoloji, oloji ve Halkbilimi)	İstanbul Arkeoloji Müzesi (İstanbul)
	Anadolu Medeniyetleri Müzesi (Ankara)
	Topkapı Sarayı Müzesi (İstanbul)
	Gazi Üniversitesi Halk Bilim Müzesi (Ankara)
	Türk ve İslam Eserleri Müzesi (İstanbul)
	Panorama 1453 Tarih Müzesi (İstanbul)
	Vakıf Eserleri Müzesi (Ankara)
	Tahtakuşlar Müzesi (Balıkesir)
	Sakıp Sabancı Müzesi (İstanbul)
	Cumhuriyet Tarihi Müzesi (Eskişehir)
	Mevlana Müzesi (Konya)
	Karagöz Müzesi (Bursa)
İNSANLAR, YERLER VE RELER	Zihni Derin Çay Müzesi (Rize)
(Coğrafya, Tarih, Antropoloji ve bilimi)	Meteoroloji Müzesi (Ankara)
	MTA Tabiat Tarihi Müzesi (Ankara)
	Türkiye Ormancılık Müzesi (Ankara)
	Harita Genel Komutanlığı Müzesi (Ankara)

Denizcilik ve Su Ürünleri Müzesi
İstanbul)

Zooloji Müzesi (İstanbul)

İstanbul Üniversitesi Jeoloji Müzesi
(İstanbul)

**ÜRETİM, DAĞITIM VE
TÜKETİM**

(Ekonomi, tarih ve Coğrafya)

Bursa Kent Müzesi (Bursa)

Ziraat Bankası Müzesi (Ankara)

Osmanlı Bankası Müzesi (İstanbul)

Türkiye İş Bankası Müzesi İstanbul)

Ankara Halk Ekmek Fabrikası
Ekmek Müzesi (Ankara)

**BİLİM, TEKNOLOJİ VE
TOPLUM**

(Tarih, Coğrafya, Doğa ve Fen
Bilimleri)

Ankara Üniversitesi Rasathanesi
Müzesi (Ankara)

Tofaş Otomobil Müzesi (Bursa)

ODTÜ Bilim ve Teknoloji Müzesi
(Ankara)

Telekomünikasyon Müzesi (Ankara)

Rahmi M. Koç Müzesi (İstanbul)

İslam Bilim ve Teknoloji Müzesi
(İstanbul)

İstanbul Oyuncak Müzesi (İstanbul)

Hava Kuvvetleri Müzesi (Ankara)

TCDD Açık Hava Buharlı Lokomotif
Müzesi (Ankara)

Askeri Müze (İstanbul)

İtfaiye Müzesi (İstanbul)

Tıp Tarihi Müzesi (İstanbul)

GRUPLAR, KURUMLAR VE SOSYAL VE SOSYAL ÖRGÜTLER

Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu Müzesi (Ankara)

Türk Hava Kurumu Müzesi (Ankara)

Kızılay Müzesi (İzmir)

Jandarma Müzesi (Ankara)

Polis Müzesi (Nevşehir)

Cumhuriyet Eğitim Müzesi (İstanbul)

Galatasaray Müzesi (İstanbul)

Fenerbahçe Spor Kulübü Müzesi (İstanbul)

Beşiktaş Jimnastik Kulübü Müzesi (İstanbul)

Kandilli Rasathanesi Müzesi (İstanbul)

Hukuk Müzesi (Ankara)

KÜRESEL BAĞLANTILAR (Coğrafya, Antropoloji, Ekonomi, Beşeri Bilimler)

British Müzesi (İngiltere)-Ulusal Müze

Louvre Müzesi (Fransa)- Sanat ve Sanat Tarihi

Kanada Bilim ve Teknoloji Müzesi (Kanada)-Endüstri ve Teknoloji

Alman Tarih Müzesi (Almanya)-Tarih Müzesi

Kahire Mısır Müzesi (Mısır)- Tarih

Öncesi ve Arkeoloji

Ulusal Bilim Müzesi (Japonya)-
Doğa ve Doğa Bilimleri

Asya Uygarlık Müzesi (Singapur)-
Etnoloji ve Uygarlık

Dünya müzeleri için bkz.
<http://icom.museum/vlmp/world.htm>

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, araştırmada kullanılan desen, çalışma grubu, veri toplama aracı, uygulama süreci ve verilerin analiziyle ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu tezde, yatılı olarak tasarlanmış müze ortamında gerçekleşen öğrenme sürecinin öğrencilerde ne anlam ifade ettiği, yatılı müzenin etkililiği ve sosyal bilgiler öğretiminde yatılı müzenin aktif olarak kullanımının artırılması düşünüldüğünden durum çalışması yöntemi seçilmiştir. Yatılı müzede sosyal bilgiler öğrenme süreci her bir öğrenci için kendine özgü anlamlar oluşturmakta ve öğrencilerin süreç içerisinde müze etkinlikleri, yaparak yaşayarak öğrenme ile kendi tecrübelerini edinmektedirler. Araştırmada, katılımcıların edindikleri öğrenme tecrübesinin kendi bakış açılarıyla ortaya konulması hedef alınmıştır.

Durum çalışmaları, özellikle değerlendirme süreçleri gibi birçok alanda kullanılan, araştırmacının bir durumu, sıklıkla da bir programı, olayı, eylemi, süreci ya da bir veya daha fazla bireyi derinlemesine analiz ettiği bir araştırma desendir (Creswell, 2013: 14).

Robert Stake (1997) Luo Smith durumu “sınırlandırılmış sistem” şeklinde niteleyerek, bir sistem içerisinde ne gibi karmaşık şeylerin olduğu anlamaya çalışıldığına işaret etmiştir. Ayrıca durum çalışmasını sınırlandırılmış sistemler olarak tanımlayan araştırmacılara göre; durum çalışması bütüncül betimlemeyle ilgilenir ve her bir durumu içsel ve dışsal bağlamları olan yapılar olarak ele alınmalı şeklinde ifadelerde bulunmuşlardır (Bütün, 2014: 395-396).

3.2. Çalışma Grubu

Örnekleme birimleri nitel araştırmalarda çalışmanın ve bulguların kalitesini doğrudan etkilemektedir. Dolayısıyla örnekleme, nitel araştırmalarda en önemli aşamalardan biridir (Baş&Akturan, 2013: 95). Bu nedenle bu araştırmada, araştırmanın amacına uygun olabilecek biçimde örneklem seçiminin yapılabilmesine dikkat edilmiştir.

Araştırmanın katılımcı grubunu Çorum ilinde bulunan Dumlupınar Ortaokulu 6. 7. 8. sınıflarından 8 kız, 10 erkek olmak üzere toplam 18 öğrenci oluşturmaktadır. Yatılı müze ortamında gerçekleşen öğrenme sürecinin öğrencilerde ne anlam ifade ettiğinin ortaya çıkarılması, öğrencilerde bıraktığı etki, müze hakkındaki düşüncelerindeki değişiklik, kazanımlar vb. nedenler yer almaktadır.

Araştırmada katılımcıların belirlenmesinde “Amaçlı örnekleme” yönteminden uygun örneklem seçilmiştir. Buradaki amaç göreceli olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır. Çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını ortaya koymak bu örnekleme amaçtır (Yıldırım&Şimşek, 2013: 136-137). Bu amaçlar araştırmacı tarafından dikkate alınmış, Çorum Arkeoloji (Yatılı) Müzesine gezi düzenleme konusunda belli bir programa sahip olan Dumlupınar Ortaokulu tercih edilmiştir.

Tablo 2: Çalışma Grubu Öğrencilerine Ait Bilgiler

Araştırmadaki Rumuzu	Cinsiyeti	Yaşı	Müze Gezisine Katılma Durumu
R1	Erkek	14	Evet
R2	Kız	14	Evet
R3	Erkek	14	Evet
R4	Kız	14	Evet
R5	Erkek	14	Evet
R6	Kız	14	Evet
R7	Erkek	13	Evet
R8	Kız	13	Evet
R9	Erkek	13	Evet
R10	Kız	14	Evet
R11	Kız	13	Evet
R12	Erkek	13	Evet
R13	Erkek	13	Evet
R14	Erkek	13	Hayır
R15	Erkek	13	Evet
R16	Erkek	13	Evet
R17	Kız	12	Evet
R18	Kız	12	Hayır

3.3 Araştırma Süreci

Durum çalışması desenli bu araştırmada, öğrencilerin yatılı müzede öğrenme sürecine yüklediği anlam katılımcıların ifadeleri ile ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Araştırma kapsamında belirlenen müzede etkinliklerle birlikte işlenen sosyal bilgiler dersi kapsamında bulunan Hitit dönemi, öğrencilerin geçmişe ait nesnelere karşılaşmaktan dolayı öğrencileri geçmişini merak etmeye yönlendirmiştir. Öğrenciler için merakla başlayan yatılı müze gezisi onların müzede gerçekleşen öğrenme sürecine güdülenmelerine yardımcı olmuş ve öğrenme sürecinde aktif olmalarını desteklemiştir. Müzede gerçekleştirilen uygulamalar, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal becerilerini geliştirerek tarihsel bilgilerini yapılandırma tutumu içerisine girmelerini sağlamıştır.

Uygulama sürecinde Çorum Arkeoloji Müzesi ziyaret edilmiştir. Müzede yürütülen sosyal bilgiler dersi kapsamında bulunan Hitit Tarihi sürecinde nesne odaklı etkinlikler esas alınmıştır. Müze ile eğitim boyunca rehberli çalışmalar, yazılı ve görsel materyaller ile nesnelere çerçevesinde şekillendirilmiştir. Bunun yanında kil tablet ve vitray çalışmalarından da faydalanılmıştır. Müze çalışma planının yöntemle uyumu konusunda uzman görüşüne başvurulmuştur.

Çalışma öncelikle öğretmen rehberliğinde gerçekleştirilmiş daha sonra alanında uzman müze eğitimcileri tarafından öğrencilere nesnelere ve Hitit tarihi hakkında bilgiler vermeleri ile devam etmiş ve öğrencilerin süreçte etkin rol almaları sağlanmıştır.

Çalışmada ilk aşama araştırmanın başında sorulan ve yanıtı aranan soruları, son aşama da ise başlangıçta sorulan sorulara ilişkin bulunan yanıtları ve sonuçları içermektedir.

Araştırmada müze etkinlik programı ve süreci Tablo 3 'de özetlenmektedir.

Tablo 3: Müze Etkinlik Programı ve Süreci

Tarih	Saat	Etkinlik
12.05.2015	09.00	Çorum Müze Müdürlüğüne Giriş
12.05.2015	09.30	Müze Teşhir Salonlarının Gezilmesi
12.05.2015	10.30 - 12.30	Serbest Etkinlik (1.Etkinlik)
12.05.2015	12.30 - 13.30	Öğle Yemeği
12.05.2015	13.30 - 15.30	Vitray Çalışması (2. Etkinlik)
12.05.2015	15.30 - 17.00	Çivi Yazısı Etkinliği (3. Etkinlik)
12.05.2015	17.00 -	Serbest Etkinlikler (Film İzleme, Kitap Okuma)
13.05.2015	08.30 - 09.30	Kahvaltı
13.05.2015	09.30 – 10.00	Hitit Evinde Buğday Öğütme Etkinliği (4. Etkinlik)
13.05.2015	10.00 – 11.00	Metin Çalışması (5. Etkinlik)
13.05.2015	11.00	Çorum Müze Müdürlüğünden Ayrılış

Tablo 3’de belirtildiği gibi planlanan ve uygulanan araştırma kapsamında müzede gerçekleştirilen etkinlikler aşağıda açıklanmıştır:

09.00: Sekiz kız, on erkek toplamda 18 öğrenci okullarında toplandıktan sonra öğretmenleri eşliğinde Çorum (Yatılı) Müzesine giriş yaptılar. Müzede görevli olan alanında uzmanlar kişiler tarafından karşılandıktan sonra müze hakkında gezi öncesi bilgi verildi.

09.30: Öğrencilere bilgi verildikten sonra müze gezisinin ilk basamağı olan müze teşhir salonuna öğrenciler alındı. Müze teşhir salonu birinci bölümde Helenistik, roma ve Bizans dönemlerine ait sikkeler, seramikler, cam koku kabı ve gözyaşı şişeleri ile adak kabı, lahit, süs eşyaları vb. eserler öğrencilere tanıtıldı. Teşhir salonunun ikinci bölümde ise Hitit ve Frig dönemine ait testiler, kaplar, mühürler ve pişmiş topraktan levhalar, kalkolitik ve eski tunç dönemine ait seramikler, el baltaları ile mızrak uçlarını incelediler. Öğrenciler bu bölümde en çok güneş saatinden ve Hitit kraliçesine ait mezar ve iskeletinden çok etkilendiler. Ayrıca bu bölümde eski tunç çağı ölü gömme töreni, çeşitli eserler hakkında bilgiler sanal olarak (3D Fotoğraflar) hazırlanmış ve öğrencilerin bu eserler hakkında interaktif olarak bilgilenmesi sağlanmıştır. Öğrenciler Hitit arabası olarak adlandırılan araba ile Hattuşa ören yerini 3D sanal tur ile gezme imkanına sahip oldu.

10.30 – 12.30: Öğrenciler müze teşhir salonlarını gezdikten sonra öğrenci merkezli olarak hazırlanmış olan eğitim atölyelerine alınmıştır. Öğrenciler bu salona alındıktan sonra belirlenmiş olan ilk serbest etkinlik (1.Etkinlik) olan tişört boyama yapmışlardır. Her bir öğrenci için temin edilen tişörtlere öğrencilerin seçmiş oldukları Hitit dönemine ait figürler çizilmiş ve daha sonra boyanmıştır.

12.30 – 13.30: Öğrenciler 1. Etkinlikten sonra öğle arası vaktinde öğle yemeği müze içerisinde ki eğitim atölyesinde yenmiştir.

13.30 – 15.30: Öğrenciler daha önce belirlenmiş olan program kapsamında yine Hitit dönemine ait figürleri vitray çalışması (cam boyama) olarak yapmışlardır.

15.30 – 17.00: Vitray çalışması etkinliğinden sonra öğrenciler 3.etkinlik olan çivi yazısı etkinliğini gerçekleştirmişlerdir. Daha önce okul tarafında belirlenen öğrencilere dair bilgiler müze müdürlüğüne verilmiştir. Bu bilgilerden yola çıkarak müze çalışanları her öğrenci için isimlerinin Hititçe yazıldığı kağıtları ve kilden yapılmış ve yazı yazmak için kullanılan

levhaları öğrencilere vermişlerdir. Öğrenciler kağıtlarda yazılı bulunan Hititçe yazılmış isimlerini kil tabletler üzerine özel bir kalemle yazmaya çalışmışlardır.

17.00:Öğrenciler çivi yazısı etkinliğinden sonra serbest bırakılmıştır. Serbest zaman etkinliği kapsamında öğrenciler yanlarında getirdikleri filmler arasından öğrenci düzeyine uygunluğu belirlenerek istedikleri bir film açılmış ve film izlemek için oluşturulmuş salonda öğrencilere izletilmiştir. Öğrenciler film bittikten sonra kendileri için ayrılmış olan ve her ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde oluşturulmuş odalara alınmışlardır. Öğrenciler yatmadan önce yanlarında getirmiş oldukları kitaplarını okumuşlardır. Öğrenciler kitap okuma etkinliğinden sonra uyumuşlardır.

08.30- 09.30 (13.05.2015): Öğrenciler müze çalışanları, öğretmenleri ve arkadaşları ile birlikte kahvaltı yapmışlardır.

09.30 – 10.00:Öğrenciler kahvaltılarının ardından Hitit evi olarak düzenlenmiş ve dönemi yansıtan odaya geçmişlerdir. Burada 4.etkinlik olan Hitit evinde buğday öğütme etkinliğini yapmışlardır. Öğrenciler birkaç kişilik gruplar halinde sırasıyla bu etkinliği gerçekleştirmişlerdir. Hitit döneminden kalmış taşlar üzerinde öğrenciler kendilerine verilmiş olan buğday tanelerini öğütmeye çalışmışlardır.

10.00 – 11.00: Hitit evinde buğday öğütme etkinliğinden sonra öğrenciler müze gezisinde son etkinlik olan metin çalışmasını yapmışlardır. Metin çalışması etkinliğinde öğrencilere kağıt ve kalem temini edilmiş ve bugünden Hititlere mektuplar yazılmıştır. Her bir öğrenci müze de Hititler ile ilgili öğrendikleri bilgiler ışığında Hititler hakkında ilgilerini çeken, merak uyandıran ve günümüzden o döneme bilgiler veren akıllarına o an gelen ve söylemek istedikleri her bir konuyu Hititlere mektupla duygularını ifade etmişlerdir.

11.00: Öğrenciler metin çalışması etkinliğinden sonra müzeden ayrılmışlardır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Durum çalışmasında görüşme başlıca veri toplama araçlarından biridir. Görüşme görüşülen kişilerle bir form çerçevesinde, yapılandırılmış sorularla gerçekleştirilir. Belirlemiş bir konu /sorun odaklı bu görüşme önceden planlanır. Görüşme esnasında önceden hazırlanan görüşme cetveline uyulmaya çalışılsa da gerekirse soruların sırası değiştirilebilir, yeni soru

sorulabilir. Görüşmede amaç olguyu, problemi ayrıntılarıyla belirlemek ve güven verici bir ortam içerisinde görüşmenin gerçekleştirilmesidir (Bal, 2013: 74).

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu; katılımcıların görüşme esnasında verdikleri cevapların altında yatan nedenleri derinlemesine irdeleyebilmek ve sürece bağlı olarak katılımcılara yeni sorular yöneltebilmek ve özellikle de gözlem esnasında elde edilen verilerin nedenlerini ilgili katılımcıların gözüyle değerlendirebilmek için tercih edilmiştir (Demir&Yorulmaz; 2014: 23).

Araştırma kapsamında ortaokul öğrencilerinin yatılı müze ortamında gerçekleşen öğrenme sürecinin öğrencilerde ne anlam ifade ettiğinin ortaya çıkarılması (sosyal bilgiler ile ilişkili olarak) için hazırlanan “Yarı-yapılandırılmış Öğrenci Görüşme Formu” kullanılmıştır. (Ek 4). Yarı-yapılandırılmış görüşme formu tam şeklini almadan önce, belirlenen sorular alan uzmanları ile tartışılmış ve taslak görüşme formu geliştirilmiştir. Bu taslak daha sonra bir ölçme-değerlendirme uzmanına ve bir Türkçe öğretmenine gösterilerek taslaktaki eksikler giderilmeye çalışılmış, tespit edilen eksikler giderilmiş ve form son şeklini almıştır. Görüşme formunda bulunan soruların öğrenciler tarafından kolayca anlaşılabilir olması ve yanlış anlamaların doğmaması için sorular açık ve belirgin olarak hazırlanmaya çalışılmıştır. Görüşme formunda bulunan sorular titizlikle hazırlanmış, soruların öğrencilerin düzeyine uygun olmasına önem verilmiştir. Sorular içinde öğrencilerin anlayamayacağı kavram ve ifadelere yer verilmemiş, teknik bir dil kullanmaktan kaçınılmıştır. Görüşme soruları on dört sorudan oluşmaktadır ve çalışmada katılımcılara mülakat formunda yer alan tüm sorular sorulmuştur.

Görüşme formlarının başında öğrencilere güven aşılayabilecek, tedirginliklerini ve çekingenliklerini giderebilecek sorular bulunmaktadır. Görüşmeler esnasında öğrencilere öncelikle kolay yanıtlayabilecekleri sorular sorulmuştur. Görüşmeler sohbet havasında yürütülmüş, öğrencileri teşvik edici gerekli geribildirimlerde bulunulmuştur. Araştırmacı, görüşmeler esnasında önyargılarından kurtularak tarafsız olmaya ve öğrencilerin duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışmıştır.

Görüşmeler, katılımcılarla birebir olarak, okul ortamı içerisinde, çalışmayı olumsuz etkilemeyecek sessiz bir ortamda gerçekleştirilmiş ve her bir görüşme 20-30 dk. arasında sürmüştür.

Tablo 4: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu Kapsamında Öğrencilere Sorulan Soruların Dağılımı

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları	Gezi Öncesi Görüşme	Gezi Sonrası Görüşme
Müze denince aklınıza neler geliyor?	✓	✓
Müzeler ne işe yarar, işlevi nelerdir?	✓	✓
Müzelerin ne gibi faydaları vardır	✓	✓
Daha önce müzeye gittiniz mi? En son ne zaman gittiniz?	✓	✓
Gittiğiniz müzede aklınızda neler kaldı? Neler öğrendiniz?	✓	✓
Müzede ne gibi etkinlikler yapılabilir?	✓	✓
Müze gezilerinin fayda sağladığını düşünüyor musunuz?	✓	✓
Müze eğitimi nedir?	✓	✓
Müze eğitimi ile sosyal bilgiler öğrenme sizin açınızdan anlamı nedir?	✓	✓
Yatılı müze denilince aklınıza neler geliyor?	✓	✓
Yatılı bir müzede sosyal bilgiler dersi öğrenilebilir mi?	✓	✓
Sosyal bilgiler dersi kapsamında müze gezilerine yer verilmeli mi?	✓	✓
Yapılan müze gezilerinden hoşlanıp hoşlanmadığınıza dair ne söylemek istersiniz?	✓	✓
Sosyal bilgiler dersi içerisinde bulunan Hititler ile ilgili neler biliyorsunuz, neler hatırlıyorsunuz	✓	✓

3.5. Verilerin Toplanması

Görüşmeler, katılımcıların yatılı müze uygulamasına yönelik öğrenme sürecinin nasıl gerçekleştiği ve öğrenme süreci hakkındaki ifadeleri temel alınarak açık uçlu görüşme soruları çerçevesinde yürütülmüştür. Görüşmelerin kaydedilmesi için kayıt cihazı kullanılmış, daha sonra kayıtlar dinlenerek elde edilen veriler Microsoft Word programında aynen yazıya geçirilerek transkriptler (veri) oluşturulmuştur. Araştırma verilerini oluşturan transkriptler bütüncül bir yaklaşım doğrultusunda okunarak analiz edilerek verilerin analiz süreci gerçekleştirilmiştir.

3.6. Verilerin Çözümlemesi

Görüşme verilerinin yorumlanması sürecinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde, temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Özetlenen ve yorumlanan veriler içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve fark edilmeyen kavram ve temalar içerik analizi sonucu keşfedilebilir. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir (Yıldırım&Şimşek, 2013:259). İçerik analizi belirli kavram veya metinlerde oluşan istatistiksel anlamlılıktan çok olayın anlamlar zincirini gösteren benzersiz temalarına dikkat çeker (Bal, 2013:186).

Araştırmacı, var olan verileri baştan sona birkaç defa okuyarak bütüncül bir bakış açısı kazanmaya çalışmış daha sonra verileri anlamlı bölümlere ayırarak bölümlerin kavramsal olarak ne ifade ettiğini belirlemeye çalışmıştır. Araştırmacı katılımcıların ifade ettikleri kelimeleri aynen kod listesine almış ayrıca katılımcıların ifade etmediği fakat görüşünü yansıtan kelimeler de verilerin anlamı bozmayacak şekilde kodlanması araştırmacı tarafından bağlanmış ve kod olarak kullanılmıştır. Araştırmacı kodlardan yola çıkarak kodların bir kategori altında toplandığı temalara ulaşmaya çalışmıştır, elde edilen temaların saptanması sürecinde kodlar bir araya getirilmiş ve incelenmiştir. Ayrıca kodlar arasında ortak ve farklı yönler bulunarak tematik kodlama yapılmıştır. Tematik kodlama sürecinde de kodlar arasındaki benzerlikler ile farklılıklar saptanmaya çalışılmış, bir birleriyle ilişkili olduğu düşünülen kodlar bir araya getirilmiş ve bu süreçte temaların altında yer alan verilerin anlam

bütünlüğüne özen gösterilmiştir. Araştırmacı, tematik kodlama sürecinde verilerin bütününe kapsayıp kapsamadığını belirlemek için, alan uzmanlarının görüşlerine başvurmuş ve geri bildirimler doğrultusunda tematik kodlama sürecinde yapılan eksiklikler ve yanlışlıklar düzeltilmiştir.

Araştırma verileri içerisinde, katılımcıların “yatılı müzede öğrenme” sürecine yükledikleri anlamların ortaya çıkması sağlanmıştır. Bu aşamanın sürdürülmesinde araştırmacının analiz sürecindeki perspektifi belirleyici rol oynamaktadır. Bu nedenle verilerin ‘anlamli birimler’ haline dönüştürülmesi öznel bir durumdur. Katılımcıların süreç içerisindeki deneyimleri olguların anlamlarını ortaya çıkarması açısından anlamli birimler oluşturmaktadır. Katılımcıların deneyimledikleri olgunun ‘yatılı müzede öğrenme’ nin ne anlam ifade ettiğı ve ifadeleri altındaki psikolojik anlamlara ulaşmaya çalışılmış, her katılımcı için anlam birimlerinden oluşan verilerin birimleri ortak kategori altında birleştirilmiştir. Bu süreçte iç tutarlılık ve dış tutarlılığa dikkat edilmiştir.

Araştırmacı kodlama sürecinde NViVO 10 paket programını kullanmıştır. Program ile araştırmacı verileri anlamli olarak tanımlayabilmesi ve yorumlayabilmesi noktasında yardımcı olmuştur. Bu sayede verileri nerede ve nasıl yorumlayacağı konusunda harita olmuştur. Ortaya çıkan temaların daha anlamli hale gelebilmesi için, farklı iki alan uzmanından da görüş alınarak kodlama ve temalandırmanın tekrar gözden geçirilmesi sağlanmıştır.

IV BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın nitel veri toplama aracı ile elde edilen verilerin analizinin ardından ulaşılan bulgular, çalışmanın amacı doğrultusunda yanıt aranan sorular temel alınarak sunulmuş ve yorumlanmıştır. Nitel veriler, analiz sonucunda ortaya çıkan temalar altında organize edilerek okuyucuya sunulmuştur. Çalışmada elde edilen nicel verilere ilişkin bulgular, şekiller ve tablolar halinde sunularak, betimlenmiş ve yorumlanmıştır.

4. 1. Ön Görüşme Ve Son Görüşmeye İlişkin Bulgular

4.1.1.Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Denince Aklınıza Neler Geliyor? “ Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan ön görüşmede, öğrencilere Müze denince aklınıza neler geliyor? Sorusu ve ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin ön görüşmede Müze denince aklınıza neler geliyor? sorusuna verdikleri cevapları; “Kültürel”, “Halka sergileme”, “tarihi eser”, “Yaşanılan bölge tarihi” ve “ Bina” olmak üzere beş ana kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen kategori ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 5’de yer almaktadır.

Tablo 5: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Müze Denilince Aklınıza Neler Geliyor?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Kültürel	Uygarlıklar	1	Ö7
	Uygarlıkların eserleri	6	Ö8,Ö9, Ö12, Ö17, Ö18
Halka sergileme	Eserleri geleceğe taşıma	1	Ö12
	Bilgi verme	2	Ö16, Ö18
Tarihi eserler ve tarihi değerler	Gömülmüş eşya	1	Ö12
	Tarihi kalıntı	5	Ö1,Ö5,Ö7, Ö13,Ö15
Yaşanılan bölge tarihi	—	1	Ö4
Bina	Eserlerin korunduğu	3	Ö4,Ö8, Ö10
	Eserlerin saklandığı	6	Ö3, Ö4, Ö7, Ö11, Ö13, Ö18

Öğrencilerin ön görüşmede Müze denince aklınıza neler geliyor sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 5'de yer alan bulgular incelendiğinde; “Kültürel”, kategorisi için, altı öğrencinin “uygarlıkların eserleri” olduğunu, bir öğrencinin ise “uygarlıklar” aklına geldiği görülmektedir. “Tarihi eserler ve tarihi değerler” kategorisinde bir öğrencinin “gömülmüş eşya”, beş öğrencinin “tarihi kalıntı”; “Halka sergileme” kategorisi içinde iki

öğrencinin “bilgi verme”, bir öğrencinin ise “eserleri geleceğe taşıdığı”; “Bina “kategorisinde de üç öğrencinin “eserleri koruduğu” altı öğrencinin “eserlerin saklandığı” ifadeleri ile bir öğrencinin “yaşanılan bölge tarihi” müzenin öğrencilerin akıllarında oluşturduğu kavramlar olduğu şeklinde ifade etmişlerdir. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Öncelikle tarihi eserlere verilen değer...” (Ö1)

“Müze denince aklıma tarihi eserlerin korunaklı bir yerde...” (Ö4)

“Müze denince toplumların eski uygarlıkların yaşadığı onlardan bize kalan kalıntıların eserlerin ...” (Ö7)

“İçinde bazı uygarlıkların eserleri bulunan ya da onların yaptıkları eşyaların...” (Ö9)

“Müze denince önceden insanların yaptığı gömdüğü değerli eşyaları gelecekteki insanlara göstermek için...” (Ö12)

“Müze eski tarihlerle ilgili şeyleri insanlara bilgi veren oradaki eşyalar hakkında bilgi veren...” (Ö16)

“İnsanlara sunulduğu bir yerdir burada geçmişimiz hakkında bilgi ediniriz geçmişimizden bir şeyler öğreniriz...” (Ö18)

“Bizim tarihi eserlerimizi eskiden kalan bütün tarihi eserlerin saklandığı...” (Ö18)

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan son görüşmede, öğrencilere Müze denince aklınıza neler geliyor? Sorusu ve ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin son görüşmede Müze denince aklınıza neler geliyor? sorusuna verdikleri cevapları da ön görüşmeye benzer ifadelerin bulunmasının yanında farklı ifadelere de yer vermişlerdir. “Tarih ve kültür”, “Tarihi eser”, “Geçmiş bugün ilişkisi”, “Eski uygarlıklar” ve “Zamanı iyi kullanma” olmak üzere beş ana kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6: Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Denilince Aklınıza Neler Geliyor?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Tarihi eser	Eserlerin korunduğu	3	Ö1, Ö4, Ö18
	Eserlerin saklandığı	5	Ö1, Ö3, Ö4, Ö12, ÖÖ13
	Eserlerin sergilendiği	4	Ö4, Ö6, Ö12, Ö14
Eski uygarlıklar	Kullandıkları eşyalar	2	Ö5, Ö7
	Yaşam tarzları	1	Ö7
Tarih ve kültür	Tarihe ışık tutmak	2	Ö11, Ö16
	Bilgi vermek	6	Ö2, Ö7, Ö8, Ö16, Ö17, Ö18
Zamanı iyi kullanma	Eğlence	1	Ö10
	Etkinlik	2	Ö5, Ö9
	Yaratıcılık	1	Ö17
	Yatılabilen yer	2	Ö9, Ö11

Tablo 6'da görüldüğü gibi son görüşmede; “Zamanı iyi kullanma” kategorisi için, bir öğrenci eğlence, 2 öğrenci etkinlik ve yatılabilen bir yer ayrıca bir öğrenci de yaratıcılık ifadelerini kullanmışlardır. Öğrencilerin ikisi “Geçmiş bugün ilişkisi“ kategorisini ifade ederken iki öğrenci de “tarih ve kültür “kategorisinde tarihe ışık tuttuğunu” ifade etmiştir. Aşağıdaki bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler yer almaktadır:

“Ayrıca eğlenmek için eğlenceli işlerin yapılması için uygun bir yer...” (Ö10)

“Tarihi unsurlar uygarlıkların eserleri etkinlik yapabileceğimiz yerler...” (Ö9)

“Mesela buğday öğütme etkinliği falan yaptık orada yani biz beş dakika yaptık kolay gibi gördük on beş dakika daha yapınca çok zor ama eskide ki Hititler onları böyle akşama kadar yapıyordu onları düşünmek çok zor günümüzle bakınca...” (Ö5)

“Müze tarihimizi ve kültürümüzü bize yansıtan tarihe ışık tutan bir yer bence çok değerli bir yer zaten ve yatılı da kalınabiliyor...”(Ö11)

“Müzede eski tarihi şeylerin olduğu bilgi verici ve bizleri tarih de aydınlatıcı şeyler...”(Ö16)

“Geçmişteki insanların neler yaptığı bizim bunların nasıl geliştirebileceğimiz ve nasıl yeni şeyler üretebileceğimiz anlatan bir yer mekan.”(Ö17)

4.1.2. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Müzeler Ne İşe Yarar, İşlevleri nelerdir? “ Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan ön görüşmede, öğrencilere Müzeler ne işe yarar, işlevleri nelerdir? sorusu ve soruya yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin ön görüşmede Müzeler ne işe yarar, işlevleri nelerdir? sorusuna verdikleri cevapları; “Zamanı değerli kullanma”, “Aktarım”, “Gözlem yapma”, “Bilgilendirme”, “Para kazanma” ve “Tarihi eser” olmak üzere altı ana kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin

verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Müzeler ne İşe Yarar, İşlevleri Nelerdir?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt Kategori	f	Katılımcılar
Bilgilendirme	Eski yaşam tarzı	7	Ö2, Ö3, Ö7, Ö9, Ö10, Ö16, Ö18
	Bölge tarihi	2	Ö4, Ö9
Aktarım	Yeni nesile aktarım	4	Ö7, Ö8, Ö12, Ö14,
	Tarihi	3	Ö8, Ö11, Ö17
	Kültürel	1	Ö5
Tarihi Eser	Eserlerin tanıtılması	3	Ö6, Ö15, Ö18
	Korunması	3	Ö1, Ö7, Ö8
	Saklanması	2	Ö1, Ö8
Zamanı Değerli Kullanma	—	1	Ö17
Para Kazanma	—	1	Ö3
Gözlem Yapma	—	1	Ö13

Öğrencilerin ön görüşmede Müzeler ne işe yarar, işlevleri nelerdir? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 7’de yer alan bulgular incelendiğinde; bir öğrencinin “Zamanı değerli kullanma”, bir öğrencinin “Para kazanma”, bir öğrencinin ise “Gözlem yapma” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“İşlevi bence para kazanmak olabilir belki...” (Ö3)

“Müzeler de tarihi eserleri görürüz ayrıca gözlem yapma yeridir...” (Ö13)

“Müzeler bize tarihi olayları gösterir zamanımızı değerli kullanmamıza yardımcı olur...”(Ö17)

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan son görüşmelerde, öğrencilere Müzeler ne işe yarar, işlevleri nelerdir? Sorusu ve ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin son görüşmede Müzeler ne işe yarar, işlevleri nelerdir? sorusuna verdikleri cevaplar da ön görüşmede bulunan ifadelerin yanı sıra “Derslere yardımcı”, “Gezme” ve “Günümüz ile eskiyi kıyaslama” şeklinde ön görüşmeden farklı olan ifadeler de bulunmuşlardır. “Tarih hakkında bilgi”, “Zamanı güzel geçirme” ve “Tarihi eser” ise ön görüşme ile benzer kategorilerdir. Toplamda da son görüşme altı kategori etrafından toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8: Son Görüşmede Öğrencilerin Müzeler Ne İşe Yarar, İşlevleri Nelerdir? Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Tarih hakkında bilgi	Yaşam tarzları	3	Ö7, Ö10, Ö18
	Bölge tarihi	3	Ö9, Ö18
	Eski uygarlıklar	11	Ö1, Ö2, Ö6, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18

Günümüz ile eskiyi kıyaslama		2	Ö3, Ö7
Zamanı iyi geçirme		1	Ö17
Derslere yardımcı olma	Nesnelerle anlatım	1	Ö11
Gezme		1	Ö13
Tarihi eser	Sergileme	3	Ö4, Ö5, Ö15
	Koruma	2	Ö1, Ö4
	Geleceğe ışık	1	Ö2

Öğrencilerin son görüşmede Müzeler ne işe yarar, işlevleri nelerdir? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 8'de yer alan bulgular incelendiğinde; bir öğrencinin “Derslere yardımcı olma”, bir öğrencinin “Gezme”, bir öğrencinin ise “Eski ile günümüzü kıyaslama” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Müzeler sayesinde biz eski ile günümüzü kıyaslamayı sağlarız...” (Ö3)

“Müzeler bize biden önce yaşamış toplumların, bizden önceki uygarlıkların ne şekilde yaşadıklarını, giyimlerini kuşamlarını nasıl çalıştıklarını anlatır onlardan bizim günümüzdeki farkları karşılaştırabiliriz müzeler sayesinde...”(Ö7)

“Müzeler bize tarihimizi ve kültürümüzü ayrıca derslerde nesnelere olarak bize gösteren bir yer ...” (ö11)

“Müzeler gezi amaçlı tarihi yerleri görmemizi sağlar...” (Ö13)

4.1.3. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Müzelerin Ne Gibi Faydaları Vardır?” Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan ön görüşmede, öğrencilere Müzelerin ne gibi faydaları vardır? sorusu ve soruya yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin ön görüşmede Müzelerin ne gibi faydaları vardır? sorusuna verdikleri cevapları; “Geleceğe ışık tutma”, “Yaratıcılık”, “Zamanı değerli kullanma”, “Kötü alışkanlıklardan uzaklaştırma”, “Derslere yardımcı olma”, “Toplumsal değer”, “Eğlence” ve “Tarih öğretimi” olmak üzere sekiz kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve kategorilerin frekans değerleri Tablo 9 ‘da yer almaktadır.

Tablo 9: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Müzelerin Ne Gibi Faydaları Vardır?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	f	Katılımcılar
Derslere yardımcı olma	1	Ö16
Toplumsal değer	1	Ö7
Yaratıcılık	1	Ö12
Geleceğe ışık tutma	1	Ö18
Kötü alışkanlıklardan uzaklaştırma	1	Ö5
Zamanı değerli kullanma	1	Ö5
Tarih öğretimi	11	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö8, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17
Eğlence	1	Ö5

Öğrencilerin ön görüşmede Müzelerin ne gibi faydaları vardır? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 9’da yer alan bulgular incelendiğinde; bir öğrencinin “Zamanı değerli kullanma”, bir öğrencinin “Kötü alışkanlıklardan uzaklaştırma” bir

öğrencinin “Eğlence”, bir öğrencinin “Zamanı değerli kullanma”, on bir öğrencinin “Tarih öğretimi”, bir öğrencinin “Geleceğe ışık tutma”, bir öğrencinin “Yaratıcılık”, bir öğrencinin “Toplumsal değer” ve bir öğrencinin de “Derslere yardımcı olma” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Müzelerin geçmişimizi anlamak bizden önceki yaşamış olanları öğrenmemiz bilgi kazancımız olması...”(Ö2)

“Büyükten küçüğe kadar birçok kişinin tarihini daha iyi öğrenmelerini sağlıyor...”(Ö4)

“Gezip eğlenmeye kötü alışkanlıklardan kurtarmaya alkol sigara gibi, zamanımızı boşa geçirmeyiz müze sayesinde...”(Ö5)

“gelecek nesillere eski atalarımızın bizden önce yaşamış uygarlıkların nasıl ne şekilde yaşadıkları nasıl eserler bıraktıklarını yeni nesillere aktarmak...”(Ö7)

“Tarihimizi öğreniyoruz mesela Çorumda kendine ait Çorumda olan eşyaları falan milattan önce kalan eşyalar tarihimizi anlıyoruz...”(Ö8)

“Mesela bir çocuğa fikir verebilir mesela eskiden bu adam bunu yapmış bende ondan yararlanarak şunu yapayım diyebilir...”(Ö12)

“Müzeler mesela şimdi biz şuan yaşıyoruz geçmiş zamanda yaşadıklarımız geleceğimize ayna gibi ışık tutacaktır bu yüzden müzeler çok önemli yerlerdir...”(Ö18)

“Benim açımdan dersler proje ödevlerine falan yardımcı oluyor...”(Ö16)

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan son görüşmelerde, öğrencilere Müzelerin ne gibi faydaları vardır? sorusu ve soruya yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin son görüşmede Müzelerin ne gibi faydaları vardır? sorusuna verdikleri cevaplar da ön görüşmede bulunan ifadelerle benzer kategorilerde olsa da ön görüşmeden farklı olarak “Tarihi bilgi” kategorisinde; ”Çorum tarihi” “Hitit tarihi”, “Eski uygarlıklar” şeklinde alt kategorileri oluşturan ifadelerde bulunmuşlardır. Ayrıca “Aktarım” kategorisinin de “Kültür”, “Geleceğe ışık”, “Nesilden nesile aktarım” şeklinde alt kategorilere ayrılmıştır. “Araştırma yapmak”, “Günümüz ile eskiyi kıyaslama” kategorilerinde ön görüşmeden farklı olan kategorilerdir. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 10'da yer almaktadır

Tablo 10: Son Görüşmede Öğrencilerin “Müzelerin Ne Gibi Faydaları Vardır?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Tarihi bilgi	Çorum tarihi	4	Ö4, Ö6, Ö9, Ö16
	Hitit tarihi	4	Ö3, Ö7, Ö17, Ö18
	Eski uygarlıklar	2	Ö6, Ö14
Derslere yardımcı olma	Kalıcı bilgi	1	Ö2
	Görsel anlatım	3	Ö4, Ö8, Ö11
Yaratıcılık	—	1	Ö3
Günümüz ile eskiyi karşılaştırma	—	1	Ö7
Eğlence	—	2	Ö2, Ö5
Araştırma yapma	—	1	Ö2
Aktarım	Kültür	2	Ö4, Ö11
	Geleceğe ışık	1	Ö13
	Nesilden nesile	1	Ö1

Öğrencilerin son görüşmede Müzelerin ne gibi faydaları vardır? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 10'da yer alan bulgular incelendiğinde; dört öğrencinin “Çorum Tarihi” , dört öğrencinin “Hitit tarihi” ve iki öğrencinin de “Eski uygarlıklar”

ifadelerinde bulundukları. Bir öğrencinin “Kalıcı bilgi” üç öğrencinin de “Görsel anlatım”, bir öğrencinin “Araştırma yapma.” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Müzelerin bilmediğimiz konuları kitaptan ya da internetten zor bulabildiğimiz konuları müzelere gidip araştırma yaparak daha kolay buluruz hem oranın geçmiş tarihi daha kolaydır bize daha çok faydası vardır...” (Ö2)

“Müzeler eski kültürümüzü bugüne taşıyan kurumlar o yüzden müzelerin faydaları tarihimizi daha da yerinde görmemizi sağlıyor...” (Ö4)

“Bizim yaşadığımız aynı nefes aldığımız yerde yaşayan eski insanların önceden ne çeşit şeylerle yaşadığı nasıl yaşadığı bize öğreten...” (Ö6)

“Müzelerin faydaları çok fazla çünkü müzeler sayesinde geçmişimizi öğrenebiliriz, bizden önce yaşamış toplumların yaş ortalamalarını mesela Hititlerin yaş ortalaması 35miş onu öğrendik müzeler sayesinde Hititlerin çok zeki insanlar olduklarını vazolarından, çok fazla şey yaptıklarını tören yaptıklarını öğrendik ...” (Ö7)

“Tarihimizi bilmeyen birilerinin, anlatarak değil de görsel olarak anlıyorsa müzeye gidebilir müzede tarihimizi görsel olarak anlayabilir...” (Ö8)

“Kültürümüzü bize yansıttığı için önemli bir yer sonuçta eskiden ne yaptıklarını falan biz orada öğreniyoruz mesela anlatsalar anlamasak bile orada görsel olarak gördüğümüzde daha iyi anlıyoruz ...” (Ö11)

“En basitinden sosyal bilgiler dersinde Hititleri, Sümerleri işliyoruz tarihi uygarlıkları işliyoruz bu konulara geçmeden önce bir müzeye gidip gezmek bu konulara geçtiğimizde derste daha başarılı olmamızı sağlar...” (Ö17)

4.1.4. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Gittiğiniz Müzede Aklınızda Neler Kaldı?”, “Neler Öğrendiniz?” Sorularına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan ön görüşmede, öğrencilere Gittiğiniz müzede aklınızda neler kaldı? Neler öğrendiniz? soruları ve sorulara yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin ön görüşmede Gittiğiniz müzede aklınızda neler kaldı?, neler

öğrendiniz? sorularına verdikleri cevapları; “Müzelerin önemi”, “Hitit dönemi eserleri”, “Hitit tarihi” olmak üzere üç kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 11 ‘de yer almaktadır.

Tablo 11: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Gittiğiniz Müzede Aklınızda Kalanlar Nelerdir, Neler Öğrendiniz?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar	
Müzelerin önemi	Eserlerin korunması	2	Ö1, Ö8	
	Eserlerin saklanması	1	Ö1	
Hitit dönemi eserleri	Çivi yazıları	1	Ö2	
	Paralar	6	Ö1, Ö2, Ö5, Ö11, Ö10 Ö13	
	Tarım malzemeleri	2	Ö4, Ö5	
	Dokuma halıları	1	Ö4	
	Kilitler	2	Ö7, Ö12	
	Takılar	2	Ö2, Ö8	
	Kilden vazo ve küpler	11	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö7, Ö8, Ö10, Ö12, Ö16, Ö17	
	Güneş saati	2	Ö4, Ö8	
	Hitit tarihi	Kraliçe mezarı ve iskeleti	10	Ö1, Ö2, Ö3, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö15, Ö16
		Hitit yaşamı	4	Ö4, Ö7, Ö10, Ö17

Öğrencilerin ön görüşmede Gittiğiniz müzede aklınızda neler kaldı, neler öğrendiniz? sorularına yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 11’de yer alan bulgular incelendiğinde toplamda üç öğrencinin “Müzelerin önemi” ‘ni ve toplamda da 14 öğrencinin “Hitit tarihi” ‘ni öğrendiklerini ifade etmişlerdir. “Hitit dönemi eserleri” kategorisinde ise öğrencilerin

gittikleri müzede akıllarında kalan nesnelere olduğu şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“önemli eserler olarak iskelet vardı sonra paralar ilgimi çekmişti paralar vardı kraliçe iskeletini bozulmadan çıkarmayı başarmışlar tacı falan duruyordu bunlar aklımda kaldı.”(Ö1)

“Aklımda bir tane kraliçenin iskeleti kalmıştı tacı falan vardı demirden yapılan malzemeler, takı, vazolar, heykeller vardı yazılar vardı eski paralar vardı ...”(Ö2)

“Bölgemizde Hititler yaşadığı için Hitit uygarlığı ile ilgili bilgiler anlattılar onların kullandıkları malzemeler giyimleri ile ilgili bilgiler öğrendik mesela halı dokuyorlarmış bayanlar daha çok tarımla uğraşmışlar orada da tarımla ilgili malzemeler vardır birkaç parçası bütün olmasa da...” (Ö4)

“Kraliçenin mezarı onun yanında iskeletleri Hititlere ait eserler...” (Ö9)

“Giriş de böyle havuz gibi bir şey vardı içinde paralar vardı ama eskiydi içinde bir sürü eski şeyler vardı ve bir sürü insanların taşlardan yaptıkları eşyalar vardı...” (Ö11)

“Bazı şeylerin üzerinden zaman geçse de hala yeni gibi kaldığını öğrendim mesela bir vazo yeni gibi duruyordu ama çok eski olduğunu öğrendim oradaki eserleri çıkarırken onlara çok özenli davrandıklarını öğrendim, eserleri koruduklarını öğrendim mesela...” (Ö1)

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan son görüşmede, öğrencilere Gittiğiniz müzede aklınızda neler kaldı? Neler öğrendiniz? soruları ve sorulara yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin son görüşmede Gittiğiniz müzede aklınızda neler kaldı?, neler öğrendiniz? sorularına verdikleri cevaplar da ön görüşmede bulunan ifadelerin yanında “Teknoloji” ve “Etkinlikler” ifadelerinde buldukları görülmüştür. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 12'de yer almaktadır.

Tablo 12: Son Görüşmede Öğrencilerin “Gittiğiniz Müzede Aklınızda Kalanlar Nelerdir? Neler Öğrendiniz?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
	Paralar	3	Ö13, Ö17, Ö18
	Çivi yazısı	4	Ö2, Ö12, Ö15, Ö17

Hitit eserleri	Küpler	9	Ö3, Ö4, Ö7, Ö8, Ö12, Ö13, Ö16, Ö17
	Güneş saati	4	Ö14, Ö15, Ö17, Ö18
	Kraliçe mezarı	8	Ö2, Ö7, Ö8, Ö12, Ö13, Ö14, Ö17
	Dokuma halılar	1	Ö4
Teknoloji	3 boyutlu hazırlanmış Hitit şehri ve atı	5	Ö1, Ö2, Ö9, Ö12, Ö14
	Dokunmatik ekran	1	Ö2
Hititler	Hitit şehir yapısı	2	Ö1, Ö4
	Hitit evi	4	Ö7, Ö8, Ö9, Ö10
	Hititlerin yaş ortalamaları ve fiziki özellikleri	9	Ö2, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö13, Ö17, Ö18
	Çok tanrılı din	1	Ö7
	Hititlerin yaşam tarzı	5	Ö2, Ö4, Ö7, Ö9, Ö10
Etkinlikler	Çivi yazısı	3	Ö1, Ö5, Ö17
	Vitray	1	Ö6
	Boyama	2	Ö6, Ö15
	Buğday öğütme	3	Ö5, Ö9, Ö10, Ö11

Öğrencilerin son görüşmede Gittiğiniz müzede aklınızda neler kaldı, neler öğrendiniz? sorularına yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 12'de yer alan bulgular incelendiğinde; beş öğrencinin “3 boyutlu hazırlanmış Hiti şehri ve atı.”, bir öğrencinin “Dokunmatik ekran” ve “Etkinlikler” kategorisinin alt kategorisini oluşturan ifadelerindeyse; üç öğrencinin “Çivi yazısı”, iki öğrencinin ”Boyama”, üç öğrencinin “Buğday öğütme” şeklindedir. Ayrıca “Hititler” kategorisini oluşturan alt kategorilerde iki öğrencinin “Hitit şehir yapısı” , dört öğrencinin “Hitit evi” ve dokuz öğrencinin de “Hititlerin yaş ortalamaları ve fiziki özellikleri”

şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Gittiğim müzede aklımda kalanın en güzeli canlandırma vardı at vardı güzel bir canlandırma yapmışlar Hititlerin köy gibiymiş yani şehirlerini öğrenmek amacı ile yapmışlar o aklımda kalmıştı...”(Ö1)

“Teknolojik bir ürün vardı ona bastığımız zaman vazoları falan tanıtıyordu daha ayrıntılı şekilde de gösteriyordu dokunmatik ekranda hatta orada bir yer vardı atlar falan geçmişi üç boyutlu olarak bize öğreten...”(Ö2)

“Hititlerin aslında günümüzden hem çok farklı hem de çok aynı şekilde yaşadıklarını yani geçmişe göre fazla uygar bir toplummuş her yönden, adalet yönünden onun haricinde yaşam stili yönünden hem bize çok eşit hem de çağlar öncesinden olduğu için çok farklı bir toplummuş yani onlarla aynı toprakta yaşamak hem çok benzer hem çok farklı duygulara neden oluyor ...” (Ö4)

“Yaşam tarzlarını nasıl yaşadıklarını nelerle uğraştıklarını öğrendik bu kadar yani, insanlar kısa boylu ama çok güçlülermiş, çok büyük taşları kaldırmışlar çalışkan insanlarmış tarımla uğraşmışlar çok zeki insanlarmış topraktan vazolar yapmışlar...” (Ö7)

“Hititlerin yaptıkları şeyleri o günün ağır şartlarına rağmen en iyi şekilde yaşamaya çalıştıklarını öğrendim yaşayış durumları o zaman ki yaşayış tarzları zormuş yani taştan yapılmış büyük bir testi ve içinde su dolu ağır eklem rahatsızlıkları yaşamışlar ömürleri çok kısalmış yaşayış tarzlarından dolayı...” (Ö17)

“Hititler çok çalışkan insanlarmış onu öğrendim pes etmiyorlarmış ömürleri çok kısalmış 30 yaşına kadar yaşıyorlarmış ortalama buna rağmen çok çalışkan insanlarmış minyon tipli insanlarmış...”(Ö18)

4.1.5. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Müzedede Ne Gibi Etkinlikler Yapılabilir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan ön görüşmede, öğrencilere Müzede ne gibi etkinlikler yapılabilir? Sorusuna yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin ön görüşmede öğrencilere Müzede ne gibi etkinlikler yapılabilir? sorusuna verdikleri cevapları; “Oyun”, “Gezmek”, “Çalışmalar” ve “Akran rehberliği” olmak üzere dört kategoride

toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 13 'de yer almaktadır.

Tablo 13: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Müzedeki Ne Gibi Etkinlikler Yapılabilir? Sorusuna” Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Çalışmalar	Heykel	1	Ö9
	Kazı	3	Ö2, Ö8, Ö11
	Resim	2	Ö10, Ö9
	Maket	1	Ö4
	Kil	4	Ö2, Ö3, Ö8, Ö17
Oyun	Teknolojik malzemeler	1	Ö16
	Eser bulma	1	Ö10
	Bilgisayar oyunları	1	Ö7
	Hediye	2	Ö7, Ö12
Akran rehberliği		1	Ö7
Gezmek		2	Ö5, Ö13

Öğrencilerin ön görüşmede Müzede ne gibi etkinlikler yapılabilir? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 13'de yer alan bulgular incelendiğinde toplamda iki öğrencinin “Gezmek.”, bir öğrencinin “Akran rehberliği”, dört öğrencinin “Oyun” kategorisinde farklı şekilde ifade ettikleri oyunları ve dört öğrencinin de “Çalışmalar” kategorisinde bulunan “Kazı” ve “Heykel” çalışmalarını etkinlik olarak müzede yapılabileceği şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Müzedeki kazı çalışması yapılabilir o tür çalışmalar eskiden yaşamış olanların yaptığı tarz kilden testiler falan yapılabilir...”(Ö2)

“Eski atalarımız sürekli toprakla, kil ile uğraştığı için topraktan bir şeyler yapılabilir...”(Ö3)

“Küçük çaplı müzelerde uygarlıkların maketleri oluyor onları mesela bazı yaş guruplarında bu maketleri kendimiz de yapabiliriz mesela herkesin yaş grubuna göre bir kısmı o bulunduğumuz uygarlığa göre bir kısımımıza görevler verilebilir...” (Ö4)

“Gezmek sadece gezmek yani” (Ö5)

“Mesela bizim yaşımızdakiler orayı tanıtabilirler bir saat internet yaparlarsa çok iyi olur herkes gider çıkışında çikolata dağıtabilirler çocukların ilgisini çekebilir...”(Ö7)

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan son görüşmede, öğrencilere Müzede ne gibi etkinlikler yapılabilir? Sorusuna yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin son görüşmede Müzede ne gibi etkinlikler yapılabilir? sorusuna verdikleri cevapların büyük çoğunluğu gittikleri en son yatılı müzede yapmış oldukları etkinliklerin yapılabileceği şeklindedir. “Drama”, “Seramik küpler yapma”, “Vitray”, “Kil tablete yazı”, “Kumaş boyama”, “Çivi yazısı”, “Teknoloji”, “Kazı çalışmaları”, “Yatılı kalınabilir”, “Buğday öğütme” olmak üzere on kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 14'de yer almaktadır.

Tablo 14: Son Görüşmede Öğrencilerin “Müzede Ne Gibi Etkinlikler Yapılabilir?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Drama	—	1	Ö7
Seramik küpler	—	5	Ö3, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14
Vitray	—	9	Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16
Kil tablet üzerine yazı	—	4	Ö2, Ö4, Ö9, Ö16

Kumaş boyama	—	7	Ö7, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15
Teknoloji	Bilgisayar sınıfları	1	Ö7
	Dokunmatik ekranlar	3	Ö13, Ö17, Ö18
	Film izleme	1	Ö1
Kazı çalışmaları	—	3	Ö8, Ö11, Ö17
Yatılı kalınabilir	—	6	Ö2, Ö5, Ö6, Ö8, Ö10, Ö15, Ö16
Buğday öğütme	—	7	Ö2, Ö3, Ö4, Ö9, Ö11, Ö14, Ö16
Çivi yazısı	—	7	Ö2, Ö3, Ö4, Ö7, Ö9, Ö13, Ö14

Öğrencilerin son görüşmede Müzede ne gibi etkinlikler yapılabilir? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 14'de yer alan bulgular incelendiğinde; bir öğrencinin “Drama”, beş öğrencinin “Seramik küpler”, dört öğrencinin “kil tablet üzerine yazı” yedi öğrencinin “Kumaş boyama”, üç öğrencinin “Kazı çalışmaları”, yedi öğrencinin “Buğday öğütme”, yedi öğrencinin “Çivi yazısı” ve “Teknoloji” kategorisinin alt kategorisini oluşturan ifadelerindeyse; bir öğrencinin “Bilgisayar sınıfları”, bir öğrencinin “Film izleme” ve üç öğrencinin “Dokunmatik ekranlar” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Yapılabilecek her şeyi yaptık gibi geliyor hatta film bile izledik hiç aklıma gelmezdi film izleyeceğimiz çünkü müzede film izlemek hem zor gibi geliyordu...” (Ö1)

“Biz yatılı kalmıştık yatılı kaldığımız zaman güzel etkinlikler yaptık mesela buğday öğütme birkaç tane yerden su altından çıkarılan taşlar ile birbirine vurarak yapmıştık hatta yaptığımız yerin etrafı da güzeldi eski çağlara göre pencereler falan o güzeldi buğday öğütme yapılabilir, çivi yazısı da güzel olmuştu bize killer vermişlerdi killer sayesinde isimlerimizi yazdık ...” (Ö2)

“Buğdaydan un yaptık orada Hititlerin yaptığı gibi taşlar oradan bulunmuş onlarla yaptık onun haricinde çivi yazısı ile ismimizi yazdık killeri kendimiz şekillendirdik cam vitraylara Hititlerin kendi şekillerini tahtalara oydukları şekilleri yaptık ve cam boyası ile boyadık bunlar Hititleri ve onların yaşam tarzlarını daha iyi kavramamıza neden oldu mesela onların eskiden yaşadıkların evlerin bir tanesi şuanda Çorum müzesinde var neredeyse aynısını yapmışlar orada kadınların sabahtan akşama kadar o taşlarla buğdayı un haline getirmesi falan aslında onlar için çok yorucu bir yaşam Hititlerin çok çalışkan olduklarını da görmüş olduk orada başka neler yapılabilir aslında Çorum müzesinde yapılabileceklerin hepsini yapmışlar...” (Ö4)

“Müzedede bizim yaptığımız gibi tişört boyanabilir vitray yapılabilir Hititçe adımız yazılabilir bence çok eğlenceli etkinlikler sonra çocuklar internete biraz daha bağımlı oldukları için bilgisayar sınıfı olabilir müzedede, bilgisayar sınıfında etkinlik olabilirdi...” (Ö7)

“Kazı yapılabilir onların mesela bulduğumuz eşyaların parçalarını biz birleştirebiliriz...” (Ö10)

“Hititlerin mezarları incelenebilir seramik birleştirme yapılabilir...” (Ö14)

4.1.6. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Gezilerinin Size Fayda Sağladığını Düşünüyor Musunuz? Sağladıysa Ne Gibi Faydalar? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan ön görüşmede, öğrencilere Müze gezilerinin size fayda sağladığını düşünüyor musunuz? Sağladıysa ne gibi faydalar? Sorularına yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin ön görüşmede öğrencilere Müze gezilerinin size fayda sağladığını düşünüyor musunuz? Sağladıysa ne gibi faydalar? Sorularına verdikleri cevapları; “Katkı sağlıyor ” ve “Katkı sağlamıyor” olmak üzere iki kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 15’de yer almaktadır.

Tablo 15: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Müze Gezilerinin Size Fayda Sağladığını Düşünüyor musunuz? Sağladıysa Ne Gibi Faydalar Sağlıyor?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Katkı sağlamıyor	Sıradan gezi	1	Ö3
	Geçmiş önemli değil	1	Ö3
	Aynı müzeye gitmek sıkıcı	1	Ö1
Katkı sağlıyor	Tarihi canlandırabilme	3	Ö2, Ö4, Ö15
	Sosyal bilgiler dersine katkı	3	Ö14, Ö16, Ö17
	Geçmiş ile bugünü karşılaştırma	2	Ö5, Ö6
	Tarih Öğretimi	9	Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö18

Öğrencilerin ön görüşmede “Müze gezilerinin size fayda sağladığını düşünüyor musunuz? Sağladıysa ne gibi faydalar sağlıyor?” sorularına yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 15'de yer alan bulgular incelendiğinde bir öğrencinin “Katkı sağlamıyor”, bir öğrencinin “Aynı müzeye gitmek sıkıcı”, üç öğrencinin “Tarihi canlandırabilme”, üç öğrencinin “Sosyal bilgiler dersine katkı”, iki öğrencinin “Geçmiş ile bugünü karşılaştırma” ve dokuz öğrencinin de “Tarih öğretimi” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Sürekli aynı müzeye gitmek sıkıcı bizim burada o müze olduğu için sürekli aynı müzeye gidiyoruz farklı müzelere gitsek daha çok faydası olurdu...” (Ö1)

“Yani sıradan bir gezi gibi geliyor bana çünkü sürekli dünya ileriye gidiyor geçmişimizin bir önemi yok diye düşünüyorum...” (Ö3)

“Tarihimizi kendi gözümüzle görüyoruz tekrar tam olarak yerinde olmasa da müze sonuçta onların toplandıkları bir ortam o yüzden tam olarak olmasa da tarihimiz gözlerimizde canlanıyor...” (Ö4)

“Hititler ile ilgili bir şey soruyor müzeye gittiğim zaman onu bilmiş oluyorum yani nasıl nerde yaşadıklarını başkentlerini bildiğim için iyi oluyor...” (Ö10)

“Bence sağlıyor çünkü sosyal bilgiler dersinde gördüğümüz konuları falan daha iyi oluyor...” (Ö16)

“Müze bizim için önemli yerler olduğu için onları öğrenmek gerçekten olumlu bir şey çünkü geçmişimiz bizim için değerlidir...” (Ö18)

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan son görüşmede, öğrencilere Müze gezilerinin size fayda sağladığını düşünüyor musunuz? Sağladıysa ne gibi faydalar sağlıyor? Sorularına yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin son görüşmede Müze gezilerinin size fayda sağladığını düşünüyor musunuz? Sağladıysa ne gibi faydalar? sorularına verdikleri cevapları; “Nesnelerle öğrenim”, “Sosyal bilgiler dersine fayda”, “Samimi ortam”, “Tarih ve kültür öğrenimi”, “Müzeciliğin değeri”, “Yaratıcılık” öğütme” olmak üzere altı kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16: Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Gezilerinin Size Fayda Sağladığını Düşünüyor musunuz? Sağladıysa Ne Gibi Faydalar Sağlıyor?” Sorularına Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Nesnelerle öğrenim	Nesneleri görerek	3	Ö2,Ö4, Ö18
	Nesnelere	1	Ö4

dokunarak			
Sosyal bilgiler dersine fayda	—	2	Ö8, Ö16
Samimi ortam	—	1	Ö12
Tarih ve kültür öğrenimi	Hititlerin tarihi	5	Ö3, Ö4, Ö8, Ö9, Ö14
	Hititlerin eserleri	2	Ö11, Ö18
Müzeciliğin değeri	—	1	Ö1
Yaratıcılık	—	1	Ö17

Öğrencilerin son görüşmede Müze gezilerinin size fayda sağladığını düşünüyor musunuz? Sağladıysa ne gibi faydalar sağlıyor? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 16'da yer alan bulgular incelendiğinde; üç öğrencinin “Nesneleri görerek”, bir öğrencinin “Nesnelere dokunarak”, iki öğrencinin “Sosyal bilgiler dersine fayda” , bir öğrencinin “Samimi ortam”, beş öğrencinin “Hititlerin tarihi”, iki öğrencinin “Hititlerin eserleri”, bir öğrencinin “Müzeciliğin değeri” ve bir öğrencinin de “Yaratıcılık” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Bence müze hak ettiği değerin çok altında ilgi görüyor bu yüzden yeni kuşaklara da müzecilik değerini aşlamak gerekiyor yani bize de bunu öğrettiler ben bunun değerinin farkında değildim pek önemli bulmuyordum ama sonradan anladım müzeciliğin ne olduğunu tarihini ve ne kadar önemli olduğunu...” (Ö1)

“Hititlerin daha doğrusu orada yaşanan müzede sergilenen bütün toplumların uygarlıklarıyla ilgili daha fazla şeyler öğrendim daha iyi kavradım yerinde gördüm sonuçta hem de bazı şeyleri de nesne olarak dokunarak görmüş oldum bana yarar sağladığını düşünüyorum ben...” (Ö4)

“Tarihi Hititleri daha çok yakından tanıdım sosyal bilgiler dersinde öğrenmiştik ama daha yararlı oldu Hititlerin yaşam tarzlarını öğrenmiş oldum...” (Ö8)

“Daha iyi bilgiler aktarabiliyorum Hitit yazısı ile ismimiz nasıl yazılır onu öğrendik arkadaşlarla daha iyi samimiyet kurdum ...” (Ö12)

4.1.7. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Eğitimi Nedir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan ön görüşmede, öğrencilere Müze eğitimi nedir? Sorusuna yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin ön görüşmede Müze eğitimi nedir? sorusuna verdikleri cevapları; “Bilmiyorum”, “Müze çalışanlarına verilen ders”, “Tarih öğreten kişi”, “Arkeolog” ve “Müzedeki çalışan ve müze hakkında bilgi veren kişi” olmak üzere beş kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 17 ‘de yer almaktadır.

Tablo 17: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Müze Eğitimi Nedir?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	f	Katılımcılar
Müze çalışanlarına verilen ders	3	Ö1, Ö4, Ö11
Arkeolog	1	Ö4
Tarih öğreten kişi	6	Ö2, Ö3, Ö8, Ö13, Ö14, Ö15
Müzedeki çalışan ve müze hakkında bilgi veren kişi	9	Ö2, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö16, Ö18
Bilmiyorum	1	Ö6

Öğrencilerin ön görüşmede Müze eğitimi nedir? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 17'de yer alan bulgular incelendiğinde bir öğrencinin “Bilmiyorum”, dokuz öğrencinin “ Müzede çalışan ve müze hakkında bilgi veren kişi”, bir öğrencinin “Arkeolog”, altı öğrencinin “Tarih öğreten kişi” ve üç öğrencinin de “Müze çalışanlarına verilen ders” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Herhalde bu müzecilik işleri ile uğraşan insanlar ya da mesleği bunlar olan insanlar doğuştan bilmiyor sonuçta bunlara bir eğitim verilmeli diye düşünüyorum...” (Ö1)

“Müzede bulunan şeyleri arkeologlar buluyor müze eğitimi denince aklıma gelen tek şey arkeolog oluyor (Ö4) müzedeki kalıntıları bize aktaran kişiler aldığımız bilgiler...” (Ö5)

“Müze eğitimi aklıma bir şey gelmiyor, bilmiyorum” (Ö6)

“Müze hakkında bilgi verme olabilir müzede ki eşyaları tanıtma kimlerden kalma olduğu olabilir ...” (Ö10)

“Müze hakkında bilgi verilen yerler müzeyi tanımamıza yardımcı olan yerler gibi şeyler geliyor aklıma ...” (Ö18)

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan son görüşmede, öğrencilere Müze eğitimi nedir? Sorusuna yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin son görüşmede Müze eğitimi nedir? sorusuna verdikleri cevapları ön görüşmede bulunan ifadelerin yanı sıra; “Kazı çalışmaları”, “Tarihi ve tarihi eserlerin anlatımı”, “Müzede yapılabilen etkinlikler”, “Müze gezisi sırasında öğrenme” olmak üzere toplamda yedi kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve frekans değerleri Tablo 18'de yer almaktadır.

Tablo 18: Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Eğitimi Nedir?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	f	Katılımcılar
Müze hakkında bilgi verme	7	Ö8, Ö9, Ö10, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18

Müze gezisinde öğrenme	3	Ö8, Ö9, Ö17
Müzedede yapılabilen etkinlikler	4	Ö5, Ö7, Ö15, Ö17
Tarih ve tarihi eserlerin anlatımı	7	Ö1, Ö2, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16,
Arkeolog	1	Ö4
Müze çalışanlarının aldığı eğitim	2	Ö11, Ö17
Kazı çalışmaları	1	Ö3

Öğrencilerin son görüşmede Müze eğitimi nedir? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 18'de yer alan bulgular incelendiğinde; yedi öğrencinin “Müze hakkında bilgi verme”, üç öğrencinin “Müze gezisi sırasında öğrenme.”, dört öğrenci “Müzedede yapılabilen etkinlikler”, yedi öğrenci “Tarihi ve tarihi eserlerin anlatımı”, bir öğrenci “Arkeolog”, iki öğrenci “Müze çalışanlarının aldığı eğitim” ve bir öğrencinin de “Kazı çalışmaları” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Müze eğitimi şimdi müzedeki çalışanların bir eğitimden geçerek oraya geleceğini gerek oradaki parçaları birleştirme olsun gerek oradaki tarihi eserler hakkında bilgi veren kişi...” (Ö

“Müze eğitimi müzedeki eşyaları bize tanıtan kişilerin aldığı eğitim bence budur müze eğitimi.”(Ö11)

“Müze eğitimi denince aklıma geçmişteki insanların hayatlarını öğrenmesi onların hayatlarını birilerinin öğretmesi gibi bir şey geliyor...” (Ö2)

“Geçmişle ilgili yapılan eşyaların şimdide yapılması ve kazı çalışmaları geliyor aklıma...” (Ö3)

“Müze eğitimi denilince hala aklıma gelen ilk şey arkeologlar oluyor.” (Ö4)

“Müze eğitimi müzedeki çivi yazısı buğday öğütme, vitray gibi etkinlikler geliyor...”
(Ö5)

“Müze eğitimi müzede öğrenmek yani tarihi kültürü orada olan çalışmalarını orada olan tarihi eserleri tanımak...” (Ö8)

“Müze de müze ile ilgili yapılan ders...” (Ö9)

4.1.8. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Eğitimi İle Sosyal Bilgiler Öğrenme Sizin Açınızdan Anlamı Nedir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan ön görüşmede, öğrencilere Müze eğitimi ile sosyal bilgiler öğrenme sizin açımdan anlamı nedir? Sorusuna yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin ön görüşmede Müze eğitimi ile sosyal bilgiler öğrenme sizin açımdan anlamı nedir? sorusuna verdikleri cevapları; “Bilmiyorum”, “Sosyal bilgiler dersini pekiştirme”, “İkisi de tarihimizi öğretir” ve “Aralarında anlam yok” olmak üzere dört kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve frekans değerleri Tablo 19 ‘da yer almaktadır

Tablo 19: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Müze Eğitimi İle Sosyal Bilgiler Öğrenme Sizin Açınızdan anlamı Nedir?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	f	Katılımcılar
İkisi de tarihimizi öğretir	12	Ö1, Ö2, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö18
Sosyal bilgiler dersini pekiştirme	3	Ö10, Ö16, Ö17
Bilmiyorum	2	Ö2, Ö6
Aralarında ilişki yok	1	Ö5

Öğrencilerin ön görüşmede Müze eğitimi ile sosyal bilgiler öğrenme sizin açınızdan anlamı nedir? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 19'da yer alan bulgular incelendiğinde iki öğrencinin “Bilmiyorum”, bir öğrencinin “Aralarında anlam yok”, üç öğrencinin “Sosyal bilgiler dersini pekiştirme.” ve on iki öğrencinin de “tarihimizi öğretir.” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Sosyal bilgiler dersi eski çağlar savaş falan olduğu için müzede de eski çağ olduğu için bağdaştırılabilir bu noktada ...” (Ö3)

“Müzedeki o yaşayan uygarlıkların nesnelere falan hani bir uygarlıklar ortaya çıkarıyor o uygarlıkları da sosyal bilgiler dersinde öğreniyoruz biz onların daha geniş kapsamlı tarihini nesnelere müzede görüyoruz öğreniyoruz ...” (Ö4)

“Benim için bir anlamı yok.” (Ö5)

“Biz mesela sosyal bilgiler dersinde de görüyoruz öyle daha da pekiştirmiş oluyoruz müzeye gittiğimizde derste gördüğümüzde daha da pekiştirmiş oluyoruz...” (Ö10)

“İkisi de tarih ortak noktaları tarih...” (Ö14)

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan son görüşmede, öğrencilere Müze eğitimi ile sosyal bilgiler öğrenme sizin açınızdan anlamı nedir? Sorusuna yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin son görüşmede Müze eğitimi ile sosyal bilgiler öğrenme sizin açınızdan anlamı nedir? sorusuna verdikleri cevapları ; “Müze sayesinde derse hazırlıklı olma”, “Müze ortamında sosyal bilgiler öğrenme”, “Her ikisinde de ortak nokta tarih”, “Hititlerin tarihi” ve “Kalıcı öğrenme” olmak üzere beş kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 20'de yer almaktadır.

Tablo 20: Son Görüşmede Öğrencilerin “Müze Eğitimi İle Sosyal Bilgiler Öğrenme Sizin Açınızdan Anlamı Nedir?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	f	Katılımcılar
Müze sayesinde derse	2	Ö11, Ö16

---

hazırlıklı olma		
Müze ortamında sosyal bilgiler dersini öğrenme	2	Ö14, Ö17
Ortak nokta tarih	9	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö8, Ö9, Ö10, Ö13, Ö16
Hititlerin Tarihi	3	Ö2, Ö7, Ö12
Kalıcı öğrenme	3	Ö11, Ö15, Ö18

Öğrencilerin son görüşmede Müze eğitimi ile sosyal bilgiler öğrenme sizin açınızdan anlamı nedir? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 20'de yer alan bulgular incelendiğinde; iki öğrencinin “Müze sayesinde derse hazırlıklı olma”, iki öğrencinin “Müze ortamında sosyal bilgiler öğrenme”, dokuz öğrencinin “Ortak nokta tarih”, üç öğrencinin “Hititlerin tarihi“ ve üç öğrenci “Kalıcı öğrenme” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Biz Hititleri öğrendik sosyal bilgiler dersinde bu yıl da müzeye gidip Hititleri onları daha derinden ve bıraktığı eserleri inceledik bu yüzden sosyal bilgiler ile oldukça bağlantılı...” (Ö1)

“Sosyal bilgiler zaten tarih dersi ve zaten müzenin anahtar kavramı tarihtir sosyal bilgilerin de anahtar kavramı tarihtir o yüzden bunların ortak noktası yine geçmişte birleşiyor ikisinde de ortak bir nokta daha varsa ikisi de geçmişten gelen şeyleri günümüzdeki insanlara taşıyorlar o yüzden sosyal bilgiler öğrenme dersi geçmişi daha iyi kavramak içinde hani müzeden sonraki en iyi şey...” (Ö4)

“Müze biraz daha medeniyetlerin olduğu yer sosyal bilgiler zaten medeniyetler falan anlatılıyor yani müzede sosyal bilgiler anlatılırsa daha iyi öğrenebiliriz mesela bugün müzede Hititleri anlatılsa onların her şeyini öğrenebiliriz ama burada okulda öğrendiğimizde tam olarak öğrenemiyoruz sadece duyabiliyoruz ama müzede öğrenecek hem görebiliriz hem duyabiliriz hem daha iyi olabilir aklımızda kalabilir, kalıcı olur ...” (Ö7)

“Şimdi bizim sosyal bilgiler kitabımızda hani Hititler hakkında bilgiler falan var ama genelde öğretmenimiz kitabı kapattırıyor sonra bizi tahtaya çıkartıp sen şunu söyle diyor müzeye gidip gördüğümüzde onu söylemek bizim için daha kolay olur...” (Ö10)

4.1.9 Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Yatılı Müze Denilince Aklınıza Ne Geliyor?” Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan ön görüşmede, öğrencilere Yatılı müze denilince aklınıza ne geliyor? sorusuna yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin ön görüşmede Yatılı müze denilince aklınıza neler geliyor? sorusuna verdikleri cevapları; “Bilmiyorum”, “Müzedede bir gece geçirmek” ve “Normal bir müze gezisinden farklı” olmak üzere üç kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve frekans değerleri Tablo 21’de yer almaktadır.

Tablo 21: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Yatılı Müze Denilince Aklınıza Neler Geliyor?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Bilmiyorum	—	3	Ö6, Ö7, Ö13
Normal bir müze gezisinden farklı	—	1	Ö1
Müzedede bir gece geçirmek	Müzeyi keşfetmek	3	Ö8, Ö12, Ö14
	Müzedede etkinlik yapabilme	3	Ö1, Ö8, Ö11

Öğrencilerin ön görüşmede Yatılı müze denilince aklınıza gelenler nelerdir? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 21’de yer alan bulgular incelendiğinde üç öğrencinin “Bilmiyorum”, bir öğrencinin “Normal bir gezisinden farklı” ve “Müzedede bir gece geçirmek”

kategorisinin alt kategorisinde bulunan üç öğrencinin “Müzeyi keşfetme” ve üç öğrencinin de “ Müzede etkinlik yapabilme” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Aklıma ilk orada yatmak gelmiyor çok çeşitli etkinlik ve normal bir geziden daha fazla şeyler öğreneceğim aklıma geliyor .” (Ö1)

“Aklıma bir şey gelmiyor.” (Ö6)

“Müzede yatıp orayı daha iyi keşfetmek gezmek orada çalışmalar yapmak...” (Ö8)

“Böyle bir müzede bir günümüzü geçireceğiz o etkinlik geliyor.” (Ö11)

“Birkaç gece kalıp eserleri inceleyebileceğimiz yer geliyor .”(Ö14)

“Yatılı kalmak ilk önce gezip sonra orada bir gece geçirmek tarzında bir şey geliyor aklıma.” (Ö17)

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan son görüşmede, öğrencilere Yatılı müze denilince aklınıza ne geliyor? sorusuna yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin son görüşmede Yatılı müze denilince aklınıza gelenler nelerdir? sorusuna verdikleri cevapları ; “Müzede bir gece“, “Tarihi eserlerin derinlemesine incelenebilmesi”, “Müzede etkinlikler yapabilme”, “Kalıcı bilgi”, “Güzel vakit geçirme” ve “Müzede Hititli gibi ve müze ile iç içe yaşayabilme” olmak üzere altı kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 22'deyir almaktadır.

Tablo 22: Son Görüşmede Öğrencilerin “Yatılı Müze Denilince Aklınıza Gelenler Nelerdir?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	f	Katılımcılar
Müzede bir gece	13	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16
Tarihi eserlerinin detaylı incelenebilmesi	4	Ö4, Ö8, Ö14, Ö15

Müzede etkinlikler yapabilme	11	Ö1, Ö2, Ö5, Ö7, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö16, Ö17
Kalıcı bilgi	4	Ö5, Ö8, Ö15, Ö17
Güzel vakit geçirme	4	Ö1, Ö4, Ö12, Ö18
Müze ile iç ve Hititli gibi vakit geçirme	4	Ö4, Ö11, Ö17, Ö18

Öğrencilerin son görüşmede Yatılı müze denilince aklınıza gelenler nelerdir? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 22'de yer alan bulgular incelendiğinde; on üç öğrencinin “Müzede bir gece.”, dört öğrencinin “Tarihi eserlerin derinlemesine incelenebilmesi.”, on bir öğrencinin “Müzede etkinlikler yapabilme”, dört öğrencinin “Kalıcı bilgi”, dört öğrencinin “Güzel vakit geçirme” ve dört öğrencinin “Müzede Hititli gibi ve müze ile iç içe yaşama” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Müzede sandığımdan daha çok şey yapılabileceği aklıma geliyor çünkü pek ihtimal vermiyordum yani nasıl olacak gibisinden bakıyordum ama oluyormuş...” (Ö1)

“Eğlenceli bir uygulama Hititlerle ilgili diğer uygarlıklar ile ilgili çok farklı şeyler görmüş olduk işte çivi yazısı falan onların nasıl yaşadıkları neler yaptıklarını yatılı müze ile müzenin içerisinde kaldığımız için hani bir nevi onlarla birlikte yaşamış gibi olduk...” (Ö4)

“Yatılı müzede orada kalmak mesela orada önce müzeyi gezmek sonra etkinlikler yapmak sonra işte orada yiyecek falan yedikten sonra eskileri hatırlatmak için buğday öğütme etkinliği falan yapmak...” (Ö5)

“Birkaç gece orada kalabildiğimiz tarihi eserleri rahatlıkla daha kolay inceleyebildiğimiz müze gezisi...”

“(Ö14)

“Müze ile iç içe yaşamak eğlenceli bir gece...” (Ö18)

4.1.10. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “ Yatılı Müzede Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenilebilir mi?” Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan ön görüşmede, öğrencilere Yatılı müzede sosyal bilgiler dersi öğrenilebilir mi? sorusuna yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin ön görüşmede Yatılı müzede sosyal bilgiler dersi öğrenilebilir mi? sorusuna verdikleri cevapları; “Öğrenilebilir” ve “Öğrenilemez” olmak üzere iki ana kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve frekans değerleri Tablo 23 ‘de yer almaktadır.

Tablo 23: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Yatılı Müzede Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenilebilir mi?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Öğrenilemez	—	2	Ö5, Ö8
Öğrenilebilir	Yaşayarak öğrenme	3	Ö4, Ö11, Ö13
	Nesnelerle öğrenme	8	Ö1, Ö4, Ö7, Ö10, Ö12, Ö14, Ö16
	Kalıcılık artar	1	Ö2

Öğrencilerin ön görüşmede Yatılı müzede sosyal bilgiler dersi öğrenilebilir mi? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 23'de yer alan bulgular incelendiğinde iki öğrencinin “Öğrenilemez”, “Öğrenilebilir” kategorisinin alt kategorisinde üç öğrencinin “Yaşayarak öğrenme“ sekiz öğrencinin “Nesnelerle öğrenme” ve bir öğrencinin de “Kalıcılık artar” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Yaşayarak öğrenme bir sınıfa tıklıp kalmaktan daha iyi öğrenilebilir bence, her nesnenin önünde bilgileri oluyor o yüzden onları okuyorsun sonrasında gözünde canlanıyor zaten nesne senin önünde oluyor ondan sonra tur düzenleniyor tura katılan insanlar sana

bilgi veriliyor onun haricinde sosyal bilgiler dersinde sözlü olarak anlatmak yerine onu nesnel olarak görmek her zaman daha iyi...” (Ö4)

“Öğrenilmez bence ikisi arasında alaka yok.” (Ö5)

“Derste işlediklerimizi orada da bilgi olarak verilebilir mesela tanıtabilirler kimler nerde yaşadı ne yaptıklarını falan...” (Ö10)

“Tabi ki öğrenilir yani orada müzede geçmişimiz hakkında bilgi verdiği için birde orada yatılı kaldığımız için bizim için daha iyi olur...” (Ö18)

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan görüşmelerde, öğrencilere Yatılı müzede sosyal bilgiler dersi öğrenilebilir mi? sorusuna yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin son görüşmede Yatılı müzede sosyal bilgiler öğrenilebilir mi? sorusuna verdikleri cevapları ; “Öğretmenler anlatırsa öğrenilebilir“, “Müzeye sınıflar ve ders saatleri yapılırsa öğrenilebilir“, “Etkinlikler yapılarak öğrenilebilir“, “Eserleri görerek öğrenilebilir“, “Hititler ile ilgili kitaplar okutulursa öğrenilebilir” ve “Öğrenilemez” olmak üzere altı kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 24'de yer almaktadır.

Tablo 24: Son Görüşmede Öğrencilerin “Yatılı Müzede Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenilebilir mi?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	f	Katılımcılar
Öğretmenler anlatırsa öğrenilebilir	9	Ö1, Ö3, Ö7, Ö8, Ö9, Ö12, Ö13, Ö14, Ö18
Müzede sınıf ve ders saatleri olursa öğrenilebilir	3	Ö11, Ö12, Ö18
Etkinlikler yapılarak öğrenilebilir	3	Ö7, Ö14, Ö17

Eserleri görerek öğrenilebilir	5	Ö4, Ö7, Ö8, Ö10, Ö12
Hititler ile ilgili kitaplar okutulursa öğrenilebilir	2	Ö2, Ö10
Öğrenilemez	1	Ö5

Öğrencilerin son görüşmede Yatılı müzede sosyal bilgiler dersi öğrenilebilir mi? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 24'de yer alan bulgular incelendiğinde; dokuz öğrencinin “Öğretmenler anlatırsa öğrenilebilir”, üç öğrencinin “Müze sınıflar ve ders saatleri yapılırsa öğrenilebilir”, üç öğrencinin “Etkinlikler yapılarak öğrenilebilir”, beş öğrencinin “Eserleri görerek öğrenilebilir”, iki öğrencinin “Hititler ile ilgili kitaplar okutulursa öğrenilebilir” ve bir öğrencinin “Öğrenilemez” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

Öğrenilebilir hatta biz keşke öğrenseydik biraz ders dinlemek iyi olurdu sanki gezmeye gitmiş gibi oldu oradakilerin anlatması tabiki de yetti ama biraz hani derste ki gibi sürekli olsaydı bir gün ders dinlemekle olmaz daha iyi aklımızda kalırdı daha çok isterdim orada ders dinlemek sınıf sıkıcı olduğu için...” (Ö1)

“Yatmadan önce Hititlerin kitaplarını falan okuyarak hem yatmadan önce Hititler hakkında bilgimiz olur hem de bize değişiklik olur.”(Ö2)

“Gece orada kalabiliriz sabahları etkinlikler yapabiliriz sosyal bilgiler öğretmenimiz Hititlerin hayatlarını falan öğretebilir gösterebilir yatılı bir gece kalıp ertesi gün devam edebiliriz etkinliğe sosyal bilgiler dersi yatılı bir müzede çok güzel olur.”(Ö7)

“Sosyal bilgiler öğretmeni gelir bize ders verir müze ile ilgili Hititleri öğretebilir mesela...”(Ö9)

“Mesela orada odalar falan vardı oraya bir tane sınıf yapılabilirdi sınıfta öğrenebilirdik bence daha iyi olurdu yani ben isterdim zaten oradan ayrılmak istemezdim...” (Ö11)

“Bir tane ayrı sınıf gibi bir oda yapılırsa cumartesi pazar izinli olduğumuz günler gidilirse öğrenilebilir müzede bir sürü gereksiz oda vardır en azından temizlik ürünlerinin konulduğu oda gibi buralar sınıf yapılıp orada hem halka hem bize sosyal bilgiler dersi verilebilirler...” (Ö12)

“Öğrenebilir çünkü müzede yatılı yer var hem de atölyeler var atölyelerde defterimize hocalarımızın anlattığını not alarak öğrenebiliriz, elimizdeki defterlere müzeyi gezerken hem oradaki eserlerin resimlerini çizeriz hem de altlarındaki notları defterimize yazarak öğrenebiliriz...” (Ö17)

4.1.11. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Müze gezilerine Yer Verilmeli mi? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan ön görüşmede, öğrencilere Sosyal bilgiler dersi kapsamında müze gezilerine yer verilmeli mi? sorusuna yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin ön görüşmede Sosyal bilgiler dersi kapsamında müze gezilerine yer verilmeli mi? sorusuna verdikleri cevapları; “Verilmeli” ve “Verilmemeli” olmak üzere iki ana kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategoriler ile frekans değerleri Tablo 25 ‘de yer almaktadır.

Tablo 25: Ön görüşmede öğrencilerin “Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Müze Gezilerine Yer Verilmeli mi?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Verilmeli	Dersin kalıcılığı	5	Ö1, Ö4, Ö9, Ö10, Ö11
	Ders pekişir	4	Ö4, Ö9, Ö10, Ö14
	Eğlenceli olur	3	Ö1, Ö10, Ö11

	Derse karşı ilgi	1	Ö12
Verilmemeli	Okulu etkiler	1	Ö13
	Sıkıcı olur	1	Ö9

Öğrencilerin ön görüşmede Sosyal bilgiler dersi kapsamında müze gezilerine yer verilmeli mi? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 25'de yer alan bulgular incelendiğinde “Verilmeli.” kategorisinin alt kategorisinde beş öğrencinin “Dersin kalıcılığı artar”, dört öğrencinin “Ders pekişir”, üç öğrencinin “Eğlenceli olur”, bir öğrencinin “Derse karşı ilgi artar”; “Verilmemeli” kategorisinin alt kategorisinde ise bir öğrencinin “Okulu etkiler”, bir öğrencinin “Sıkıcı olur” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Tabi verilmeli ama okulu çok etkilemeyecek şekilde az olmalı çünkü bütün dersler müzede yapılamaz ama sosyal bilgiler de müze çok iyi olur aklımda kalması yönünden...”
(Ö1)

“Gerek yok bizim ilgimizi çekmiyor bu konular o yüzden bazen sıkıcı oluyor...” (Ö3)

“Verilmeli çünkü sosyal bilgiler nedir tarih tarihse tarihin bulunduğu ortamda yaşanması en güzel derstir...” (Ö4)

“Bence verilmeli mesela geçen sene Hititler vardı konumuzda bilgi katar onların hakkında fikir katar bizde öğretmenimize daha rahat söyleriz bu bilgileri...” (Ö9)

“Bence verilmeli pekiştirme açısından iyi oluyor derste bazen anlamayabiliyoruz müzede hani o da eğlenceli bir aktivite olduğu için eğlenceli olduğu için aklımızda kalabiliyor...” (Ö10)

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan son görüşmede, öğrencilere Sosyal bilgiler dersi kapsamında müze gezilerine yer verilmeli mi? sorusuna yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin son görüşmede Sosyal bilgiler dersi kapsamında müze gezilerine

yer verilmeli mi? sorusuna verdikleri cevapları ; “Sosyal bilgiler tarih olduğu için “, “Her ilde müze olduğu için öğrenilebilir”, “Yatılı kalınarak”, “Eğlenceli olduğu için” ve “Verilmemeli” olmak üzere beş kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 26'da yer almaktadır.

Tablo 26: Son Görüşmede Öğrencilerin “Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Müze Gezilerine Yer Verilmeli mi?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Sosyal bilgiler tarih olduğu için	Sosyal bilgiler dersi pekişir	6	Ö7, Ö10,Ö11,Ö15,Ö17,Ö18
	Görsel olduğu için kalıcı olur	3	Ö7, Ö8, Ö18
Her ilde müze olduğu için olabilir	—	1	Ö1
Yatılı kalınarak	—	2	Ö4, Ö12
Eğlenceli olduğu için	—	8	Ö1 , Ö2, Ö4, Ö7, Ö12, Ö14, Ö15
Verilmemeli	—	1	Ö5

Öğrencilerin son görüşmede Sosyal bilgiler dersi kapsamında müze gezilerine yer verilmeli mi? Sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 26'da yer alan bulgular incelendiğinde; “Sosyal bilgiler tarih olduğu için” kategorisinin alt kategorisinde altı öğrencinin “Sosyal bilgiler dersi pekişir”, üç öğrencinin “Görsel olduğu için”, bir öğrencinin “Her ilde müze olduğu için”, iki öğrencinin “Yatılı kalınarak” bir öğrencinin “Eğlenceli olduğu için” ve bir öğrencinin de “Verilmemeli” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Türkiye genelinde baktığımız zaman çoğu yerde var müze hatta belki her ilde bile olabilir o yüzden imkan da olduğu için mantıklı bir şey tabi sadece sosyal bilgiler dersi de olmayabilir ama en çok da sosyal bilgiler dersi ile alakalı tabiki de geziler olabilir olmalıdır da.” (Ö1)

“Sosyal bilgiler genelde eski çağ inkılap tarih savaş olduğu için müze gezileri olabilir.”(Ö3)

“Verilmeli müze gezileri bizim en son gittiğimiz gibiye yatılıysa eğer ve devam ederse böyle çok eğlenceli oluyor yani müzeyi sıkıcı bulan herkesin kafasındaki kesin şeyi değiştirecek bir şey yani giderken eğlenebilir miyiz acaba sürekli müze mi gezeceğiz o tarih bilgilerini dinleyip geri mi geleceğiz diye düşünüyorduk biz ama çok farklı bir şey oldu bizim için tarihle eğlenceyi birleştirdi...” (Ö4)

“Bence verilmeli çünkü bazı insanlar anlatınca değil görünce daha iyi anlıyor görsel olarak anlatılırsa yani hem görsel hem sözel bence daha iyi olur.” (Ö8)

“Verilmeli hem de kesinlikle verilmeli 2 3 gece yatılı olarak...” (Ö12)

“Verilmeli bence her dönem bir ya da iki kere gidilmeli çünkü sosyal bilgiler dersinde en çok müze ile ilgili konular var eski tarihlere daha çok dayalı sosyal bilgiler dersi onun için yer verilmeli...” (Ö16)

4.1.12. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “Yapılan Müze Gezilerini Hoşlanıp Hoşlanmadığınıza Dair Ne Söylemek İstersiniz? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan ön görüşmede, öğrencilere Yapılan müze gezilerinden hoşlanıp hoşlanmadığınıza dair ne söylemek istersiniz? sorusuna yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin ön görüşmede Yapılan müze gezilerinden hoşlanıp hoşlanmadığınıza dair ne söylemek istersiniz? sorusuna verdikleri cevapları; “Hoşlanıyorum” ve “Hoşlanmıyorum” olmak üzere iki ana kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategoriler ile frekans değerleri Tablo 27 ‘de yer almaktadır.

Tablo 27: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Yapılan Müze Gezilerinden Hoşlanıp Hoşlanmadığınıza Dair ne Söylemek İstersiniz?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Hoşlanıyorum	Dikkat artırıcı	1	Ö12
	Derslere yardımcı	5	Ö1, Ö2, Ö10, Ö16, Ö17
	Farklı ortam	3	Ö2, Ö4, Ö11
	Eğlenceli	4	Ö2, Ö5, Ö8, Ö15
Hoşlanmıyorum	İlgimi çekmiyor	1	Ö3

Öğrencilerin ön görüşmede Yapılan müze gezilerinden hoşlanıp hoşlanmadığınıza dair ne söylemek istersiniz sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 27'de yer alan bulgular incelendiğinde “Hoşlanıyorum.” kategorisinin alt kategorisinde bir öğrencinin “Dikkat artırıcı.”, beş öğrencinin “Derslere yardımcı olur.”, üç öğrencinin “Farklı ortam.”, dört öğrencinin “Eğlenceli.”; “Hoşlanmıyorum.” kategorisinin alt kategorisinde ise bir öğrencinin “İlgimi çekmiyor.” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Hoşlanıyorum çünkü gezmek bilgi öğrenmek güzel oluyor hem de değişik yerler değişik aktivitelerde bulunmak geçmişe dair bilgi edinmek güzel derslerimize yardımcı oluyor eğlenceli oluyor...” (Ö2)

“Hoşlanmıyorum ben genelde böyle taş toprak ilgimi çekmiyor.” (Ö3)

“Hoşlanıyorum sonuçta okul ortamından çıkıyoruz bambaşka bir yer oluyor bazı şeyleri öğrenmeye daha açık hale geliyoruz ortam değişiyor ortam değişince de insan böyle farklı

ortamlara daha farklı ilgi duyar bunun başarı ile alakası yok her seviyedeki insan duyar bence bu yönde müze gezileri artırılmalı.” (Ö4)

“Hoşlanıyorum çünkü derslerde işime çok yarıyor...” (Ö16)

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan son görüşmede, öğrencilere Yapılan müze gezilerinden hoşlanıp hoşlanmadığınıza dair ne söylemek istersiniz? sorusuna yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin son görüşmede Yapılan müze gezilerinden hoşlanıp hoşlanmadığınıza dair ne söylemek istersiniz sorusuna verdikleri cevapları ; “Müzedede yeni bilgiler edinmek güzel “, “Sayıca az kişi olduğu zaman daha güzel”, “Yatılı müze gezisi daha güzel” olmak üzere üç kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 28'de yer almaktadır.

Tablo 28: Son Görüşmede Öğrencilerin “Yapılan Müze Gezilerinden Hoşlanıp Hoşlanmadığınıza Dair Ne Söylemek İstersiniz?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Müzedede yeni bilgiler edinmek güzel	—	3	Ö2, Ö7, Ö10
Sayıca az kişi olduğu zaman daha güzel	—	1	Ö3
	Arkadaşlarla vakit geçirmek güzeldi	4	Ö6, Ö7, Ö12, Ö18
	Eserleri daha iyi inceleyebilmek güzeldi	2	Ö1, Ö13
Yatılı müze gezisi güzeldi	Etkinlikler	3	Ö8, Ö13, Ö17

daha güzel	Farklı ortamdı	1	Ö6
	Hititleri daha iyi öğrenebildik	6	Ö3, Ö4, Ö10, Ö14, Ö15, Ö18
	Normal bir müzeden daha çok eğlenceliydi	7	Ö2, Ö4, Ö5, Ö7, Ö12, Ö15, Ö16, Ö17

Öğrencilerin son görüşmede Yapılan müze gezilerinden hoşlanıp hoşlanmadığınıza dair ne söylemek istersiniz? Sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 28'de yer alan bulgular incelendiğinde; üç öğrencinin “Müzedede yeni bilgiler edinmek güzel”, bir öğrencinin “Sayıca az olduğu zaman daha güzel” ve “Yatılı müze gezisi daha güzel” kategorisinin alt kategorisinde dört öğrencinin “Arkadaşlarla vakit geçirmek güzeldi.”, iki öğrencinin “Eserleri daha iyi inceleyebilmek güzeldi“, üç öğrencinin “Etkinlikler güzeldi”, bir öğrencinin “Farklı ortamdı”, altı öğrencinin “Hititleri daha iyi öğrenebildik” ve yedi öğrencinin de “Normal bir müzeden daha çok eğlenceliydi” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Hoşlanıyorum değişik bilgiler öğrenmek gezi düzenlemek bakmak görmek bence güzel oluyor bence herkesin de hoşuna gider hem arkadaşlarımızla vakit geçirmek hem de daha çok bilgi kazanmak eğlenerek güzel yani...” (Ö2)

“Ben ilk başta da söylediğim gibi müze gezilerinden hoşlanmıyordum bunun da sebebini şimdi geçen hafta öğrendim biz okulca gidiyoruz yüz kişi gidiyoruz müzeye oradaki kişilerde konuşuyorlar eşyaları tanıtıyorlar anlamıyoruz herkes uğultu şeklinde, gezemiyoruz o yüzden sıkıcı geliyordu ancak şimdi on sekiz kişi gittik çok iyi dinledik orada anlatılanları az kişi olursa müze gezileri zevkli olabilir az kişi ile yapamaz hiçbir okul 20 kişi götürmek çok zor o yüzden biz çok şanslıyız bence.” (Ö3)

“Tabiki de zaten diğer konuşmalarımın anlamışsınızdır çok sevdim ben orayı tekrar olsa bir daha giderim herkesinde gitmesini tavsiye ederim cidden çok eğlenceli oldu sadece müze ile sınırlı kalmadı hem müzeden çok dışarı çıkmış gibi olduk hem de müzenin içerisinde gibi olduk...” (Ö4)

“Hoşlanıyorum hep gittiğimizde aynı şeyler görüyoruz ama yatılı kaldığımızda daha farklıydı arkadaşlarla birlikte oluyoruz...” (Ö6)

“Hoşlanıyorum güzeldi çok güzel etkinlikler yapmıştık tshirt boyadık vitray yaptık Hitit evi vardı orada buğday öğüttük...” (Ö8)

“Hoşlandım daha önceki verdiğim bilgiler gibi çok güzel arkadaşlarla kaynaştım...” (Ö12)

“Hoşuma gittin müze gezisi orada daha rahat inceledik tarihi kalıntıları normal bir müze ziyaretinden uzun kaldığımız için daha fazla inceleyebildik oraları, nasıl yapıldıklarını sembollerini falan öğrendik...” (Ö14)

4.1.13. Ön Görüşme ve Son Görüşmede Öğrencilerin “ Sosyal Bilgiler Dersi İçerisinde Bulunan Hititler İle İlgili Neler Biliyorsun, Neler Hatırlıyorsun?” Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan görüşmelerde, öğrencilere Sosyal bilgiler dersi içerisinde bulunan Hititler ile ilgili neler biliyorsun, neler hatırlıyorsun? yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin ön görüşmede Sosyal bilgiler dersi içerisinde bulunan Hititler ile ilgili neler biliyorsun, neler hatırlıyorsun? sorusuna verdikleri cevapları; “Hatırlıyorum” ve “Hatırlamıyorum” olmak üzere iki ana kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategoriler ile frekans değerleri Tablo 29 ‘da yer almaktadır.

Tablo 29: Ön Görüşmede Öğrencilerin “Sosyal Bilgiler Dersi İçerisinde Bulunan Hititler İle İlgili Neler Biliyorsunuz, Neler Hatırlıyorsunuz?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Başkenti çorum	—	15	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18
Verimli toprak	Su kanalları	1	Ö1
	Yerleşik yaşam	1	Ö3
	Tarıma dayalı yaşam	6	Ö3, Ö4, Ö7, Ö10, Ö12, Ö13
İlk anlaşma	Kadeş anlaşması	3	Ö1, Ö14, Ö18
	Mısırlılar	5	Ö3, Ö8, Ö13, Ö15, Ö18
Kadınlara önem verdiler	—	3	Ö2, Ö10, Ö17
Çok tanrılı din	—	1	Ö17

Öğrencilerin ön görüşmede Sosyal bilgiler dersi içerisinde bulunan Hititler ile ilgili neler biliyorsunuz, neler hatırlıyorsunuz sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 29'da yer alan bulgular incelendiğinde “Hoşlanıyorum.” kategorisinin alt kategorisinde bir öğrencinin “Dikkat artırıcı.”, beş öğrencinin “Derslere yardımcı olur” , üç öğrencinin “Farklı ortam”, dört öğrencinin “Eğlenceli” ; “Hoşlanmıyorum” kategorisinin alt kategorisinde ise bir öğrencinin “İlgimi çekmiyor” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Hititler geçen sene işledik aklımda kaldığı kadarıyla ilk anlaşmayı onlar yapmıştı kanalları vardı Hattuşa vardı Çorum’da onların başkentiydi toplantılarında kadınlara da yer veriliyordu kraliçe toplantıya katılıyordu taştan evler yapmışlardı Çorumun verimli topraklarından faydalanmışlardı başkent seçmelerinde de amaç verimli topraktı bu kadar.” (Ö2)

“Hititler 3 bin 500 4 bin yıl önce yaşamışlar ilk anlaşmayı Mısırlularla yapmışlar Kadeş Anlaşmasını sulu yataklara yerleşmişlerdir tarımla uğraşmışlardır yerleşik hayata geçmişlerdir.”(Ö3)

“Aradan çok zaman geçtiği için fazla hatırlamıyorum yani bilmiyorum.” (Ö5)

“Hititler başkenti Hattuş Çorumda kuruldu başka hatırlamıyorum.”(Ö6)

“Hititler ilk yazılı anlaşmayı yapmışlardı Mısırlularla bunu hatırlıyorum.” (Ö8)

“4 bin sene önce Çorum’da Hattuş bölgesinde yaşadılar başkentiydi Çorum toprağı verimli olduğu için buradalardı bu kadar biliyorum.” (Ö16)

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerle yapılan son görüşmede, öğrencilere Sosyal bilgiler dersi içerisinde bulunan Hititler ile ilgili neler biliyorsun, neler hatırlıyorsun? yönelik ne düşündükleri sorulmuştur. Öğrencilerin son görüşmede Sosyal bilgiler dersi içerisinde bulunan Hititler ile ilgili neler biliyorsunuz, neler hatırlıyorsunuz sorusuna verdikleri cevapları ; “Siyasi tarih” , “Başkentleri Çorum”, “Devlet yönetimi”, “Çok tanrılı din”, “Ekonomi ve sosyal hayat”, “Hatırlamıyorum” olmak üzere altı kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ilişkin kategoriler ve alt kategorilerin frekans değerleri Tablo 30'da yer almaktadır.

Tablo 30: Son Görüşmede Öğrencilerin “Sosyal Bilgiler Dersi İçerisinde Bulunan Hititler İle İlgili Neler Biliyorsunuz, Neler Hatırlıyorsunuz?” Sorusuna Yönelik Görüşleri

Kategori	Alt kategori	f	Katılımcılar
Devlet yönetimi	Pankuş meclisi	1	Ö17
	Kadınlar yönetiminde söz hakkına sahip	3	Ö, Ö9, Ö17
Başkentleri Çorum	—	7	Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö16, Ö17, Ö18
Mısırlılarla anlaşması	Kadeş —	9	Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö13, Ö14, Ö17, Ö18
Çok tanrılı din	—	1	Ö3
Ekonomi ve sosyal hayat	Sembolleri Güneş Kursu	1	Ö14
	Çivi yazısı kullanmışlar	1	Ö14
	Evleri kerpiç yapı	2	Ö1, Ö14
	Anal adlı yıllıkları var	1	Ö17
	Yerleşik hayata geçmişler	1	Ö4
	Çalışkan toplum	3	Ö3, Ö4, Ö16
	Yaş ortalamalı 30-35	6	Ö3, Ö7, Ö9, Ö10, Ö12, Ö15, Ö16, Ö18
	Tarım ve hayvancılıkla uğraşmışlar	7	Ö4, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö16, Ö17
Hatırlamıyorum	—	2	Ö2, Ö5

Öğrencilerin son görüşmede Sosyal bilgiler dersi içerisinde bulunan Hititler ile ilgili neler biliyorsunuz, neler hatırlıyorsunuz? sorusuna yönelik öğrenci görüşlerine ilişkin Tablo 30'da yer alan bulgular incelendiğinde; toplamda dört öğrencinin “Devlet yönetimi.” hakkında, yedi öğrencinin “Başkentleri Çorum.” olduğu, dokuz öğrencinin “Siyasi tarih.”, bir öğrencinin “Çok tanrılı din.”, on sekiz öğrencinin “Ekonomi ve sosyal hayat.” ile ilgili ifadeler verdiği ve iki öğrencinin de” Hatırlamıyorum.” şeklinde ifade verdikleri görülmüştür. Bu görüşlere kaynaklık eden öğrenci ifadelerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Çok çalışkan olduklarını orada öğrendim 30 yaşına kadar yaşıyorlarmış ondan sonra çok tanrılı bir dine inanıyorlar sulak yerlerde yaşıyorlar ilk defa anlaşma yapmışlar Kadeş anlaşması, kapıları kilitlemek için mühürleri icat etmişler öyle, insaflılarmış savaşta esirleri geri bırakıyorlarmış.” (Ö3)

“Hitiler bir kere çok çalışkan bir toplummuş sürekli çalışmaları gerekiyor sürekli bir hareket halindeymiş onlar onun haricinde tarımla uğraşmışlar başlıca geçim kaynakları tarımmış yerleşik hayata geçmişler zamanında bu bölgede hayvancılıkta yapmışlar, evleri daha çok taştan kerpiçten kullanmışlar onun haricinde başka şuan hatırlayamadım.” (Ö4)

“Bu iki üç sene öncenin konuları, fazla bir bilgim yok bu soruda.” (Ö5)

“Hitiler ile ilgili başkentlerinin Hattuşaş olduğunu buğday ile uğraştıklarını toprağa çok önem verdiklerini yaş ortalamalarının 35 olduğunu biliyorum.” (Ö7)

“Hititler 4 bin 5 bin sene önce yaşamış savaş mı ne olmuş onlarda gitmek zorunda olmuşlar sonra da Orta Asyadan biz gelmişiz Hititlerin yaşamı çok zorluymuş ortalama 30 yıl yaşamışlar büyük küpler taşımışlar ondan dolayı bu kadar hatırlıyorum.” (Ö12)

“Hititler Çorum ilinin Hattuşaş bölgesini başkent seçiyorlar Anal adlı yıllıkları var tanrılara hesap vermek için yaptıkları bütün önemli şeyleri anallara yazıyorlar. Pankuş adlı meclisleri var yönetimde kadınlarda söz sahip, tanrılarla halk arasında bir hizmetçi ilişkisi var tanrılara insan özellikleri yorulma üzülme sevinme gibi duygular nitelendiriyorlar bu yüzden onların üzülmediğinde kızdığına onlara olumsuz etkileyeceklerini düşündükleri için sürekli onları mutlu etmeye ve hayatlarının büyük bölümünü bu şekilde harcıyorlar.” (Ö17)

V. BÖLÜM

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına ve yorumlarına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında öğrencilere “Müze denince aklınıza neler geliyor?” sorusu kapsamında ne düşündükleri belirlemek amacıyla ön ve son görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ön ve son görüşmelerde sorulan soruya öğrencilerin verdikleri cevaplar incelendiğinde; ön görüşmede bilgilendirici olduğunu düşünen öğrenci sayısının son görüşme de arttığı görülmektedir. Her iki görüşmede de eserlerin korunduğu, saklandığı ve sergilendiğini düşünen öğrencilerin olduğu görülmektedir. Tarih ve kültürü yansıtan, geçmiş zamanla bugünü karşılaştıran bireylerin son görüşmede daha fazla oranda görülmesi bulgusu, müzelerin bilgi verici, geçmiş zamanın yansıtıcısı olduğu ayrıca öğrencilerin yatılı kaldıkları müze ile müze kavramına yatılı kalma ve etkinliklerin yapılabileceği bir ortam olduğunun benimsendiği şeklinde ifadeleri görülmektedir.

Öğrencilerin geçmişle kurdukları etkileşim onları tarihe değer vermeye ve tarihi değerleri geliştirmelerine veya var olan değerleri fark etmelerine de yardımcı olmuştur. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında doğrudan verilecek değerler arasında ifade edilen vatanseverlik ve kültürel mirasa duyarlılık, bu değerler arasındadır (Akbaş, 2008:341).

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında öğrencilere “Müze ne işe yarar, işlevleri nelerdir?” konusunda ne düşündüklerini belirlemek amacıyla ön ve son görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ön ve son görüşmelerde öğrencilerin soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; son görüşmede tarih hakkında bilgilendirici olduğunu düşünen öğrenci sayısının ön görüşmeye göre arttığı görülmektedir. Her iki görüşmede de eserlerin korunduğu, saklandığı ve sergilendiğini ayrıca zamanın değerli kullanılmasını düşünen öğrencilerin olduğu görülmektedir. Ön görüşmede müzenin işlevinin para kazanmak olduğunu düşüncesi

bulunmaktayken son görüşmede bu düşünce günümüz ile eskiyi kıyaslama ifadesi olarak verilmiştir. Ayrıca gözlem yapma ve derslere yardımcı olmada müzelerin önemli bir yeri olduğu verilen ifadelerde görülmektedir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın üçüncü alt problemi kapsamında öğrencilere“Müzelerin ne gibi faydaları vardır?” konusunda ne düşündüklerini belirlemek amacıyla ön ve son görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ön ve son görüşmelerde öğrencilerin soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; ön görüşmede Çorum tarihi, Hitit tarihi, eski uygarlıklar hakkında ifadeleri bulunmazken son görüşmede gerçekleştirilen müze gezisi ile öğrencilerde Hitit ve Çorum tarihi konusunda bilgi edindikleri ve ifade ettikleri görülmüştür. Ön görüşme ve son görüşmede verilen diğer ifadeler ise benzerlik göstermektedir. Her iki görüşmede de yaratıcılık, eğlence, geleceğe aktarım ve derslere yardımcı olma şeklinde ifade ettikleri görülmektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında öğrencilere“Gittiğiniz müzede aklınızda neler kaldı, neler öğrendiniz?” konusunda ne düşündüklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ön ve son görüşmelerde sorulan soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; ön görüşmede öğrencilerin bir kısmının müzelerin önemli olduğunu öğrendiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Her iki görüşmede de Hitit dönemi eserleri, Hitit tarihi öğrenciler tarafından verilen ifadeleri oluşturmaktadır. Öğrencilerin gittikleri yatılı müzede yaptıkları etkinlikler ve müze içerisinde bulunan teknolojik donanımlar hakkında verdikleri ifadeler son görüşmenin ana kodlarını oluşturmaktadır. Ön görüşmede müzelerin eserleri saklama ve koruma konusunda önemli olduğunun öğrenilmesi, son görüşmede Hititlerin yaşam tarzları ve Hitit insanının özelliklerini öğrenme şeklinde ifadeler verildiği görülmüştür.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın beşinci alt problemi kapsamında öğrencilere“Müzede ne gibi etkinlikler yapılabilir?” konusunda ne düşündüklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ön ve son görüşmelerde sorulan soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; ön görüşmede oyun, gezmek, kazı, resim çalışmaları gibi etkinliklerin olabileceği ifadelerinde bulunulmuştur. Son görüşmede ise öğrencilerin yatılı müzede yaptıkları etkinliklerin de olabileceği ve müzede

sanılandan daha çok etkinlikler yapa bilineceğinin ve birçok öğrencinin de bu etkinlikleri yapabileceklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin bu etkinlikler arasında kazı çalışmalarını yapmadıklarını ancak kazı çalışmalarının yapılırsa güzel olacağı yönünde görüşlerinin belirtildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın altıncı alt problemi kapsamında öğrencilere “Müze gezilerinin size fayda sağladığını düşünüyor musunuz, Sağladıysa ne gibi faydalar?” konusunda ne düşündüklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ön ve son görüşmelerde sorulan soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; ön görüşmede fayda sağlamıyor ifadesinde bulunulurken, son görüşmede fayda sağlamadığı yönünde hiçbir ifade bulunmamıştır. Son görüşmede sosyal bilgiler dersine katkı, tarih ve kültür öğretimi ön görüşme ile benzer ifadelerdir. Bunlara ek olarak gerçekleştirilen müze gezi sırasında samimi arkadaş ortamının oluştuğu, müzeciliğin değerinin anlaşıldığı, yaratıcılığın gelişebileceği bir ortam olduğunun benimsendiği şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır.

Burada öğrencilerin birbiri ile iletişim içerisine girmesi sağlanarak sosyal etkileşim desteklenmektedir (Hein, 2002: 149; Dierking, 2002: 9; Falkand Dierking, 2002: 49). Müzelerin sosyal etkileşime izin veren ortamından faydalanan katılımcılar,

Sosyal yapılandırmacılığın teorisyenlerinden Vygotsky bireylerin çevrelerindeki kişilerle etkileşim içinde olmalarının onların bilişsel yapılarını geliştireceğini ifade etmektedir. Yapılandırmacı yaklaşımın ilkeleri doğrultusunda düzenlenen sosyal bilgiler öğretimi de öğrencilerden toplumsal bir varlık olarak kendi bilgisini oluşturma sürecinde çevresi ile iletişim içerisinde olmasını beklemektedir. Öğrencilerin grupta sürdürdükleri etkinliklerde farklı fikirleri tanınması, başkalarının düşüncelerini değerlendirebilme imkânı bulması ve kişiler arası iletişim becerilerini geliştirebilmesi mümkün olmaktadır. Bireylerin öğrenmeyi destekleyen, anlamlı etkinliklerle ilişki gerçekleştirildiğinde öğrencilerin kendi öğrenmeleri üzerinde seçim ve kontrol imkanı bulunulması ve öğrenme süreçlerine aktif ve motive oldukları görülmektedir. Sosyal bilgiler dersinin müzede öğrenme sürecini yaşayan öğrenciler “eğlenerek öğrenme” deneyiminin gerçekleştiğini söyleyebiliriz.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın yedinci alt problemi kapsamında öğrencilere “Müze eğitimi nedir?” konusunda ne düşündüklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ön ve son görüşmelerde sorulan soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; ön görüşmede bilmiyorum ifadesi son görüşmede bulunmamaktadır. Her iki görüşmede de müze çalışanlarına verilen ders, müze hakkında bilgi, tarih ve tarihi eserlerin öğretilmesi ortak ifadelerdir. Yapılan müze gezisi sonrasında müze de yapılan etkinlikler ve müze gezisi sırasında öğrenme son görüşmede öğrencilerin verdikleri ifadelerdir.

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın sekizinci alt problemi kapsamında öğrencilere “Müze eğitimi ile sosyal bilgiler öğrenme sizin açınızdan anlamı nedir?” konusunda ne düşündüklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ön ve son görüşmelerde sorulan soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; ön görüşmede bilmiyorum ve aralarında anlam olmadığını düşünen öğrenci sayısının son görüşmede olmadığı ve her iki görüşmede de ortak noktanın tarih ve tarih öğrenmek olduğu görülmektedir. Son görüşmede müze sayesinde derse hazırlıklı olduğu, sosyal bilgiler dersinin müze ortamında öğrenilebileceği ve müze ortamında gerçekleştirilen sosyal bilgiler dersinin kalıcı öğrenmeyi sağlayacağı şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır.

Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi kapsamında öğrencilere “Yatılı müze denince aklınıza neler geliyor?” konusunda ne düşündüklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ön ve son görüşmelerde soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; ön görüşmede ki ifadelerin son görüşmede daha da açık hale geldiği ve normal bir müze gezisinden farklı olduğu öğrenciler tarafından saptanmıştır. Son görüşmede tarihi eserlerin daha derinlemesine incelenebildiği, etkinlikler yapılabildiği, arkadaşlarıyla samimi bir şekilde vakit geçirebildikleri, eğlenceli, müze ile iç içe yaşandığı ve bir günlük Hititli gibi yaşadıklarını ve bu sayede kalıcı bilgilerin kazanıldığı bir ortam olduğunun benimsendiği görülmektedir.

Her zamanki müze gezilerinden farklı kılan öğrencilerin sergilen nesnelere daha yakından etkileşim kurabilmeleri ve müzede yatılı kalabilmeleri müze ile kurduğu etkileşimin niteliği artırmıştır. Çünkü nesnelere dokunmak ve onlarla yakından çalışmak, bireyde soyut tecrübenin harekete geçmesine ve merak duygusunun uyanmasına yardımcı olmaktadır.

Bunun yanında günlük hayatta rastlamadığımız birçok nesnenin bir arada olması ve koleksiyonların sergilenmesinde tercih edilen tasarımlar ziyaretçinin ilgisini, sergi ile kurduğu etkileşimi ve müzede öğrenme konusundaki motivasyonunu da etkilemektedir (Hooper-Greenhill, 2009; 21; Ingle, 2009; 314; Hein, 2002; 136-137). Özellikle çocuklar interaktif sergilerin yanı sıra nesnelere yakından çalışmaya değer vermekte, nesnelere dokunmaktan ve onları kullanmaktan hoşlanmaktadırlar (Hein, 2002: 138-144; Ingle, 2009:314-316). Benzer şekilde Filiz (2010)'in yapmış olduğu çalışmada, müze etkinlikleri ve nesnelere iletişime geçen ve doğrudan inceleme yapma olanağı bulan öğrencilerin yaşadıkları heyecan ve şaşkınlık duygusu ile birlikte merak etmeye başladıkları ve öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik ilgilerinin arttırdığı görülmüştür.

Gerçekleştirilen yatılı müze etkinliği her zamanki müze gezilerinden farklı kılan öğrencilerin müzede konaklayabilmesi, eserlerle yakından etkileşimin olduğu ve sayıca az olmasıdır. Bu sayede öğrenciler eserleri daha uzun süre ve daha detaylı inceleme imkanına sahip olmuşlardır. Öğrenciler, eserleri yakından inceleyebilmeleri kendileri için anlamlı olduğu ifadelerinde bulunmuşlardır. Katılımcıların açıklayıcı bilgilerin bulunduğu 3D fotoğrafların bulunduğu eserleri daha çok sevdikleri ve tercih ettikleri tespit edilmiştir. Öğrenciler, yatılı müzenin tasarımının diğer müzelerden farklı olarak tarihsel bilginin somutlaştığını ve etkili bir öğrenme deneyimi yaşadıklarını bir gün de olsa Hititli gibi yaşayabildiklerini ve o dönem insanların zor şartlarda yaşadıklarını ve tarihsel empati süreci içerisinde bulunmaktan ve müze içerisinde gerçekleştirdikleri etkinliklerden keyif aldıklarını ifade etmişlerdir.

Onuncu Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın onuncu alt problemi kapsamında öğrencilere“Yatılı müzede sosyal bilgiler dersi öğrenilebilir mi?” konusunda ne düşündüklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ön ve son görüşmelerde sorulan soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; ön görüşmede öğrenilebilir ve öğrenilemez şeklinde ifadeleri bulunurken son görüşmede ki ifadeler daha farklı kategoriler etrafında oluşturulmuştur. Son görüşmede öğretmenler anlattırsa öğrenilebilir ve müzeye sınıflar yapılırsa, Hititleri anlatan kitaplar okutulursa öğrenilebilir ifadeleri görülmektedir. Öğrencilerin yatılı müzede yaptıkları etkinlikler çerçevesinde ifadeler vererek ve müzede bulunan eserleri görerek, dokunarak öğrenmenin daha kalıcı olduğu şeklinde yorumlanabilmektedir.

Böylece sosyal bilgiler programının temel amaçlarından olan öğrencilerin düşünmesi, bilgi, kavram, değer ve becerilerini geliştirmeleri ve öğrenmeyi öğrenmelerinin gerçekleşmesi sağlanmış olmaktadır. Öğrencilerin müze etkinlikleri vasıtasıyla kullandıkları bilişsel becerilerin içerisinde tarihsel bilginin yapılandırılmasına olanak veren tarihsel düşünme becerileri önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca öğrenciler tarihsel eserler hakkında akıl yürütme, çıkarımda bulunma becerilerinin gelişmesi sağlanmıştır. Çıkarım becerisi ile tarihsel bilginin somutlaştırılması, geçmişten günümüze sürekli değişimin kavranması müzenin işlevlerinden biri olan tarihsel düş gücünün gelişimini gerçekleştirdiği görülmüştür. Öğrenciler müzede öğrenme süreci içerisinde bilgi düzeylerinin arttığını, yeni ve farklı bilgiler edindiklerini, eski bilgilerinin pekiştiğini ve kalıcı hale geldiğini de ifade etmektedirler. Öğrenciler müzede akranları ile iletişim içerisinde olmanın samimiyetlerini artırdığı, sosyal paylaşım içerisinde bulduklarını ve daha güzel vakit geçirdiklerini dile getirmişlerdir.

On Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın on birinci alt problemi kapsamında öğrencilere“Sosyal bilgiler dersi kapsamında müze gezilerine yer verilmeli mi?” konusunda ne düşündüklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ön ve son görüşmelerde sorulan soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; ön görüşmede müze gezilerinin okulu etkilediği ve sıkıcı olduğu yönünde ifadeler bulunurken son görüşmede bu ifadeler yer verilmemiştir. Her iki görüşmede de dersin kalıcılığının ve dersin pekişmesi açısından müze gezilerine yer verilmesi gerektiği konusunda ifadelerde bulunulmuştur. Gerçekleştirilen yatılı müze gezisinden sonra öğrencilerin özellikle yatılı müze gezisinin daha eğlenceli olduğu ve orada öğrendikleri bilgilerin daha kalıcı olduğu ve böylece sosyal bilgiler dersinde müze gezisinin öğrenme açısından daha iyi olacağı benimsendiği şeklinde sonuca ulaşılmaktadır.

Bu araştırmada yürütülen müze etkinlikleri ile nesnelere ilk kez yakından tanıma ve doğrudan inceleme imkanı bulan, yatılı kalarak Hitit tarihini ve yaşamını daha yakından tanıyan öğrenciler, merak etmeye başlamışlardır. Böylece öğrencilerin sosyal bilgiler öğrenme istekleri yani motivasyonları artmış ve ilgileri geçmişe yönelmiştir. Yatılı Müze etkinliği boyunca öğrenme sürecine içsel süreçlerle güdülenmiş olan ve bilgilerini yapılandırmaya başlayan öğrencilerin ifadeleri, Kuşan (2005) tarafından yürütülmüş olan araştırmanın bulgularıyla da desteklenmektedir.

On İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın on ikinci alt problemi kapsamında öğrencilere “Yapılan müze gezilerinden hoşlanıp hoşlanmadığınıza dair ne söylemek istersiniz ?” konusunda ne düşündüklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ön ve son görüşmelerde sorulan soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; Her iki görüşmede de derslere yardımcı olduğu, eğlenceli olduğunu düşünen öğrencilerin olduğu görülmektedir. Son görüşmede öğrencilerin yatılı müze gezisini daha çok sevdiğini, sayıca az oldukları için diğer müze gezilerinden daha güzel olduğunu ve daha rahat müzedeki nesnelere görebildiklerini, müzede gerçekleştirilen etkinlikleri sevdiğini ve yeni bilgiler edindikleri ayrıca yatılı kaldıkları için arkadaşlarıyla daha samimi ortam kurdukları şeklinde ifade verdikleri görülmüştür.

Müzelerin toplum içindeki işlevlerini ortaya koyan eğitim araştırmacıları, ister sergileme isterse eğitim amaçlı olsun müzeleri ziyaretçilere şaşırtıcı ve farklı tecrübeler sunan ortamlar olarak betimlemişlerdir. Müzeler kültürel ya da doğal nesnelere sergileyerek ve onlar için yaşayan ortamlar tasarlayarak ziyaretçilerin ilgisini çekmekte, merak duygusunu kışkırtmakta, onlara etkin olma ve öğrenme için fırsat vermektedir (Hein, 2002: 2-7; Siedel ve Hudson, 1999: 31). Bu çalışma sonucunda da araştırmaya katılan öğrenciler müze ortamındaki tarihsel nesnelere etkilendiklerini, tarihsel eserlere görebildikleri şaşkınlık yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Ayrıca sergilenen eserler sayesinde geçmiş ile bugünü kıyaslayabildiklerini, özellikle de sosyal bilgiler dersine katkı sağlayacağı yönünde ifadelerde bulunmuşlardır.

On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın on üçüncü alt problemi kapsamında öğrencilere “Sosyal bilgiler dersi içerisinde bulunan Hititler ile ilgili neler biliyorsunuz, neler hatırlıyorsunuz?” konusunda düşündüklerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen ön ve son görüşmelerde sorulan soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde; ön görüşmede öğrencilerin yaşadıkları il olmasının nedeniyle başkentlerini, bölgenin verimli topraklarda olduğunu ve ilk anlaşmayı yaptıkları şeklinde ifadeleri bulunmaktadır. Son görüşmede gidilen müze de müze içerisinde Hititler ile ilgili eserlerin olduğundan ve uzman kişilerden Hititler hakkında kapsamlı bilgiler verildiğinden dolayı öğrenciler Hitit insanların genel özelliklerini, ekonomi ve sosyal hayatlarını, devlet yönetimleri hakkında derin bilgilere sahip olabildikleri şeklinde sonucuna ulaşılmaktadır.

5.2.Öneri

Araştırma sonuçlarına dayalı olarak şu önerilerde bulunulabilir;

Milli Eğitim Bakanlığı'na Yönelik Öneriler

• Yatılı müzenin ülke genelinde yaygınlaşması sağlanmalı ve imkanlar ölçüsünde sosyal bilgiler derslerinin yatılı müzelerle ilişkilendirerek öğrenciye anlatılması dersin kalıcılığını artıracığı düşünülmektedir.

• Milli Eğitim Bakanlığı okul müze koşullarını öğretim programları ile örtüşen kapsamlı programlar gerçekleştirmesine ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

• Milli Eğitim Bakanlığı'nda görev yapmakta olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Yapılandırmacı program çerçevesinde okul dışı etkinlikleri ve inceleme gezilerine yer vermeleri konusunda teşvik edilmelidir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine Yönelik Öneriler

• Okullarda müzelerin amaçları, işlevleri ve önemi hakkında eğitim- öğretim faaliyetleri yürütmeli ve öğrencilerin bilinçlenmeleri sağlanarak müzelere gereken önemi vermeleri sağlanmalıdır.

• Müze gezilerinde daha az ve ideal olan (15- 20 kişilik) öğrenci grupları şeklinde ve her bir öğrencinin öğrenme sürecine etkili bir şekilde uygulanmasına imkan verilmesi sağlanmalıdır.

• Müzelerin öğrenciler üzerin de bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışlarına etkileri incelenmeli ve müzelerin eğitim sırasında işlevselliği, uygulanabilirliği araştırılmalı ve müzelerin bir eğitim ortamı olarak kullanılması yaygınlaştırılmalıdır.

• Sosyal Bilgiler öğretmenleri müze ziyaretlerinin öğrenmeye katkısını artırmak için öğrenci merkezli, onların ilgisini çekebilecek etkinlikler gerçekleştirilmelidir.

Müzelere Yönelik Öneriler

• Müzelerin nesnelere koruma ve sergileme sorumluluğunun yanında, koleksiyonlarını sadece görebileceği eserler olmaktan çıkararak ziyaretçilerinin eserlere dokunabilmesi ve eğitim görevlerini yerine getirebilecek atölyelerin araştırma faaliyetlerini gerçekleştirmesini sağlayan birimler oluşturulmalıdır.

- Müze koleksiyonunda bulunan eserlerin müze gezisi sırasında öğrencilerin bir sıra halinde görmelerinden ziyade, öğrenme sürecinin sağlandığı, derinlemesine inceleme ve araştırma anlayışı günümüzde sağlanabilir.

- Çağın gerektirdiği şekilde müzeler mevcut durumlarını eğitim öğretim boyutu kapsamında düzenlenmeli ve öğrenci merkezli teknoloji kullanımı sağlanmalıdır.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Sosyal Bilgiler eğitiminde müze kullanımına yönelik yapılan akademik çalışmalar, büyük bir hızla ilerleyen yenilik ve gelişmeler neticesinde müzelerin eğitim ortamı olarak kullanılmasına ağırlık verilmeli ve yatılı müzenin Sosyal Bilgiler eğitimi alanına kazandırılması daha faydalı olabilir.

- Sosyal Bilgiler dersinde müze kullanımının öğrenciler üzerindeki olumlu etkileri nedeniyle, müze gezilerine ve müze etkinliklerine ağırlık vermeleri daha yararlı olabilir.

KAYNAKÇA

ABACI, O. (1996). *Müze Eğitimi*. Sanatta Yeterlilik Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Resim-iş Eğitimi Anasanat Dalı.

ABACI, O. (2003). *Erken Çocukluk Eğitiminde Müzelerin Yeri*. M. Sevinç (Yayıma Hazırlayan.). *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. (s. 106-115). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

ADIGÜZEL, H. Ö. (2009). *Bir Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler, Müze Pedagojisi ve Satı Bey' in Okul Müzesi Deneyimi*. Geçmişten Geleceğe Türkiye' de Müzecilik Sempozyumu II Bildiriler (21-23 Mayıs 2008). (s. 93-102). Ankara: Vehbi Koç ve Ankara Araştırma Merkezi.

AKBAŞ, O. (2008). *Sosyal bilgilerde değerler ve öğretimi*. B. Tay ve A. Öcal, (Der.), *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi* (s.336-353). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

AKDAĞ, H., ÇOKLAR, A. N. (2009). *İlköğretim 6. Ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Proje Ve Performans Görevlerini Hazırlarken Yararlandıkları Kaynaklar, İnternet'in Yeri Ve Karşılaştıkları Güçlükler*. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 1-16.

AKMEHMET, T.K., ÖDEKAN, A. (2006). *Müze Eğitiminin Tarihsel Gelişimi*. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , 47-58.

AYKAÇ, N. (2007). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Eğitim Öğretim Programına Yönelik Öğretmen Görüşleri*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 46-73.

ALLAN, D. (1963). *Müzelerin Rolü*. Müzelerin Teşkilatlanması Pratik Öğütler (s. 5-19). Ankara: ICOM Türkiye Komitesi Yayınları.

ASLAN, D. (2009). *İlköğretim Yedinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Yapılandırma Yaklaşım Bağlamında Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi . İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı.

ATA, B. (2013). *Sosyal Bilgiler Eğitiminde Müzelerin Önemi*. K. U. Edt: Refik TURAN içinde, *Sosyal Bilgilerin Temelleri* (s. 342-355). Ankara: Pegem Akademi.

ATAGÖK, T. (1999). *Müze Toplum İlişkisinde Eğitim*. T. A. (Der.) içinde, *Yeniden Müzeciliği Düşünmek* (s. 143- 146). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım Yayın.

AYDIN, N. (1989). *Müzeler Ve Eğitim*.I. Müzecilik Semineri . Eskişehir: T. C. Eskişehir Valiliği.

BAL, H. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemi*. Isparta: Fakülte Kitapevi Yayınları.

BAŞ, T. , AKTURAN, U. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

BOZDOĞAN, A. E. (2007). *Bilim Ve Teknoloji Müzelerinin Fen Öğretimindeki Yeri Ve Önemi*. Doktora Tezi . Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ilköğretim Anabilim Dalı Fen Bilgisi Öğretmenliği Bilim Dalı.

BUYURGAN, S. & BUYURGAN, U. (2012). *Sanat Eğitimi Ve Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.

BUYURGAN, S., & MERCİN, L. (2010). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları*(2. Basım). V. Özsoy. (Ed.). Görsel Sanatlar eğitimi Derneği Yayınları.

BÜTÜN, M. (2014). Nitel Araştırma. B. J. CHRISTENSE içinde, *Eğitim Araştırmaları (Nitel, Nitel ve Karma Yaklaşımlar)* (s. 375-408). Ankara: Eğiten Kitap.

ÇAKIR, P. (2013). *Türkçe Ders Kitaplarındaki Öykülerin Çocuğa Görelik İlkesi Açısından İncelenmesi*. Turkish Studies, 1171-1180.

ÇERKEZ, S. (2011). *Sosyal Bilgiler Dersinde Müze Eğitimine Dayalı Öğretim Uygulamalarının Akademik Başarısına Ve Tutumlarına Etkisi*.Yüksek Lisans Tezi . Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı.

DEMİR, S. B. , YORULMAZ, E. (2014). *Tarih Derslerinde Akıllı Tahta Kullanım Durumunun İncelenmesi (Bir Durum Çalışması)*.Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 16-38.

DİLAVER, H. H. , TAY, A. B. (2014). *Sosyal Bilgilerde Yapılandırmacılık*. E. B. ÖCAL içinde, *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s. 100- 129). Ankara: Pegem Akademi.

DOĞANAY, A. (2008). *Çağdaş Sosyal Bilgiler Anlayışında Yeni Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi* . Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 77-96.

ERBAY, F. (1998). *Eğitim Kurumlarının, Müzelerin Kurumlaşmasındaki Yeri*.4. Müzecilik Semineri (16-18 Eylül) (Bildiriler) (s. 47-50). İstanbul: Askeri Müze.

ERGİN, İ. , ÜNSAL, Y. , TAN, T. (2006). *5E Modeli'nin Öğrencilerin Akademik Başarısına Ve Tutum Düzeylerine Etkisi: "Yatay Atış Hareketi Örneği"*. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) ,1-15.

ERSOY, A. F. (2007). *Sosyal Bilgiler Dersinde Öğretmenlerin Etkili Vatandaşlık Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri*.Doktora Tezi . Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Doktora Programı.

FEYZİOĞLU, Y. E. , ERGİN, Ö. (2012). *5E Öğrenme Modelinin Kullanıldığı Öğretimin Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Öğrenme Yaklaşımlarına Etkisi*.Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED) , 23-54.

FİLİZ, N. (2010). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Kullanımı*.Yüksek Lisans Tezi . İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı.

GERÇEK, F. (1999). *Türk Müzeciliği*. Ankara: Kültür Bakanlığı.

GÖKKAYA, A. K. , YEŞİLBURSA, C. (2009). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihi Yerlerin Kullanımının Akademik Başarıya Etkisi*. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi , 483-506.

GÜLEÇ, S. , ALKIŞ, S. (2003). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Gezilerinin İletişimsel Boyutu*.Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 63- 78.

GÜRGİL, F. (2011). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında Halk Kültürünün Yeri: İlköğretim Öğrencilerinin Halk Kültürü Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri*.Yüksek Lisans Tezi . Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı.

HARRISON, M. (1963). *Eğitim ve Müzeler*. Müzelerin Teşkilatlanması Pratik Öğütler (s. 109-120). Ankara: ICOM Türkiye Milli Komitesi Yayınları.

HEIN, G. E. (2002). *Learning In The Museum. Learning in themuseum*. Taylor & Francis e-Library.

HOOPER- GREENHILL, E. (2009). *Education, communication and interpretation: towards a critical pedagogy in museums* E. Hooper-Greenhill, (Der.), The educational role of the museum (s.3-25). Britain: Routledge (Second edition).

<http://www.egitimpedia.com/egitim-2/etkinlik-onerisi-sabanci-muzesinde-yaz-okulu> . Sabancı Müzesi,; <http://www.egitimpedia.com/egitim-2/etkinlik-onerisi-sabanci-muzesinde-yaz-okulu> web adresinden 10 Şubat 2015 tarihinde alınmıştır

<http://www.rmk-museum.org.tr/default.aspx>. (Rahmi Koç,; <http://www.rmk-museum.org.tr/default.aspx> web adresinden 11 Şubat 2015 tarihinde alınmıştır.

<http://www.santralistanbul.org/pages/index/enerji-muzesi/tr/>. (Santral İstanbul,; <http://www.santralistanbul.org/pages/index/enerji-muzesi/tr/> web adresinden 11 Şubat 2015 tarihinde alınmıştır.

<http://www.spacecampturkey.com/tr-TR/>. (Uzay Kampı İzmir: <http://www.spacecampturkey.com/tr-TR/> web adresinden 11 Şubat 2015 tarihinde alınmıştır.

<http://www.kulturvarliklari.gov.tr/TR,44050/muzelerimizde-egitim-calismalari.html>. Kültür Varlıkları Ve Müzeler Genel Müdürlüğü: <http://www.kulturvarliklari.gov.tr/TR,44050/muzelerimizde-egitim-calismalari.html> web adresinden 26 Ekim 2015 tarihinde alınmıştır.

<http://www.amnh.org/>. American Museum of National History: <http://www.amnh.org/> web adresinden 10 Şubat 2015 tarihinde alınmıştır.

http://www.istanbulmodern.org/tr/egitim/rehberli-turlar_1241.html. İstanbul Modern: http://www.istanbulmodern.org/tr/egitim/rehberli-turlar_1241.html web adresinden 10 Şubat 2015 tarihinde alınmıştır.

<http://www.londonchildrensmuseum.ca/>. London Regional Children's Museum: <http://www.londonchildrensmuseum.ca/>. web adresinden 11 Şubat 2015 tarihinden alınmıştır.

<https://www.childrens-museum.org/>, TheChildren'sMuseum of New Hampshire:
<https://www.childrens-museum.org/>, web adresinden 11 Şubat 2015 tarihinde alınmıştır.

INGLE, M. (2009). *Pupil's perceptions of museum education sessions* E. Hooper-Greenhill,

İLHAN, Ç. A. (2008). *Türkiye'de Müze Eğitimi Alanında Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi*. Geçmişten Geleceğe Türkiye'de Müzecilik Sempozyumu 2. Ankara: Vekam Yayını.

KARADENİZ, C. (2009). *Dünya Çocuk Müzeleri İle Bilim, Teknoloji Ve Keşif Merkezlerinin İncelenmesi Ve Türkiye İçin Bir Çocuk Müzesi Modeli Oluşturulması*. Yüksek Lisans Tezi . Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müze Eğitimi Anabilim Dalı.

KARAKAŞ, T. (1997). *Taşınır Ve Taşınmaz Kültür Ve Tabiat Varlıkları Mevzuatı* . Ankara: Tüze Yayıncılık.

KARAKUŞ, D. P. (2012). *Müzelerde Uygulanabilecek Müze Eğitim Etkinlikleri*. Mediterranean Journal of Humanities , 131-138.

KILIÇ, F. (1998). *İstanbul Beediyesi' nin Müze Kurma Çalışmalarının, Türk Müzeciliği Tarihi İçerisinde Değerlendirilmesi*.4. Müzecilik Semineri Bildiriler(16-18 Eylül 1998) (s. 30-32). İstanbul: Askeri Müze

KISA, Y. (2012). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Kullanımına İlişkin Öğretmen Ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi (Afyonkarahisar Müzeleri)*.Yüksek Lisans Tezi . Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı .

KUŞAN, Y. Ç. (2005). *Türk İslam Eserleri Müzesi'nde Milli Eğitim Müfredatı Doğrultusunda İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Eğitim Programı Hazırlama Projesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

KÜÇÜKAŞAR, A. , HASIRCI, S. (2013). *Türkçe Ders Kitaplarındaki Şiirlerin Çocuğa Göreliği*. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 57- 76.

MADRAN, B. , ÖNAL, Ş. (2000). *Yerellikten Küreselliğe Uzanan Çizgide Tarihin Çok Paylaşımli Vitrinleri: Müzeler Ve Sunumlar*.Üçüncü Uluslararası Tarih Kongresi Tarih

Yazımı Ve Müzecilikte Yeni Yaklaşımlar: Küreselleşme Ve Yerelleşme . Ankara: Türkiye Ekonomik Ve Toplumsal Tarih Vakfı.

MADRAN, B. (1999). *"Müze Türleri". Yeniden Müzeciliği Düşünmek*. Der: Tomur ATAGÖK. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım Yayım Merkezi.

MASARACI, Y. (2002). *Müzelerin Eğitim Etkinliklerindeki Öneminin Karikatür Mizah Müzeleri Örneklerinde İncelenmesi*. 6. Müzecilik Semineri (Bildiriler) . İstanbul: T. C. Genelkurmay Başkanlığı Askeri Müze Ve Kültür Sitesi Komutanlığı.

MEB (2005). *İlköğretim 4 ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi

MERCİN, L. (2002). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinde Müzelerin Sanat (Resim) Eğitimi amaçlı Kullanılmasına İlişkin Yönetici Ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi . Ankara: T.C Yüksek Öğretim Kurulu Dökümantasyon Merkezi.

MERCİN, L. (2006). *Resim Dersini Müze Kaynaklı Oluşturmacı Öğrenme Yaklaşımı Etkinliklerine Göre Uygulamanın Erişmeye, Kalıcılığa ve Tutuma Etkisi (Diyarbakır Örneği)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ankara.

MEYDAN, A., AKKUŞ, A. (2014). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Gezilerinin Tarihi Ve Kültürel Değerlerin Kazandırılmasındaki Önemi*. Marmara Coğrafya Dergisi , 402-422.

MILLER, W. J. (1993). *The Status Of Social Studies In Louisiana Schools*. U.S: To The Educational Resources Information Center (ERIC).

OCAK, G. (2012). *Öğretmenlerin Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Kurma Başarılarının Öğretmen ve Öğretmen Adaylarınca Değerlendirilmesi*. Eğitim ve Bilim , 25-40.

ONUR, B. (2012). *Çağdaş Müze Eğitim Ve Gelişim Müze Psikolojisine Giriş*. Ankara: İmge Kitapevi.

ORUÇ, Ş. , ULUSOY, K. (2008). *Sosyal Bilgiler Öğretimi Alanında Yapılan Tez Çalışmaları*. Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi , 121 -132.

ÖZEN, R. , SAĞLAM, H. İ. (2010). *İlköğretim Öğrencilerinin Değişim Ve Sürekliliği Algılayışı*. Akademik Bakış Dergisi, 1- 15.

ÖZESKİCİ, A. (2009). *Müzedede Öğrenmenin Öğrencilerin Görsel, Duyuşsal Ve Kinestetik Yönleri Üzerine Etkileri (İlköğretim 6. Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama)*. Yüksek Lisans Tezi . Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı.

ÖZEREN, G. (2011). *5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Kazanımların Öğretmenler Tarafından Gerçekleştirilme Düzeyi*. Yüksek Lisans Tezi . Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı.

ÖZTÜRK, C. (2009). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.

ÖZTÜRK, C. (2011). *Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Dsiplinlerarası Bir Bakış*. C. Ö. (Edt.) içinde, Sosyal Bilgiler Öğretimi (s. 2-30). Ankara: Pegem Akademi.

PASİNLİ, A. (1997). *İstanbul Arkeoloji Müzelerindeki Müzecilik Çalışmaları ve Çocuk Müzesi*. A. M. Komutanlığı (Dü.), Kuruluşunun 150. Yılında Türk Müzeciiliği Sempozyumu III Bildirileri (24-26 Eylül 1996). (s. 100-1003). İstanbul: Genelkurmay Basımevi-Ankara.

PARMAKSIZ, R. Ş. , YANPAR, T. (2006). *Alternatif Değerlendirme Yaklaşımlarının Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilirliği*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , 159-172.

PAYKOÇ, F. (2008). *Müzedede Düşünerek, Dokunarak Ve Hissederek Öğrenme*. Geçmişten Geleceğe Türkiye'de Müzecilik II. Eğitim, İşletmecilik Ve Turizm Sempozyumu (Bildiriler) . Ankara: Vehbi Koç Ve Ankara Araştırmaları Merkezi (VEKAM).

POLAT, L. (2012). *İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Genel Amaçlarına Ulaşma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Elazığ İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi . Elazığ: Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı.

POMİAN, K. (2000). *Çağdaş Tarih Yazımı Ve Çağdaş Müzeler. Üçüncü Uluslararası Tarih Kongresi Tarih Yazımı ve Müzecilikte Yeni Yaklaşımlar: Küreselleşme Ve Yerelleşme*. İstanbul: Türkiye Ekonomik Ve Toplumsal Tarih Vakfı.

SAFRAN, M. (2014). *Sosyal Bilgiler Öğretimine Bakış*. A. Ö. Bayram TAY içinde, Sosyal Bilgiler Öğretimi (s. 2-16). Ankara: Pegem Akademi.

SHABBAR, N. (2001). *Çocuklar İçin Müze Eğitimi*. Kent, Toplum, Müze (Deneyimler-Katkılar). İstanbul: Tarih Vakfı.

SIEDEL, S. ve HUDSON, K. (1999). *Müze eğitimi ve kültürel kimlik* (B. Ata, Çev.).

Ankara. (Der.), The educational role of the museum (s.312-319). Britain:Routledge (Second edition).

SÖZER, E. *Sosyal Bilgiler Programının Amaçları, İlkeleri ve Temel Özellikleri*, <http://w2.anadolu.edu.tr/aos/kitap/IOLTP/2295/unite02.pdf> (25 Ocak 2016).

ŞAPOLYO, E. B. (1936). *Müzeler Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

TAŞ, A. M. (2004). *Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Eğitimi Program Standartlarının Belirlenmesi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi , 28-54.

TAŞPINAR, M. (2010). *Öğretim İlke Ve Yöntemleri*. Ankara: Data Yayınları.

TAŞTAN, Ş. (2009). *İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Düşünme Stillerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi . İstanbul : Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Bölümü Yüksek Lisans Programı.

TAY, B. (2013). *Sosyal Bilgiler Öğretiminin Dünü Bugünü ve Yarını*. K. U. Refik TURAN içinde, Sosyal Bilgilerin Temelleri (s. 2-16). Ankara: Pegem Akademi.

TURAL, A. (2009). *İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı'na İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi . Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ilköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı.

TURAL, A. (2011). *Sosyal Bilgilerde Yapılandırmacı Yaklaşımla Kavram Öğretimine Yönelik Model Geliştirme*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü .

TURAN, R. , ULUSOY, K. (2013). *Sosyal Bilgilerin Temelleri*. Ankara: Pegem Akademi.

USLU, S. (2011). *İlköğretim Okulları II. Kademedeki Sosyal Bilgiler Dersinin Milli Bilinci Oluşmasındaki Etkisi* . Yüksek Lisans Tez. Niğde

USTAOĞLU, A. (2012). *İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Türk Tarihinde Yolculuk Ünitesinde Sanal Müzelerin Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi . Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı.

ÜNLÜ, İ. (2012). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Kültür Algularının İncelenmesi*. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) , 77-92.

YANPAR, T. (2011). *Etkili Ve Anamlı Öğrenme İçin Kuramsal Yaklaşımlar Ve Yapılandırıcılık*. E. C. ÖZTÜRK içinde, Sosyal Bilgiler Öğretimi (s. 52-76). Ankara: Pegem Akademi.

VAROL, F. (2001). *İlköğretim Okulları İkinci Kademe Programı Resim-İş Dersinde Müze Eğitiminin Yeri Ve Önemi*. Yüksek Lisans Tezi . Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim-İş Anabilim Dalı.

YAŞAR, Ş. (1998). *Yapısalcı Kuram Ve Öğrenme Öğretme Süreci*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 68-75.

YILDIRIM, Ş. , ŞİMŞEK, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemi*. Ankara : Seçkin Yayıncılık.

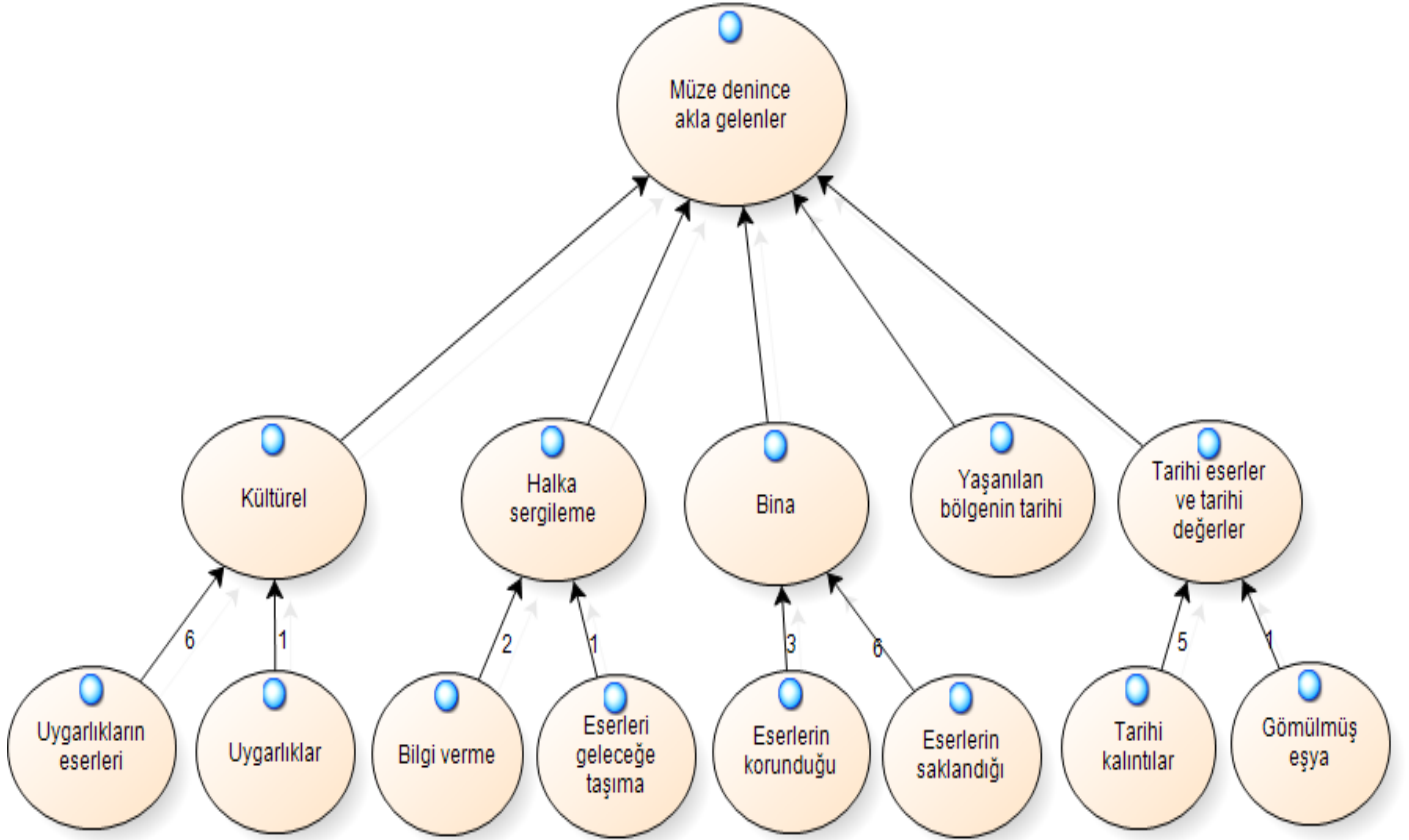
YILDIZTURAN, M. (2007). *Koleksiyonculuktan Müzeciliğe Geçiş Ve Türk Müzeciliği*. Geçmişten Geleceğe Türkiye'de Müzecilik I. Sempozyum (Bildiriler) . Ankara: Vehbi Koç Ve Ankara Araştırmaları Merkezi (VEKAM).

YILMAZ, K. , ŞEKER, M. (2011). *İlköğretim Öğrencilerinin Müze Gezilerine ve Müzelerin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılmasına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*. İstanbul Aydın Üniversitesi, 21-39.

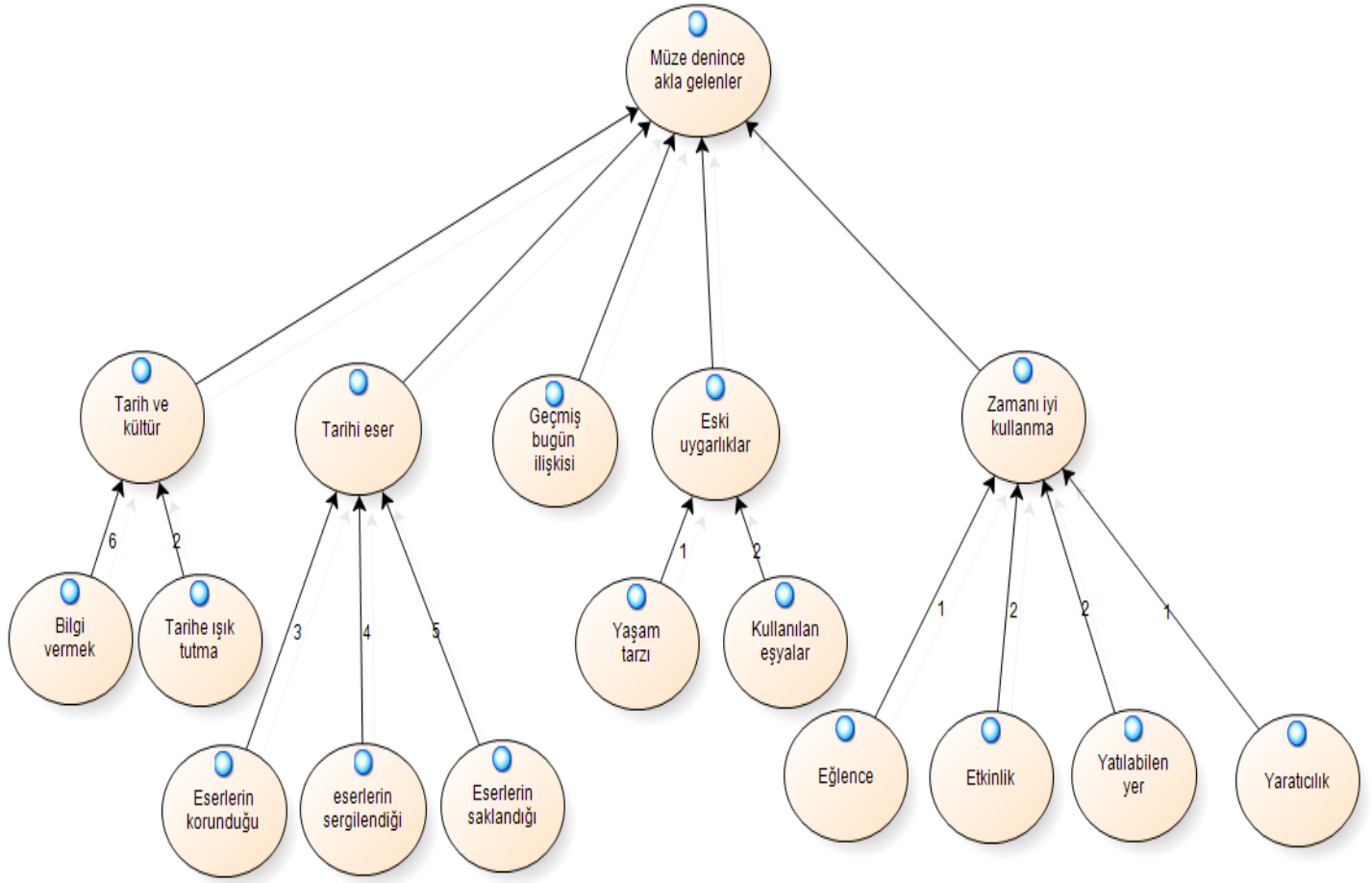
YURDAKUL, B. (2008). *Yapılandırıcı Öğrenme Yaklaşımının Sosyal- Bilişsel Bağlamda Bilgiyi Oluşturmaya Katkısı*. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 39- 67.

EKLER

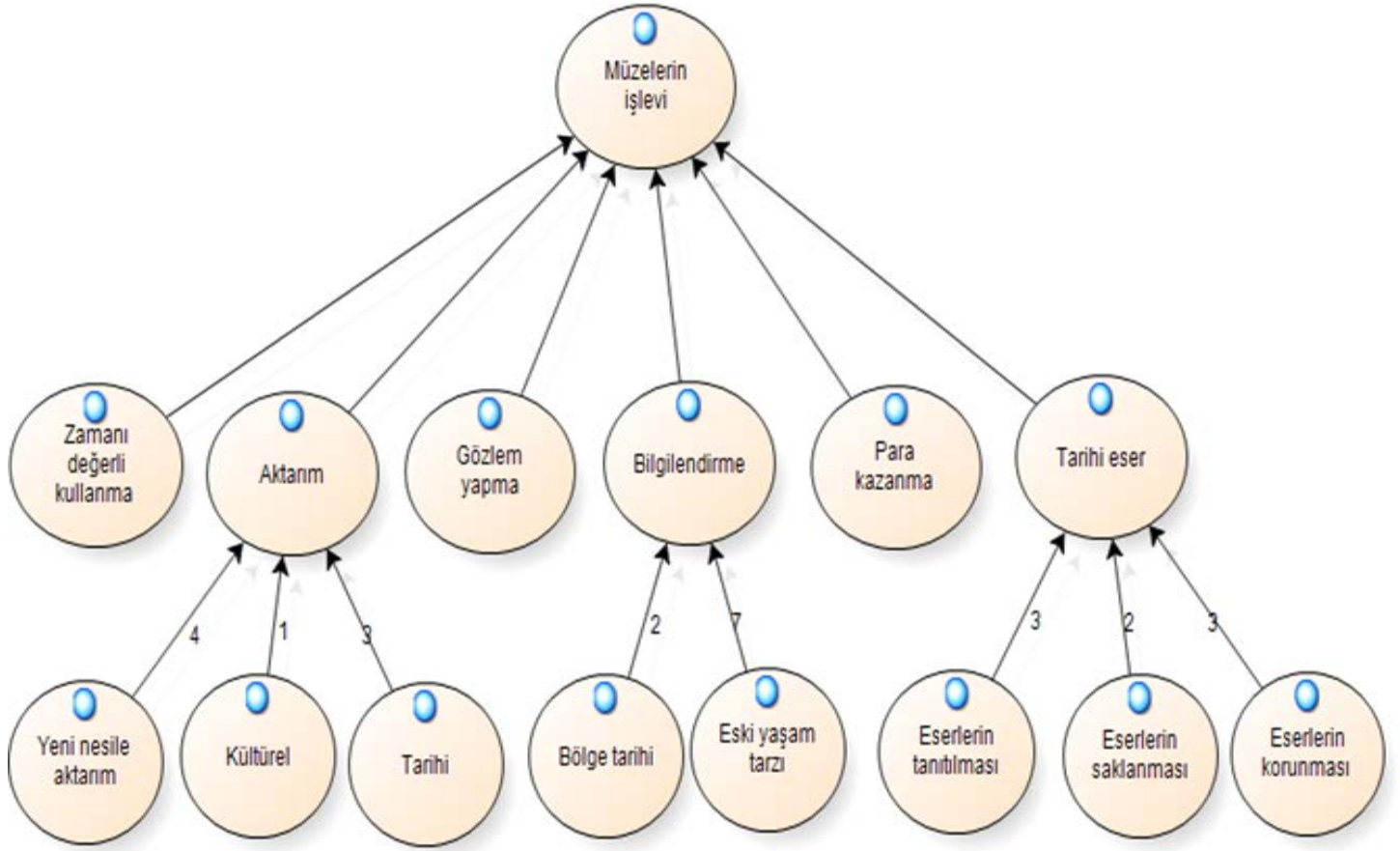
Ek- 1. Şekiller

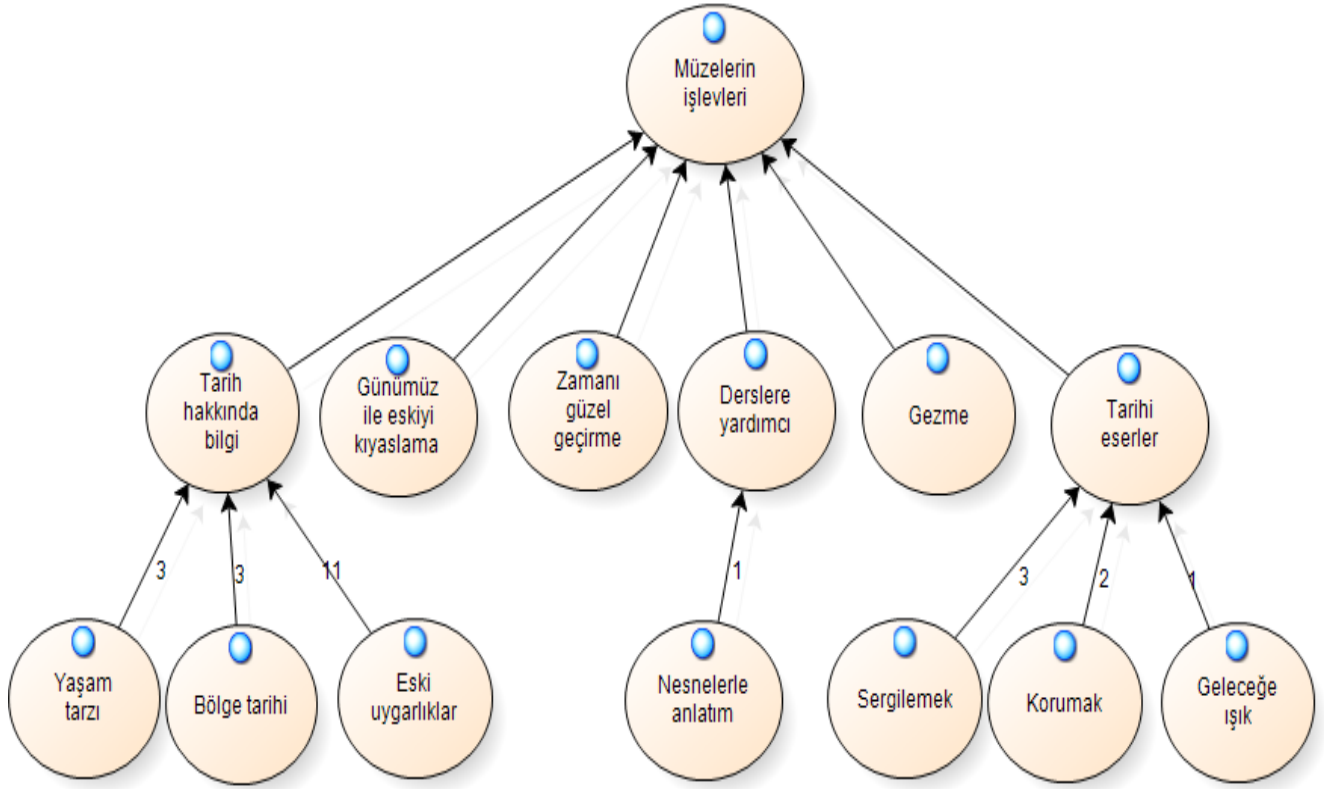
Şekil 2: Ön Görüşmede Öğrencilerin Müze Denilince Aklınıza Neler Geliyor Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

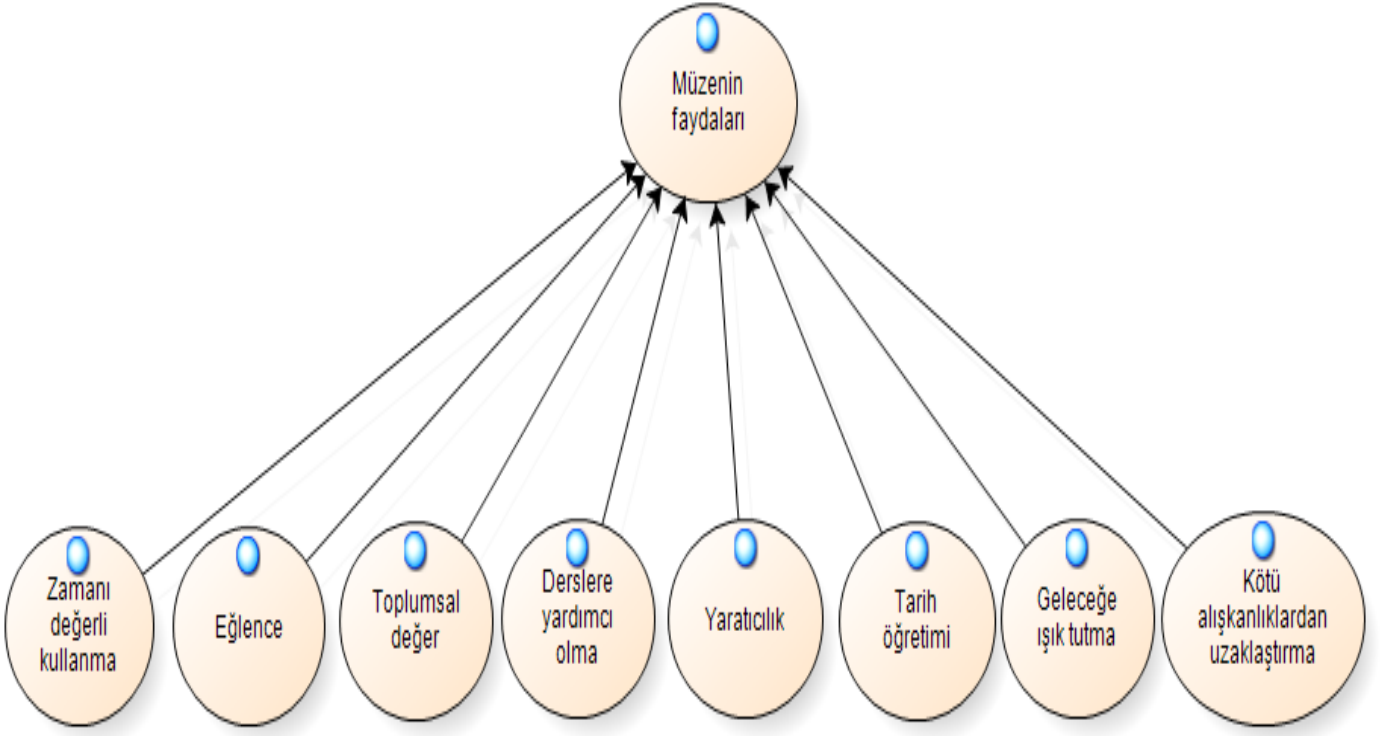
Şekil 3: Son Görüşmede Öğrencilerin Müze Denilince Aklınıza Neler Geliyor Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

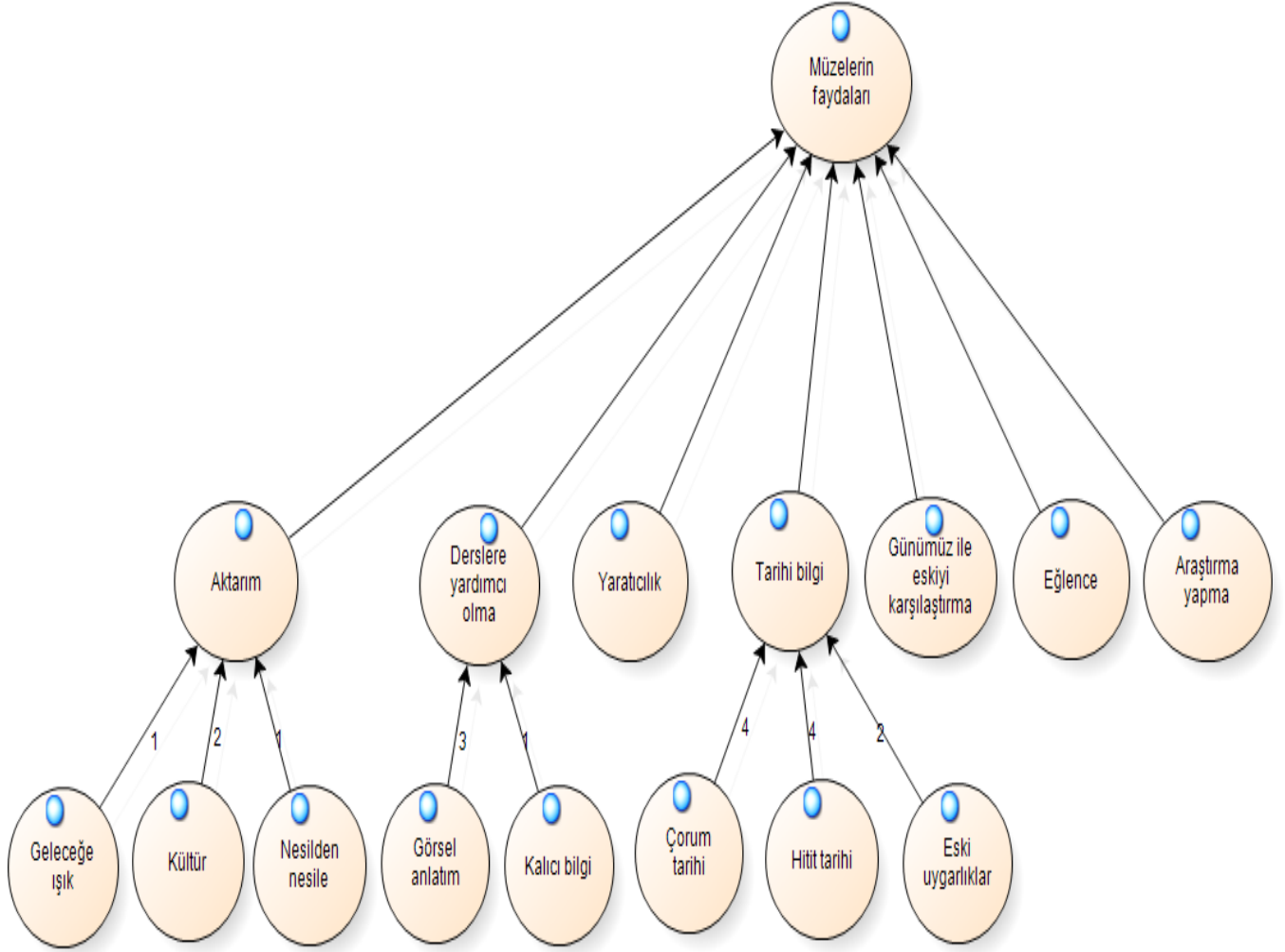
Şekil 4: Ön Görüşmede Öğrencilerin Müzeler Ne İşe Yarar, İşlevi Nelerdir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

Şekil 5: Son Görüşmede Öğrencilerin Müzeler Ne İşe Yarar, İşlevi Nelerdir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

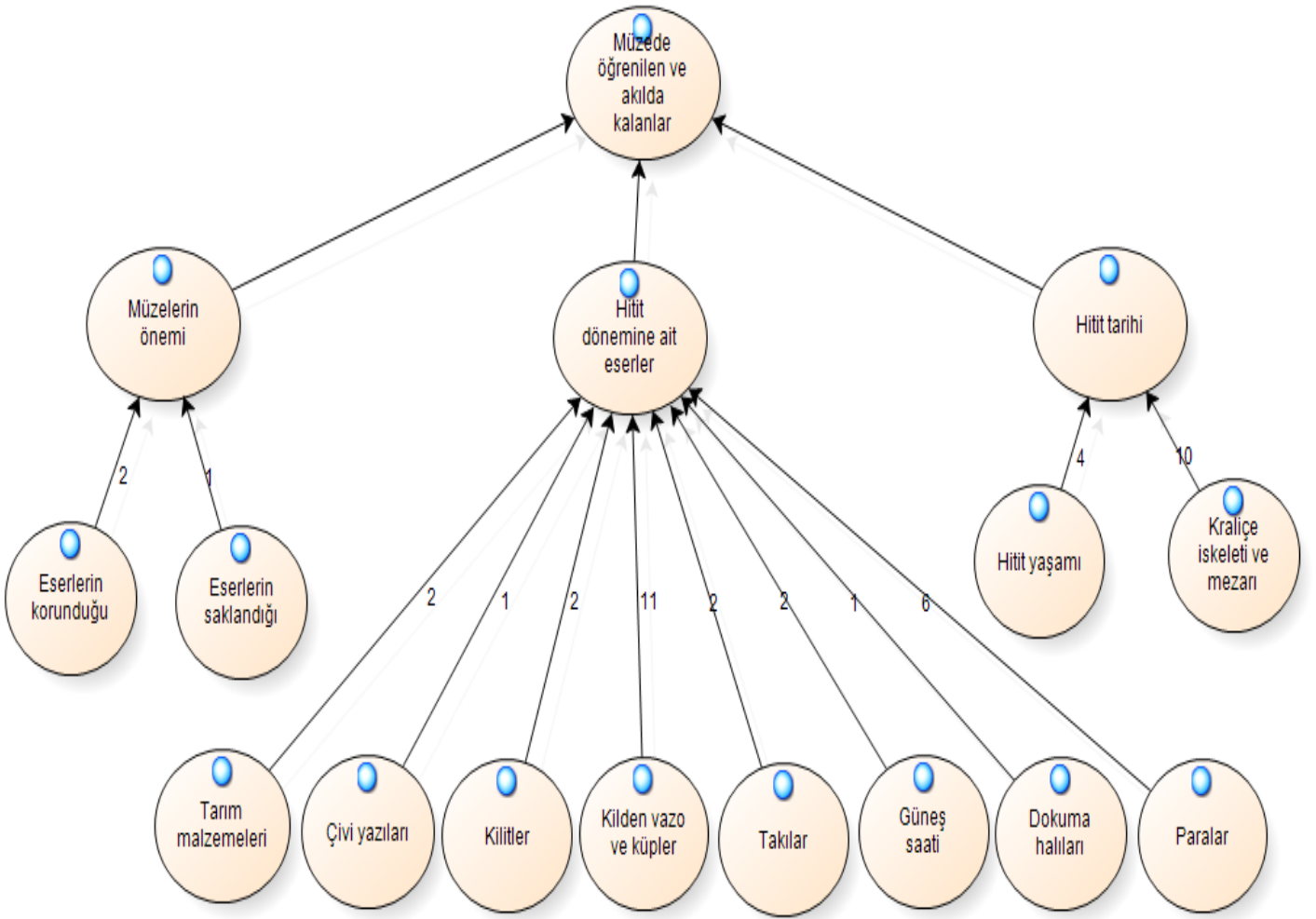

Şekil 6: Ön Görüşmede Öğrencilerin Müzelerin Ne Gibi Faydaları Vardır? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

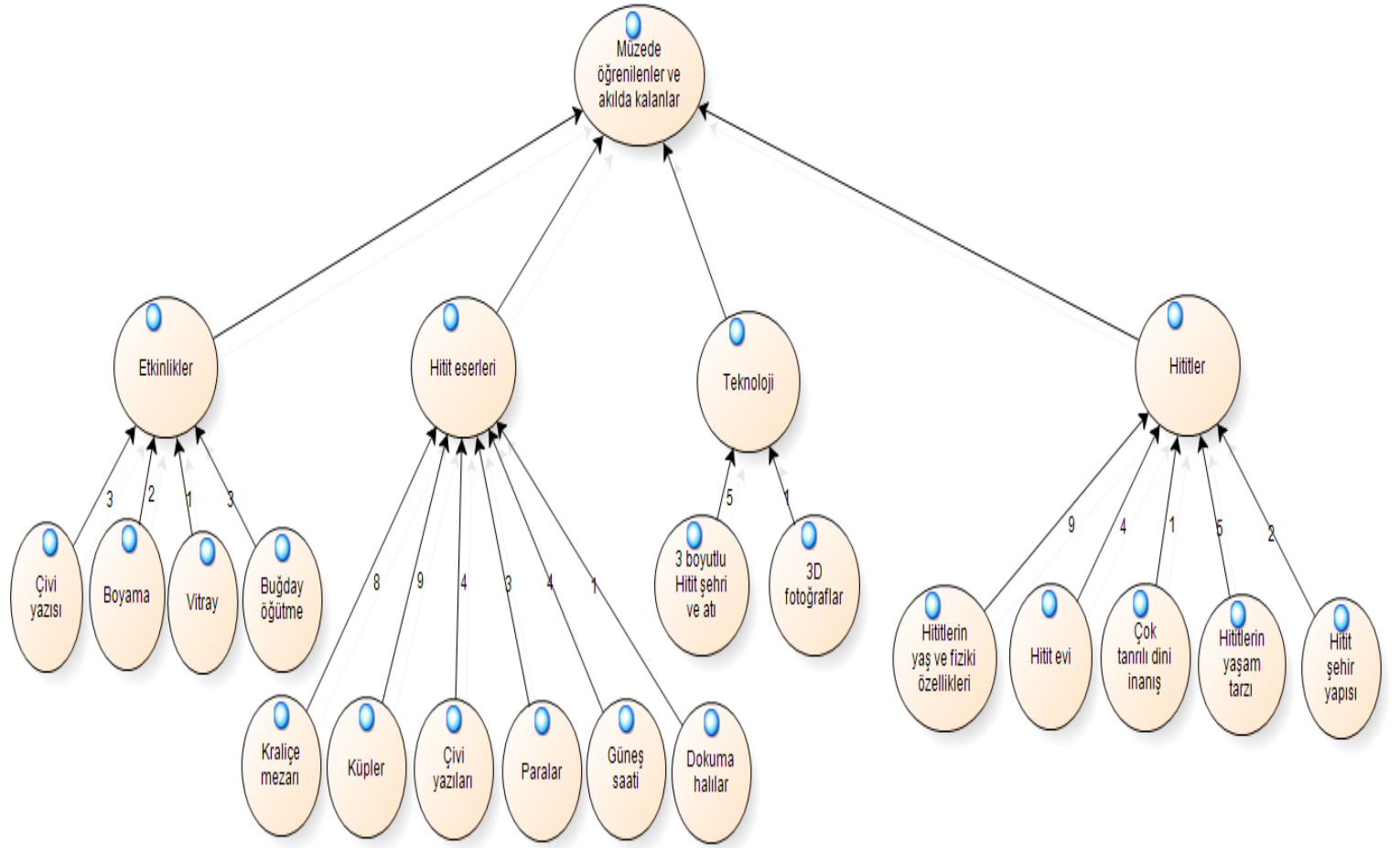

Şekil 7: Son Görüşmede Öğrencilerin Müzelerin Ne Gibi Faydaları Vardır? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

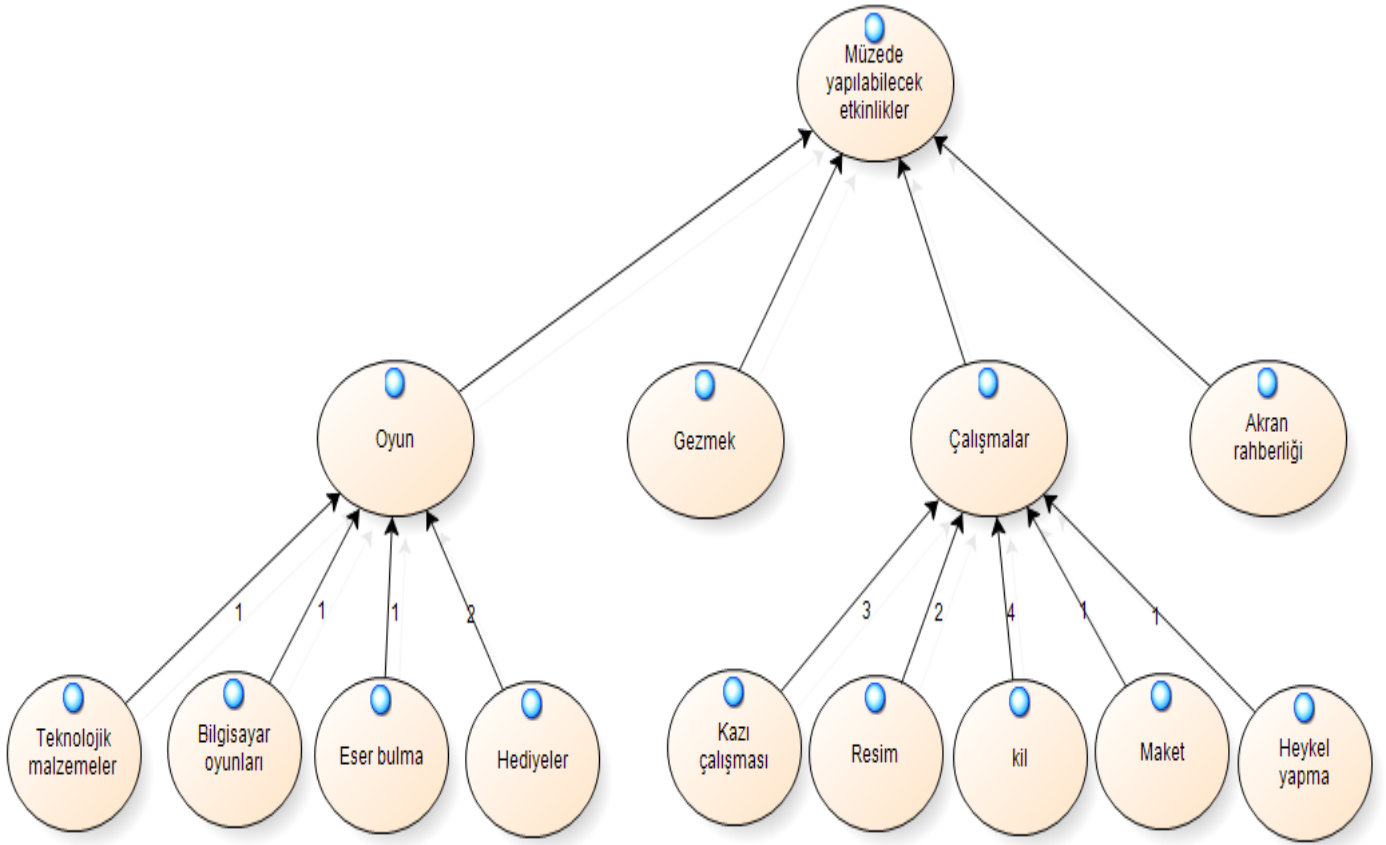

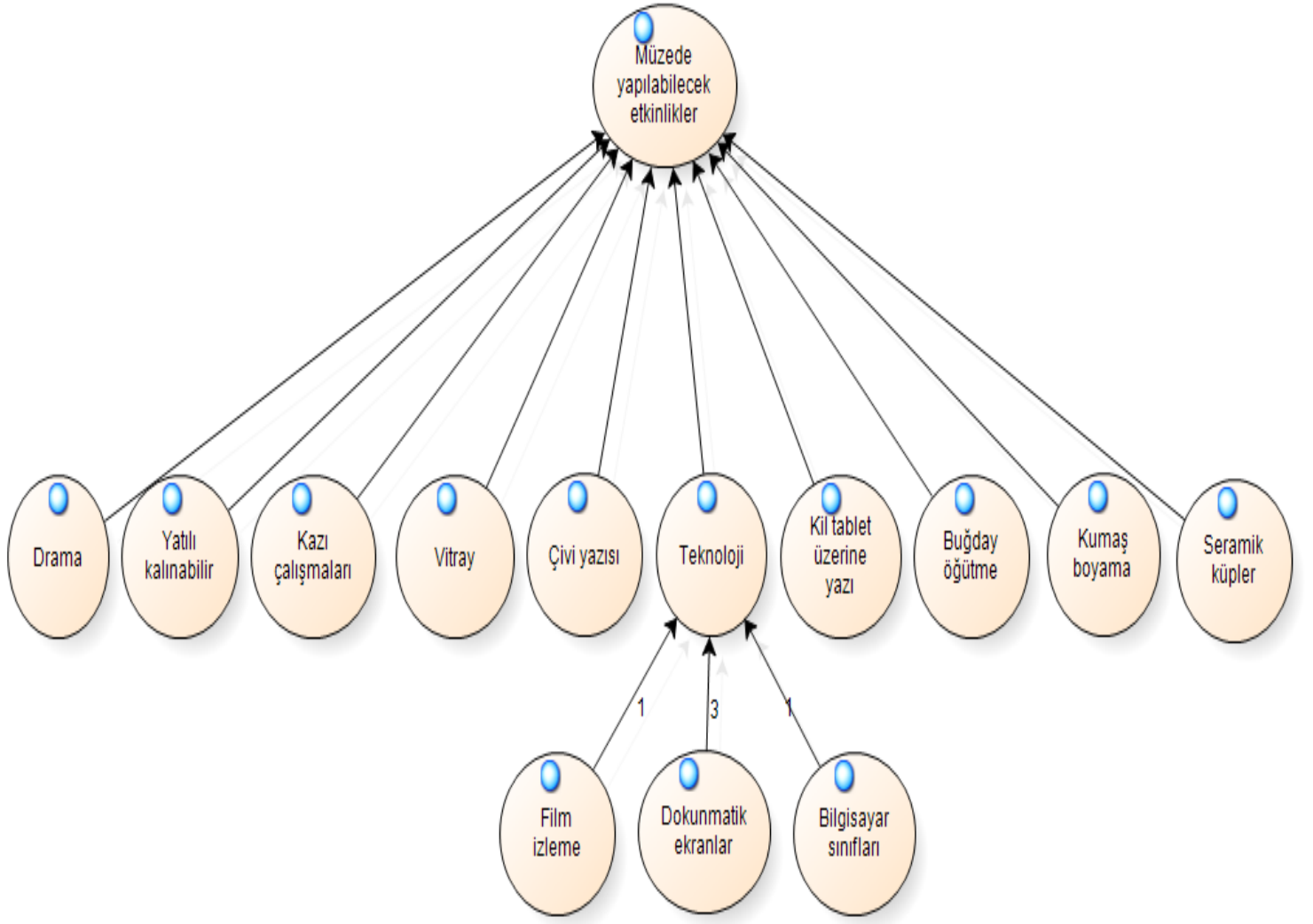
Şekil 8: Ön Görüşmede Öğrencilerin Gittiğiniz Müzedede Aklınızda Neler Kaldı, Neler Öğrendiniz? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

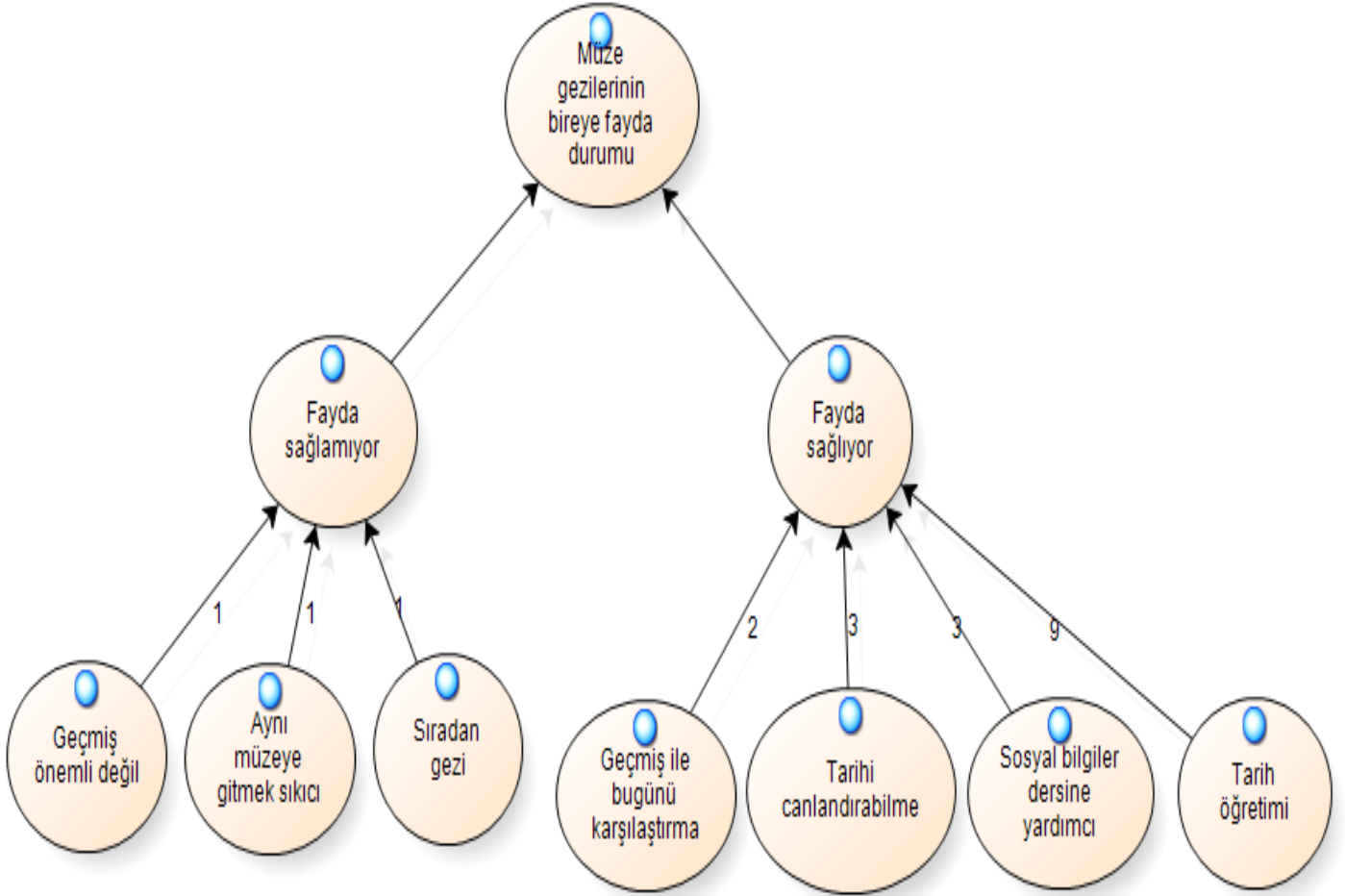
Şekil 9: Son Görüşmede Öğrencilerin Gittiğiniz Müzede Akınızda Neler Kaldı, Neler Öğrendiniz? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

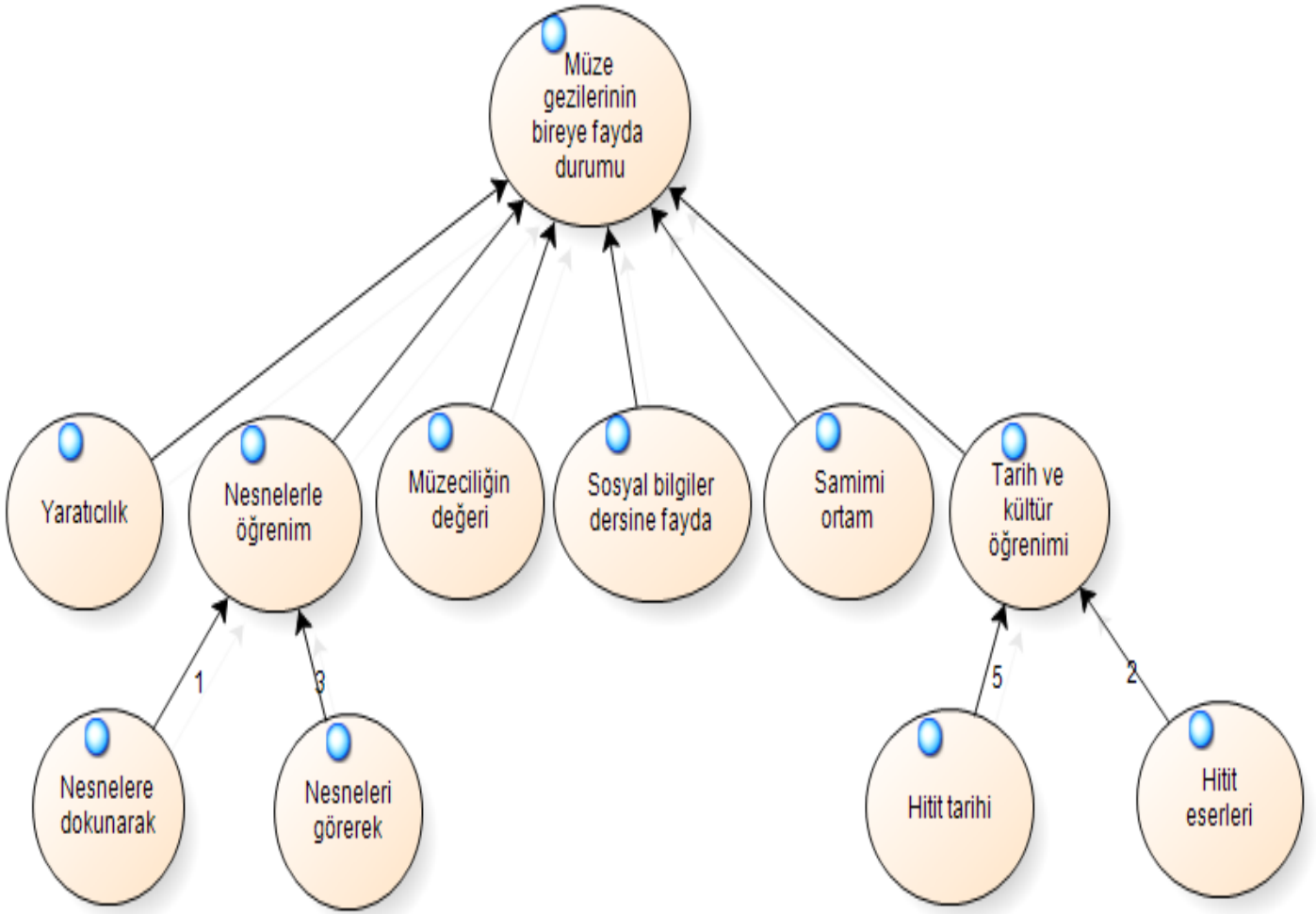
Şekil 10: Ön Görüşmede Öğrencilerin Müzede Ne Gibi Etkinlikler Yapılabilir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

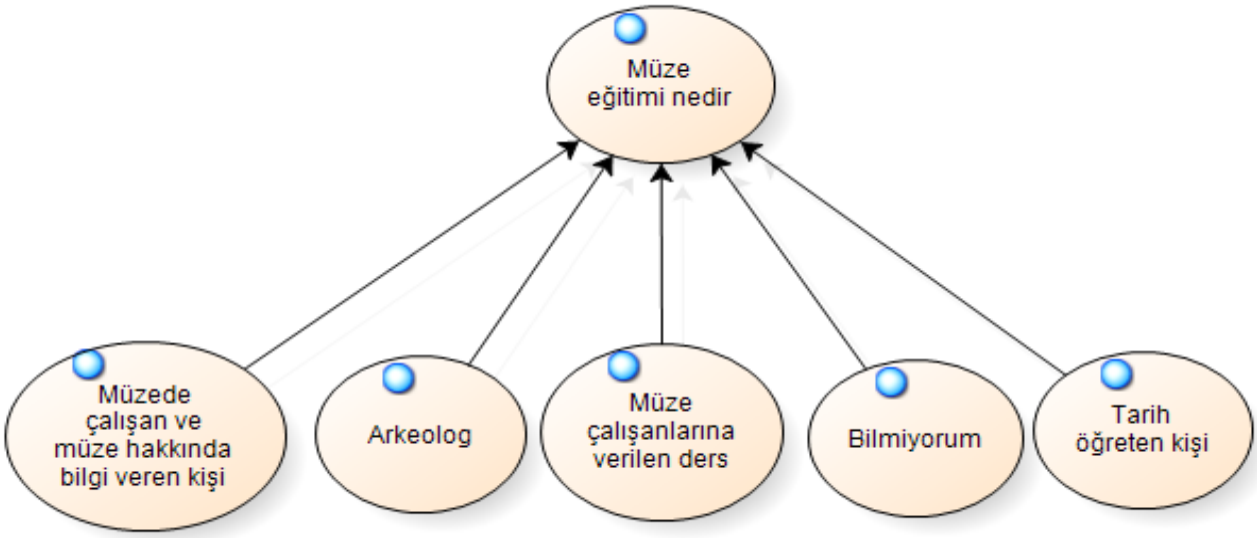
Şekil 11: Son Görüşmede Öğrencilerin Müzede Ne Gibi Etkinlikler Yapılabilir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

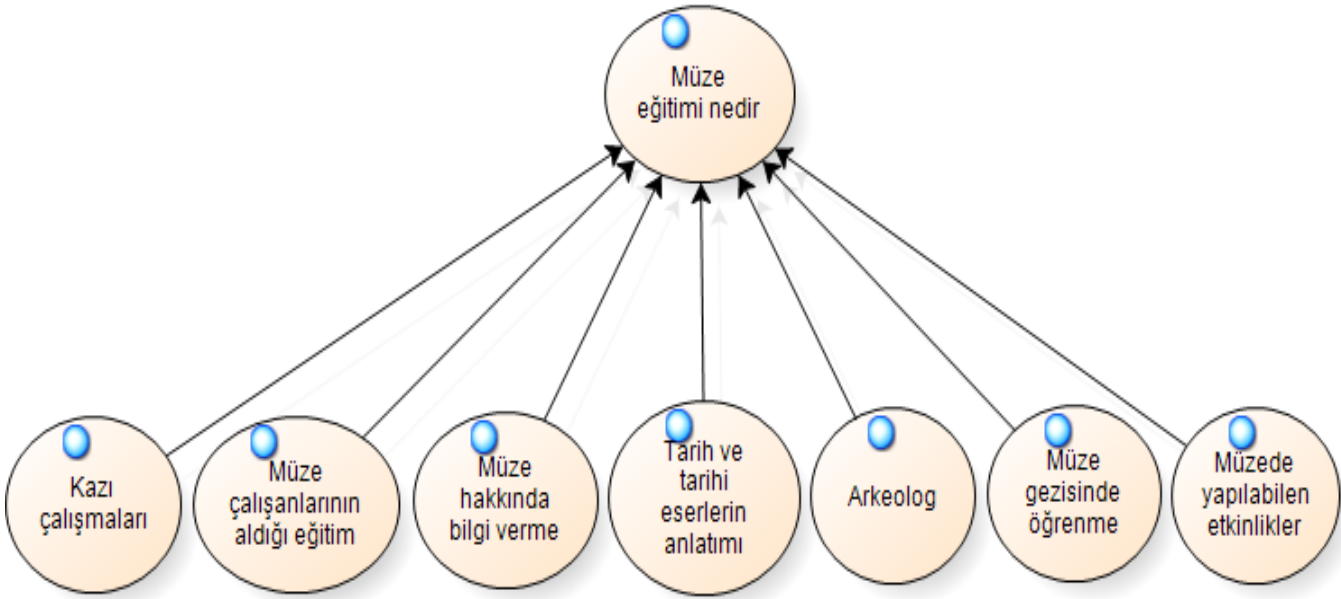
Şekil 12: Ön Görüşmede Öğrencilerin Müze Gezilerinin Size Fayda Sağladığını Düşünüyor musunuz? Sağladıysa Ne Gibi Faydalar Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

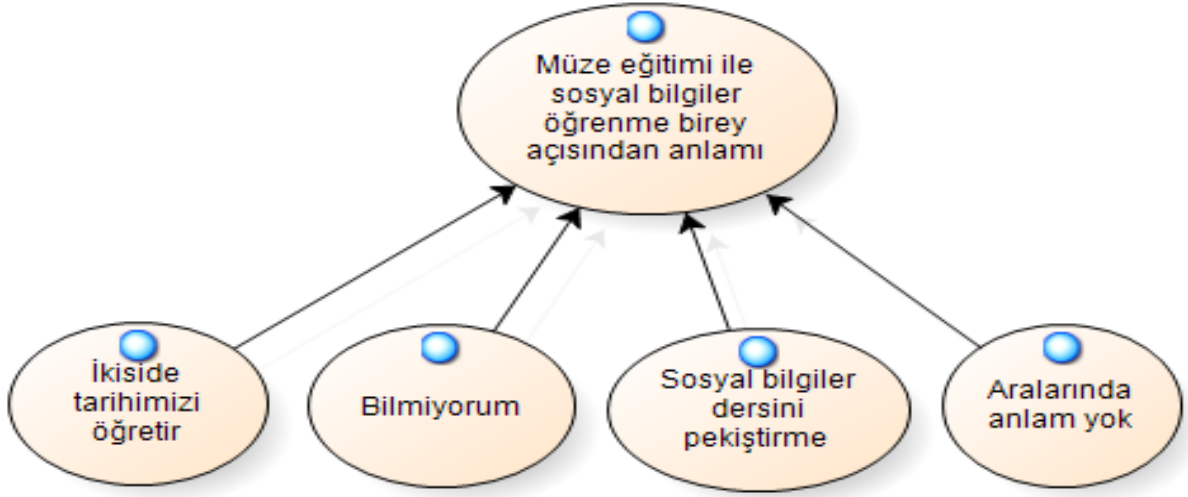
Şekil 13: Son Görüşmede Öğrencilerin Müze Gezilerinin Size Fayda Sağladığını Düşünüyor musunuz? Sağladıysa Ne Gibi Faydalar Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

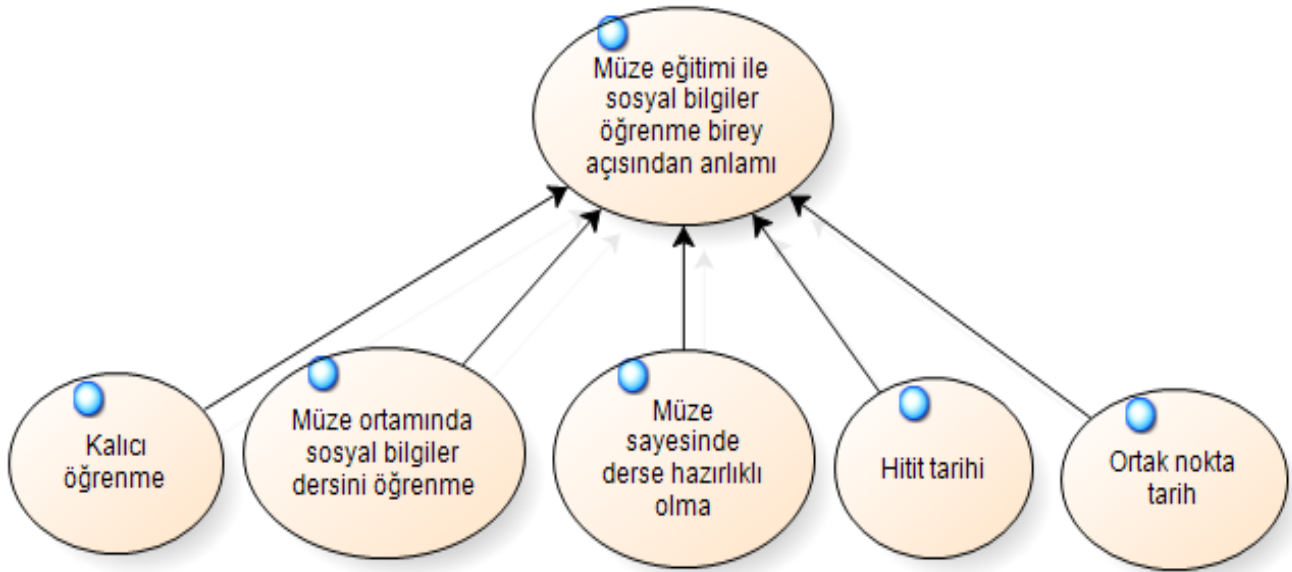
Şekil 14: Ön Görüşmede Öğrencilerin Müze Eğitimi Nedir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

Şekil 15: Son Görüşmede Öğrencilerin Müze Eğitimi Nedir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

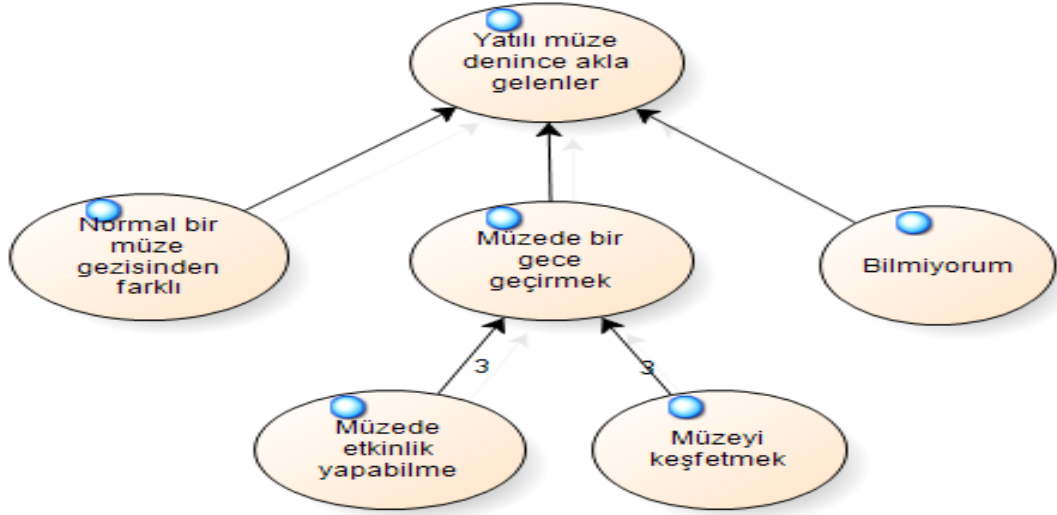

Şekil 16: Ön Görüşmede Öğrencilerin Müze Eğitimi İle Sosyal Bilgiler Öğrenme Sizin Açınızdan Anlamı Nedir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

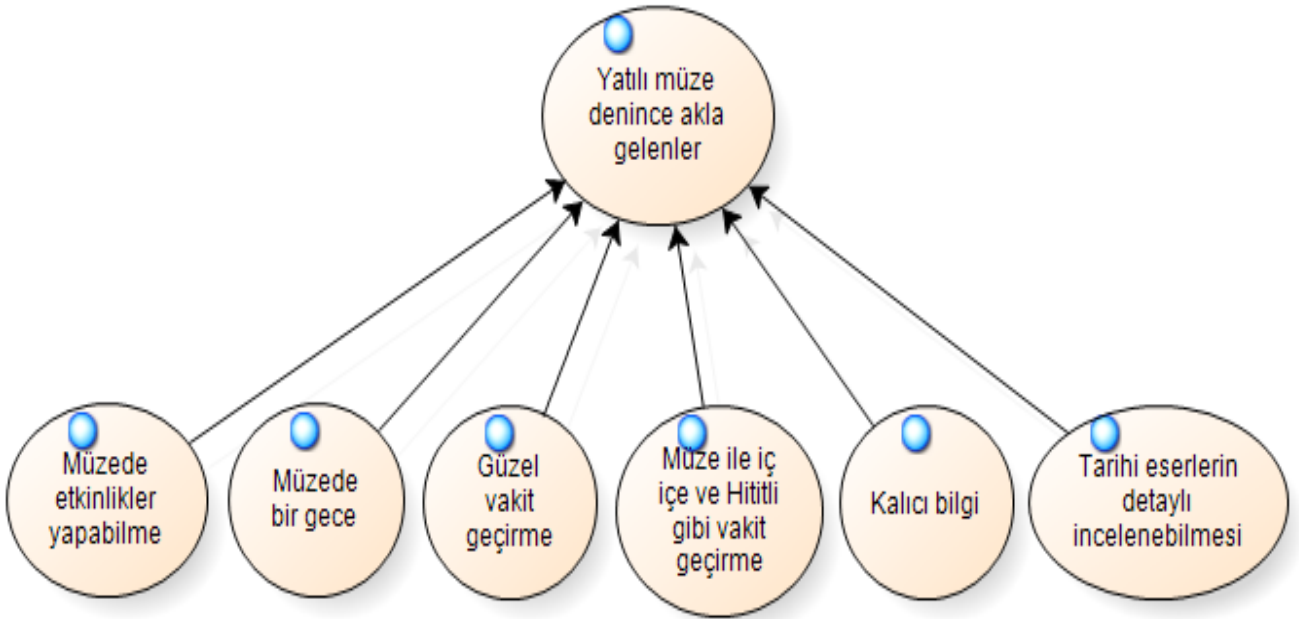

Şekil 17: Son Görüşmede Öğrencilerin Müze Eğitimi İle Sosyal Bilgiler Öğrenme Sizin Açınızdan Anlamı Nedir? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

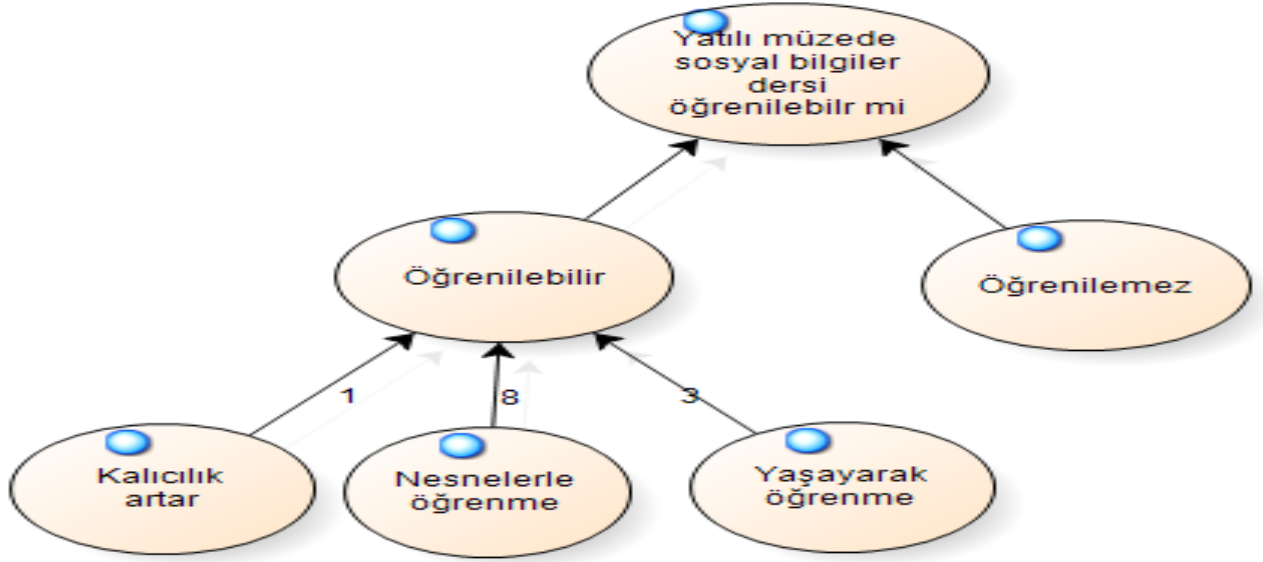

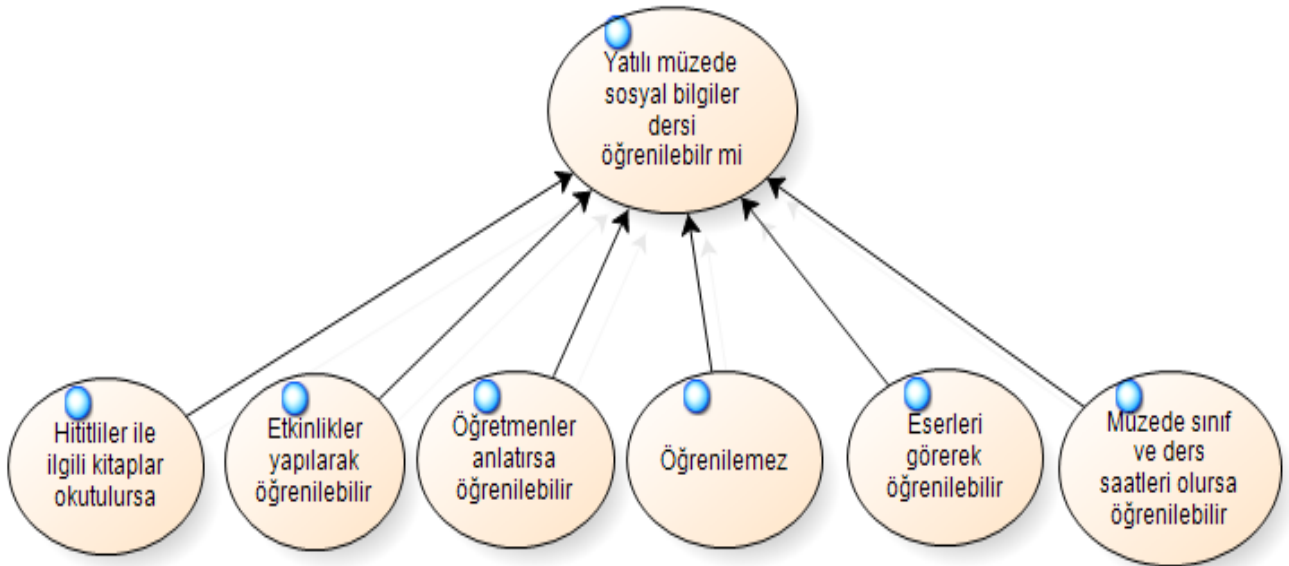
Şekil 18: Ön Görüşmede Öğrencilerin Yatılı Müze Denilince Aklınıza Neler Geliyor? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

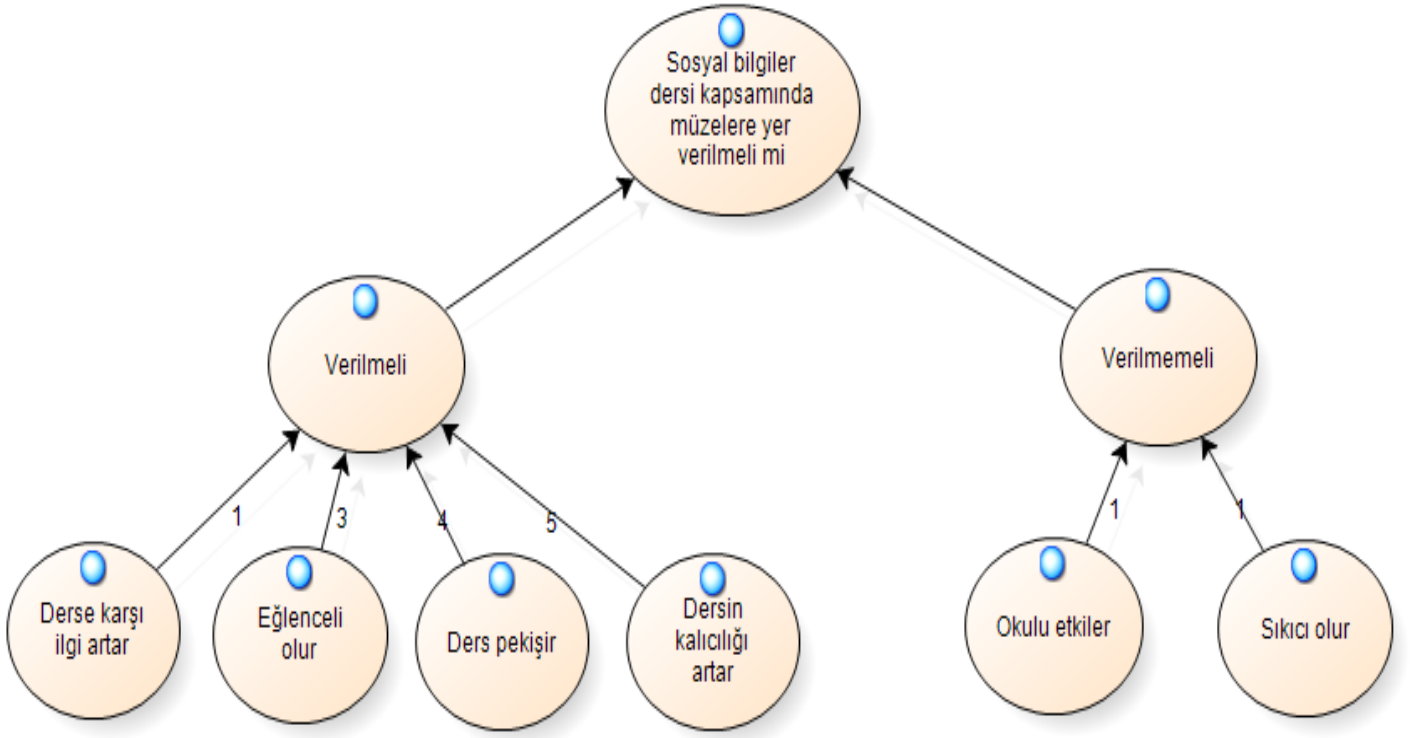
Şekil 19: Son Görüşmede Öğrencilerin Yatılı Müze Denilince Aklınıza Neler Geliyor? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

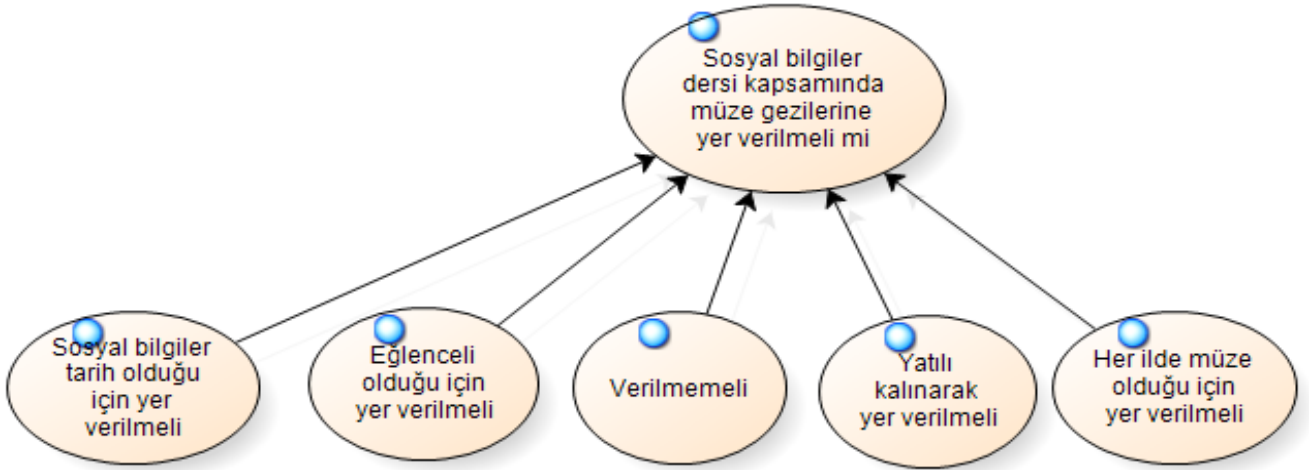
Şekil 20:Ön Görüşmede Öğrencilerin Yatılı Müzede Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenilebilir mi? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

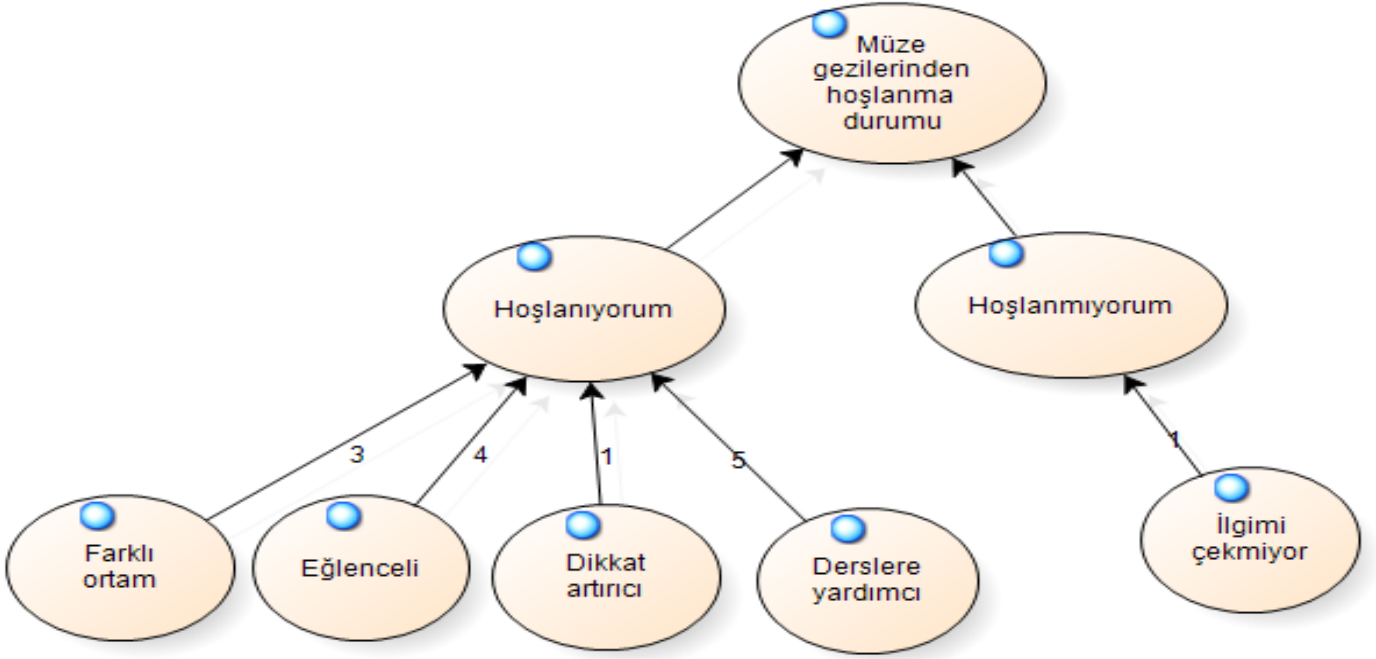
Şekil 21: Son Görüşmede Öğrencilerin Yatılı Müzede Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenilebilir mi? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

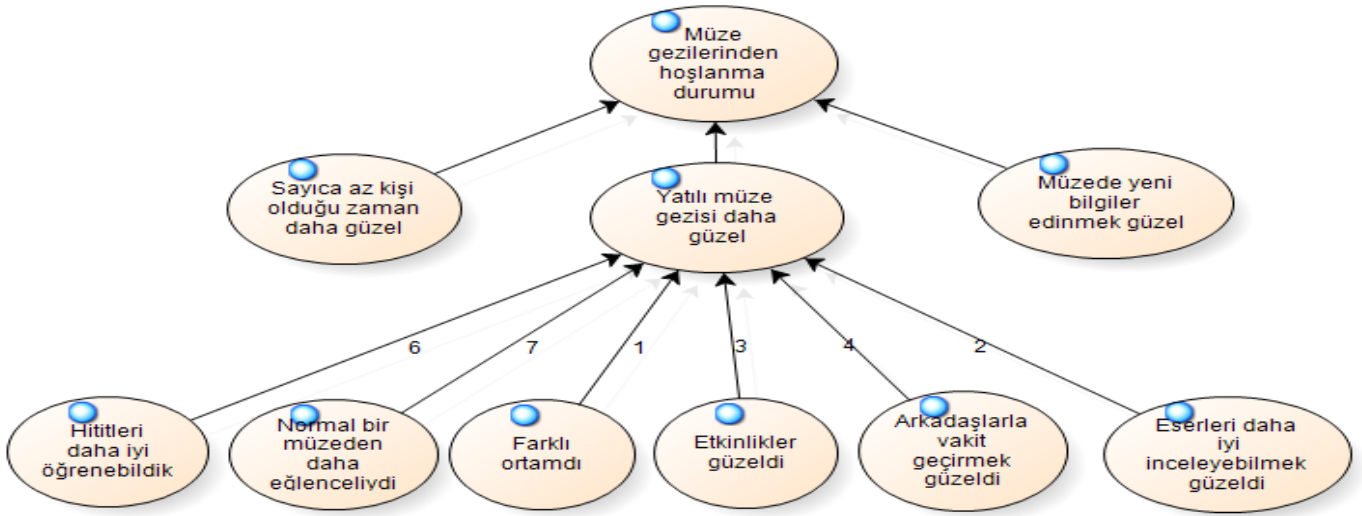
Şekil 22:Ön Görüşmede Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Müze Gezilerine Yer Verilmeli mi? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

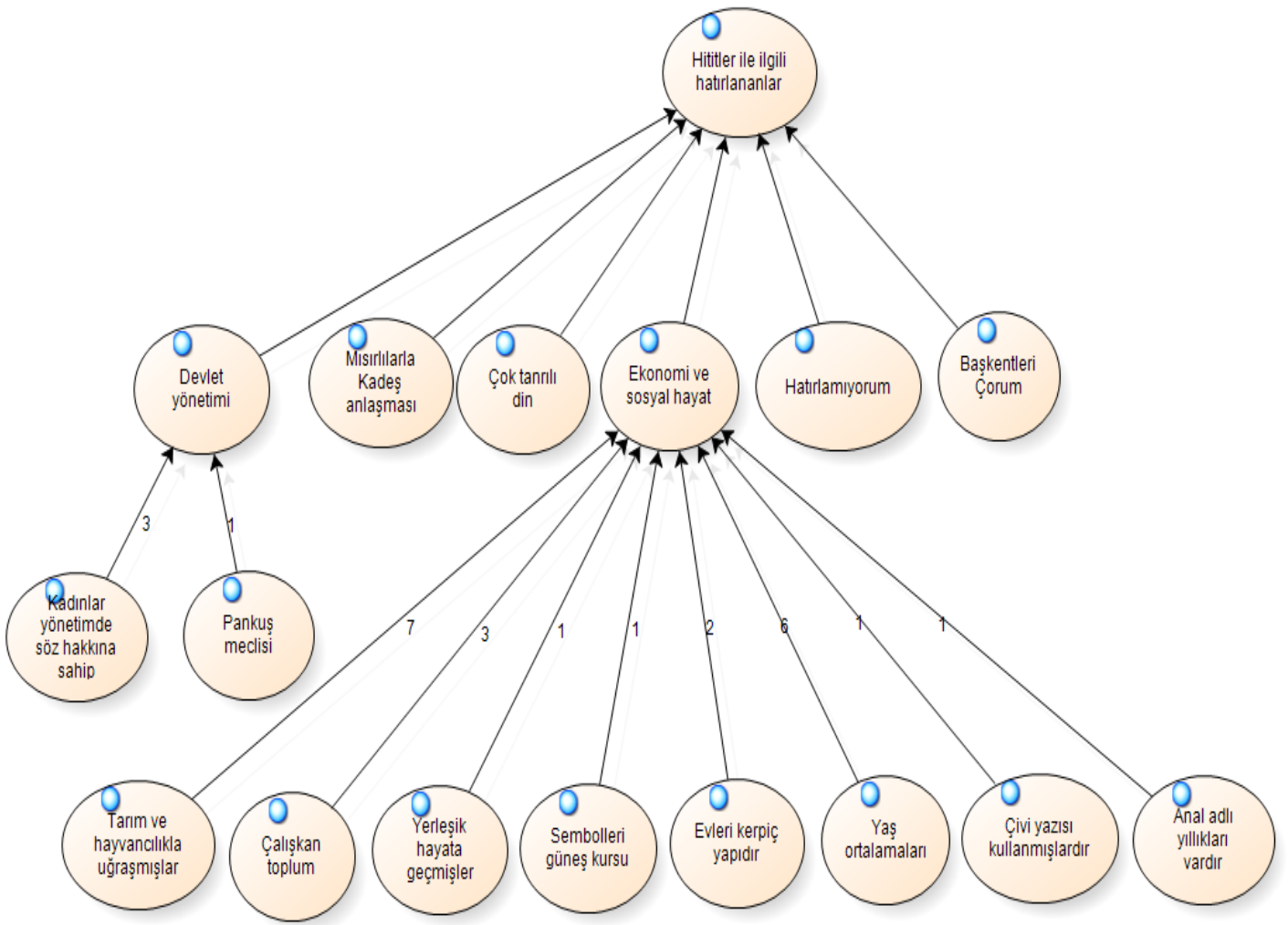
Şekil 23: Son Görüşmede Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Müze Gezilerine Yer Verilmeli mi? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

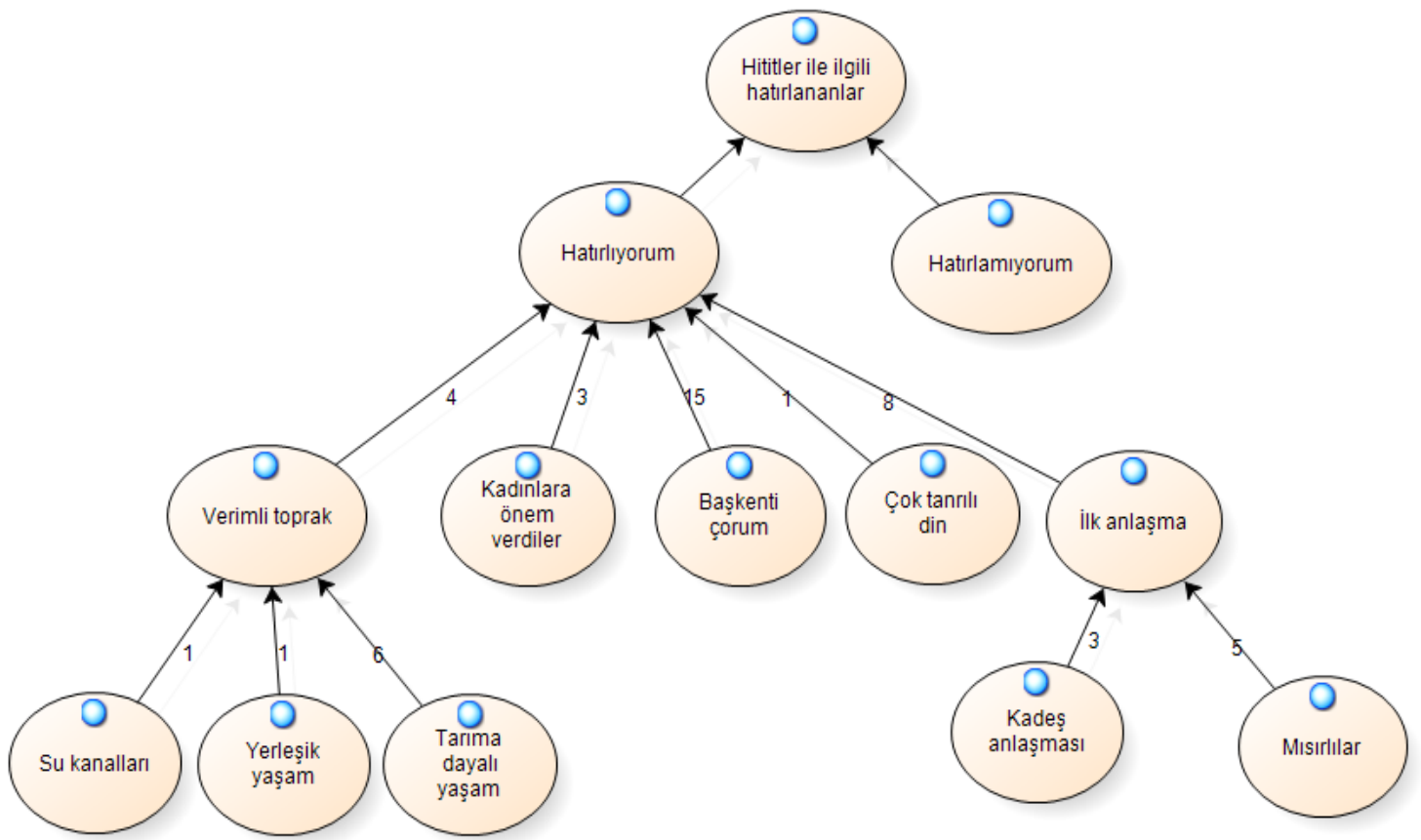
Şekil 24:Ön Görüşmede Öğrencilerin Yapılan Müze Gezilerinden Hoşlanıp Hoşlanmadığınıza Dair Ne Söylemek İstersiniz? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

Şekil 25: Son Görüşmede Öğrencilerin Yapılan Müze Gezilerinden Hoşlanıp Hoşlanmadığınıza Dair Ne Söylemek İstersiniz? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

Şekil 26:Ön Görüşmede Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi İçerisinde Bulunan Hititler İle İlgili Neler Biliyorsunuz, Neler Hatırlıyorsunuz? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

Şekil 27: Son Görüşmede Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi İçerisinde Bulunan Hititler İle İlgili Neler Biliyorsunuz, Neler Hatırlıyorsunuz? Sorusuna Yönelik Görüşlerine İlişkin Model

Ek- 2. İzin Yazıları

T.C.
ÇORUM VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 43436584/44/4597398

04.05.2015

Konu : Anket Çalışma İzni
(Öğrenci Eda YORULMAZ)

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2012/13 sayılı Genelgesi.
b) Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğünün 28/04/2015 tarih ve 74817733-044-935/1722 sayılı yazısı

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Eda YORULMAZ "Sosyal Bilgiler Dersinde Müzelerin Önemi; Yatılı Müze Eğitimi" konularında İlimiz Dumlupınar Ortaokul Müdürlüğünde 5,6,7 ve 8. Sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde uygulanması ilgi (b) yazı ile talep edilmektedir.

Bu bağlamda; Bakanlığımız Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinliklerin izinleri konulu ilgi (a) 2012/13 Sayılı Genelge'ye istinaden yapılacak olan anket çalışmasının:

a) Araştırmanın ve veri toplama araçlarının Anayasa, Millî Eğitim Temel Kanunu ve Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun olacak; millî ve manevî değerlere aykırı, kişilik haklarını ihlal eden, cinsiyet, din,dil, ırk gibi farklılıkları istismar eden, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Uluslararası bağlayıcılığı olan diğer belgelerce suç kabul edilen hususları içeren, kişisel ve ailevi mahremiyeti ifşa eden soru, ifade, resim ve simgeler yer almaması,

b) Veri toplama araçlarında kişi, kurum ve kuruluşların reklamını veya tanıtımını yapan ifade ve öğelerin bulunmaması,

c) Yapılacak olan anket çalışması ile ilgili bilgi ve belgelerin tümünün çalışmanın yapılacağı İlimiz Dumlupınar Ortaokul Müdürlüğüne sunulması,

d) Anket çalışmasının tamamıyla gönüllük esasına göre yapılması ve 05 Mayıs-22 Mayıs 2015 tarihleri arasında tamamlanması, eğitim ve öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde okul idaresinin belirleyeceği gün ve saatlerde yapılması, çalışmanın bitmesini müteakip elde edilen bulguların CD kayıtlı iki örneğinin Strateji Geliştirme Bölümüne verilmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

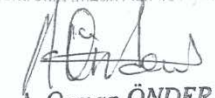
Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Kadir SÖNGÜT
İl Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
04.05.2015

Adem SAÇAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-2012/13 Sayılı Genelge (1 Sayfa)
2-İlgi yazı ve anket evrakları (7 Sayfa)

A. Osman ÖNDER
Araştırmacı

Üçtutlar mah.Eşref Hoca cad.No:8 Çorum
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: arge19@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: A.Osman ÖNDER Araştırmacı
Tel: (0 364) 2260747-160
Faks: (0 364) 2262264

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. http://evraksorucu.meb.gov.tr adresinden f8f1-1728-378f-9922-9f69 kodu ile tevit edilebilir.

T.C.
Cumhuriyet Üniversitesi
REKTÖRLÜK

Strateji Geliştirme Sub. Md.
04.05.2015 - 5579630

Sayı : 74817733-044- 315/1722
Konu: Öğrenci Eda YORULMAZ'ın
Anket Uygulama İzni

28./04/2015

ÇORUM VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Eda Yorulmaz, "Sosyal Bilgiler Dersinde Müzelerin Önemi; Yatılı Müze Eğitimi" başlıklı araştırması kapsamında hazırladığı anket formlarını kullanarak İliniz Dumlupınar Ortaokulu 5.6.7 ve 8. Sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersinde uygulamak istemektedir.

Gereğini izinlerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hüseyin YILMAZ
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek:
1-Çalışma Planı/Zaman Çizelgesi
2-Anket Formu
3-Nüfus Cüzdanı Fotokopisi
4-Çalışma Yapılacak Okullar

İl Millî Eğt.Md.ne
4.5.2015
Vali a.

T.C.
ÇORUM VALİLİĞİ
Dumlupınar Ortaokulu Müdürlüğü
(700481)

Sayı : 60742887 - 349 /
Konu: Gezi

05/05/2015

Sayın:.....

Okulumuz "Gezi Tanıtım Turizm Kulübü " 12-13 Mayıs tarihinde Çorum Müzesinde (1 gece) yatılı olarak "Hitit Güneşine Yolculuk" konulu uygulamalı proje çalışması gerçekleştirecektir. Velisi bulunduğunuz ... sınıfı ... nolu öğrencimiz.. ' in aşağıda isimleri geçen öğretmenler nezaretinde bu projeye katılması konusunda bilginizin olması ve izin verilmesini rica ederiz.

NOT: Program ektedir.

(Vali Ad, Soyad, İmza)

Bahar BOYRAZ MERİÇ (Teknoloji Tasarım Öğrt)
Hülya KIRAZ (Görsel Sanatlar Öğrt)
TEL: 0 505 5977268
0 505 3590890

Ek- 3. Müze Gezi Programı

2

PROGRAM

12 MAYIS 2015

DUMLUPINAR ORTA OKULU (18 Kişi)

- 09.00 Çorum Müze Müdürlüğü'ne Giriş
- 09.30 Müze Teşhir Salonlarının Gezilmesi
- 10:30-12:30 Serbest Etkinlik (1. Etkinlik)
- 12.30-13.30 Öğle Yemeği
- 13.30-15.30 Vitray Çalışması (2. Etkinlik)
- 15.30-17.00 Çiviyazısı Etkinliği (3. Etkinlik)
- 17.00- .... Serbest Etkinlikler (drama çalışması, film gösterimi, kitap okuma vs.)

13 MAYIS 2015

- 08.30-09.30 Kahvaltı Saati
- 09.30-10.00 Hitit Evinde Buğday Öğütme Etkinliği (4. Etkinlik)
- 10.00-11.00 Metin Çalışması (5. Etkinlik)
- 11.00 Çorum Müze Müdürlüğünden ayrılış.

ÖĞRENCİNİN GETİRECEĞİ MALZEMELER: Nevresim Takımları, Kişisel Eşyalar(terlik, havlu, diş fırçası-macunu, tarak vb.)

2

Ek-4.Görüşme Formu

GÖRÜŞME FORMU

1-Müze denilince aklınıza ne geliyor?

2- Müzeler ne işe yarar, İşlevi nedir?

3- Müzelerin ne gibi faydaları vardır?

4- Daha önce hiç müze gezdiniz mi?

-En son ne zaman gittiniz?

5-Gittiğiniz müzede aklınızda kalanlar nelerdir?

- Neler öğrendin?

-Örnek verebilir misin?

6- Müzede ne gibi etkinlikler yapılabilir?

7- Müze gezilerinin size fayda sağladığını düşünüyor musun?

-Sağladıysa ne gibi faydalar bunlar?

8- müze eğitimi denilince aklına ne geliyor?

-Müze eğitimi ile sosyal bilgiler öğrenmenin senin açımdan anlamı nedir?

9- yatılı müze denilince aklınıza ne geliyor?

10- Yatılı bir müze de sosyal bilgiler dersi öğrenilebilir mi,

- Nasıl öğrenilebilir örnek verebilir misin?

11- Sosyal bilgiler dersi kapsamında müze gezilerine yer verilmeli mi?

12-Yapılan müze gezilerden hoşlanıp hoşlanmadığına dair ne söylemek istersin?

Ek- 5. Uygulama Sürecine Ait Fotoğraflar

